

Tolga kommune 2020

Robust og Bærekraftig for framtiden

Innholdsfortegnelse

1.Mål, prinsipper, føringer og medvirkning

1.1 Mål:

1.2 Hvor er Tolga kommune i henholdsvis 2016 og 2020: s. 3

1.3 Prinsipper for arbeidet: s. 3

1.4 Overordnede vurderingskriterier: s. 3

1.5 Del av helhetlig styringssystem s. 4

1.6 Aktivitet og implementering: s. 4

1.7 Informasjon og medvirkning s. 4

1.8 Bærekraftig (definisjonsavklaring) s. 4

2.Organisering s. 5

2.1 Styringsgruppe s. 5

2.2 Prosjektgruppe s. 5

3.Aktivitets og tiltaksplan for prosjektet s. 6

3.1 Oppgavekartlegging s. 6

3.2 Kompetansekartlegging s. 6

3.3 Rullering, oppdatering og utarbeidelse av tre strategiske styringsdokument: oppvekst, velferd og samfunnsutvikling s. 7

3.4 Gjennomføring av samarbeids- og samhandlingstiltak s. 8

3.5 Gjennomføre organisasjonstilpasningen s. 9

3.6 Regional jobbing med kommunereformen s. 10

1.Mål, prinsipper, føringer og medvirkning

1.1 Mål:

«Tolga kommune skal ha en organisering som sikrer en bærekraftig drift, forvaltning og utvikling, og som sikrer robust samhandling og en effektiv bruk av ressurser, herunder ledelse»

1.2 Hvor er Tolga kommune i henholdsvis 2016 og 2020:

Fra 01.01.16 skal Tolga kommune ha en organisere som sikrer som sikrer «bærekraftig og robust» drift, forvaltning og utvikling med fokus på:

- Optimalisering av kommunens ressursbruk både menneskelig og økonomisk
- Videreutviklet samarbeid og samhandling både internt og på tvers
- Tilpasset organisering for å nå målet i prosjektet

Tolga kommune er i 2020 alene eller sammen med andre en bærekraftig og robust kommune som gir:

- Rette og riktige, og helhetlige og samordnede tjenester
- Har en forvaltningspraksis som er både rettmessig, effektiv, helhetlig og troverdig
- En offensiv og kunnskapsrik samfunnsutvikler og tilrettelegger som spiller på lag med nabokommuner og andre sentrale aktører av offentlig, privat og frivillig art

1.3 Prinsipper for arbeidet:

- Forankring i kommunens verdigrunnlag
- Medvirkning og medskapning
- Fokus på behov
- Åpenhet og god informasjon
- Implementering og ressursbruk
- Skape en forståelse og kultur for at endring/tilpasning er naturlig og nødvendig

1.4 Overordnede vurderingskriterier:

- Hvilke oppgaver (tjenesteproduksjon) vil det ligge til Tolga kommune å løse alene eller i felleskap med andre kommuner eller aktører
- Hvilke krav til forsvarlig og effektiv forvaltning vil ligge til Tolga kommune å ha alene eller i samarbeid med andre kommuner eller aktører
- Hvilken samfunnsutviklings- og tilretteleggerrolle og fokus ønsker Tolga kommune (politisk prioriteringer) å ha alene eller i samarbeid med andre kommuner eller aktører
- Den skal sikres en bærekraftig drift og minsket sårbarhet

1.5 Del av helhetlig styringssystem

For å skape en varig effekt skal endringer innføres som en del av det strategiske styringsverktøyet

- Følgende elementer (kriterier) skal underlegges vurdering:
 - Kompetanse
 - Kvalitet og ønsket standard
 - Systemer, herunder teknologi
 - Synergier på samarbeid og samhandling (gevinstrealisering)
 - Minskert sårbarhet og økt stabilitet både menneskelig og økonomisk

1.6 Aktivitet og implementering:

- Gi en oversikt over hvilke oppgaver som ivaretas i dag og hvilken ressursbruk som går med
- Synliggjøre den samlede kompetansen som finnes i dag
- Tiltak med definerte mål, ressurstilgang, ansvar, medvirkning og gjennomføringstidspunkt
- Gjøre veivalg og tilpasse i forhold til dette

1.7 Informasjon og medvirkning:

- Prosjektet og dets framdrift og innhold legges ut på kommunens intranett
- Det er et ledelsesansvar å sørge for at alle blir kjent med tekningen, innholdet og prosessen. Dette er gjeldende på alle nivåer fra rådmannsnivået, via v-ledere og gjennom tillitsmannsapparatet
- Det er rådmannens ansvar å sørge for at andre som kan bli berørt av dette blir kjent med innholdet og praksisen
- Lage en mediestrategi for å synliggjøre kommunes fokus og jobbing med dette prosjektet

1.8 Bærekraftig (definisjonsavklaring):

I dette prosjektet har begrepet Bærekraftig følgende betydning:

- Evne til å omstille seg i forhold til endrede behov og krav

Det være seg i forhold til:

- Tjenesteproduksjonen
- Forvaltningsmessige forhold
- Minske sårbarhet
- Optimalisering av bruken av de menneskelige og økonomiske ressursene kommunene til enhver tid besitter

Tolga kommune – kommune med tæl

2.Organisering:

Prosjekt: **Robust og Bærekraftig for framtiden** er organisert som følger:

Styringsgruppe: Administrasjonsutvalget

Prosjektgruppe: Rådmannens ledergruppe

Arbeidsgrupper: Sette sammen tverrfaglig og med fokus på medvirkning og medskapning

2.1 Styringsgruppe:

Administrasjonsutvalget i Tolga kommune:

Navn	Rolle
Ragnhild Aashaug	Politiker (SP), ordfører og leder i styringsgruppa
Odd Arne Skjæret	Politiker (V)
Bjørnar Tollan Jordet	Politiker (SV)
Jo Esten Trøan	Politiker (SP)
Per Gunnar Bakken	Politiker (AP)
Anne-Maj Solheim	Tillitsvalgt (Fagforbundet)
Britt U. Erlien	Tillitsvalgt (Sykepleierforbundet)
Leif Marin Kristoffersen	Tillitsvalgt (MFO)
Marte Grann Vingelen	Administrasjon (v-leder Vingelen skole- og barnehage)
Eivind Moen	Administrasjon (v-leder Samfunnsutvikling)
Stein Halvorsen	Administrasjon (rådmann)

2.2 Prosjektgruppe:

Rådmannens ledergruppe

Navn	Rolle
Stein Halvorsen	Rådmann og leder i prosjektgruppa
Harald Sørli	Personalsjef
Arnljot Aas	Økonomisjef
Marte Grann Vingelen	Virksomhetsleder - Vingelen skole- og barnehage
Per Sindre Killingmo	Virksomhetsleder - Tolga skole
Berit Konstad Graftås	Virksomhetsleder - Tolga kulturskole
Astrid Moen	Virksomhetsleder - Tolga kommunale barnehage
Eivind Moen	Virksomhetsleder - Samfunnsutvikling
May Irene A. Løseth	Virksomhetsleder - Plan/teknisk
Kjetil Brodal	Virksomhetsleder - Helse
Siv Stuedal Sjøvold	Virksomhetsleder - Pleie og omsorg
Synnøve Narjord	NAV-leder Tolga

3. Aktivitet og tiltaksplan for prosjektet:

Følgende oppgaver skal gjennomføres:

- Oppgavekartlegging etter gitt mal
- Kompetansekartlegging etter gitt mal
- Rullering, oppgradering og utarbeidelse av tre strategiske styringsdokument: oppvekst, velferd og samfunnsutvikling
- Gjennomføring av samarbeids- og samhandlingstiltak
- Gjennomføre organisasjonstilpasningen

Annet:

- Regionale jobbing med kommunereformen er en del av prosjektet og er relatert til det langsiktige målet for prosjektet i 2020

3.1 Oppgavekartlegging

Bekrivelse av oppgaven	Ansvar	Medansvar	Tidsfrist	Eventuelle kommentarer
Beskrive oppgaver etter gitt mal som tar opp i seg eventuelle lovverk/ forskrifter som er knyttet mot oppgaven, planer den er knyttet mot. Hvem som utfører oppgaven skal også fremgå.	V-ledere.	Ansatte og utøverne av oppgavene.	01.06.15	Rådmannens ledergruppe samordner og kvalitetssikrer materialet.

3.2 Kompetansekartlegging

Bekrivelse av oppgaven	Ansvar	Medansvar	Tidsfrist	Eventuelle kommentarer
Gi en oversikt over alle ansattes formell og realkompetanse etter gitt mal.	V-ledere.	Ansatte og personalkontoret.	01.04.15	Rådmannens ledergruppe samordner og kvalitetssikrer materialet.

Tolga kommune – kommune med tæl

3.3 Rullering, oppdatering og utarbeidelse av tre strategiske styringsdokument: oppvekst, velferd og samfunnsutvikling

Bekrivelse av oppgaven	Ansvar	Medansvar	Tidsfrist	Eventuelle kommentarer
<p>Rullering av plattform for oppvekst og læring i Tolga kommune 2009-2019.</p> <p>Her inngår områdene: Tolga skole, Vingelen skole- og barnehage, Barnehagene i Tolga og Tolga kulturskole.</p>	Det nedsettes en komite som tar som ivaretar trepartssamarbeidet.	Styringsgruppa og arbeidsgruppa samhandlende og koordinerende part.	01.07.15	<p>Plattformen skal gi retning og ha visjoner for sektoren. Den skal gi føringer på satsingsområder. Tiltak skal inngå som en del av jobbing med budsjett og økonomiplan hvert år.</p> <p>Ekstern bistand vil bli benyttet i forhold til sparre og utfordre oss på våre veivalg, ressursbruk og tilnærming.</p>
<p>Handlingsplan for pleie og somstjenesten i Tolga kommune – revideres og omformes til – Plattform for Velferd.</p> <p>Her inngår områdene: Pleie og omsorg, Helse og NAV.</p>	Det nedsettes en komite som tar som ivaretar trepartssamarbeidet.	Styringsgruppa og arbeidsgruppa samhandlende og koordinerende part.	01.07.15	<p>Plattformen skal gi retning og ha visjoner for sektoren. Den skal gi føringer på satsingsområder. Tiltak skal inngå som en del av jobbing med budsjett og økonomiplan hvert år.</p> <p>Ekstern bistand vil bli benyttet i forhold til sparre og utfordre oss på våre veivalg, ressursbruk og tilnærming.</p>
Det utarbeides en Plattform for samfunnsutvikling.	Det nedsettes en komite som tar som ivaretar	Styringsgruppa og arbeidsgruppa	01.07.15	Plattformen skal gi retning og ha visjoner for

Tolga kommune – kommune med tæl

Her inngår områdene: Samfunnsutvikling (kultur, landbruk, næring) og Plan/teknisk.	trepartssamarbeidet.	samhandlende og koordinerende part.	sektoren. Den skal gi føringer på satsingsområder. Tiltak skal inngå som en del av jobbing med budsjett og økonomiplan hvert år. Ekstern bistand vil bli benyttet i forhold til sparre og utfordre oss på våre veivalg, ressursbruk og tilnærming.
---	----------------------	-------------------------------------	---

3.4 Gjennomføring av samarbeids- og samhandlingstiltak

Bekrivelse av oppgaven	Ansvar	Medansvar	Tidsfrist	Eventuelle kommentarer
Med bakgrunn i oppgavekartlegging, kompetansekartlegging og utarbeide plattformer for: oppvekst, velferd og samfunnsutvikling gjennomføres tiltak som sikrer den ønskede effekt i forhold til samarbeid og samhandling og målet med prosjektet.	Styringsgruppa har en konkluderende rolle. Arbeidsgruppa er et koordinerende organ.	V-ledere har ansvar for å trekke ansatte med inn i dette arbeidet.	01.09.15	Samarbeid og samhandling både internt og på tvers skal sikre og nå de mål og føringer som blir gitt gjennom plattformene. Skal også sikre at man når de mål som er satt i forhold til bærekraftig drift økonomisk og minsket sårbarhet.

Tolga kommune – kommune med tæl

3.5 Gjennomføre organisasjonstilpasningen

Bekrivelse av oppgaven	Ansvar	Medansvar	Tidsfrist	Eventuelle kommentarer
Ny organisering skal være på plass fra 01.01.16 og ha bakgrunn og forankring i forhold til alle de mål og føringer som er lagt i prosjektet.	Styringsgruppa har en konkluderende rolle. Arbeidsgruppa er et koordinerende organ.	V-ledere har ansvar for å trekke ansatte med inn i dette arbeidet.	01.10.15	Ny organisering skal være et resultat av prosessen og de mål, visjoner og føringer som er gitt for prosjektet.

Tolga kommune – kommune med tæl

3.6 Regional jobbing med kommunereformen

Bekrivelse av oppgaven	Ansvar	Medansvar	Tidsfrist	Eventuelle kommentarer
<p>I forhold til mål satt for prosjektet skal Tolga kommune i 2020 ivareta følgende målsetning:</p> <p>Tolga kommune er i 2020 alene eller sammen med andre en bærekraftig og robust kommune som gir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rette og riktige, og helhetlige og samordnede tjenester - Har en forvaltningspraksis som er både rettmessig, effektiv, helhetlig og troverdig - En offensiv og kunnskapsrik samfunnsutvikler og tilrettelegger som spiller på lag med nabokommuner og andre sentrale aktører av offentlig, privat og frivillig art 	<p>Styringsgruppa og kommunestyret.</p> <p>Rådmann og arbeidsgruppa for prosjektet</p>	<p>Rådmann og arbeidsgruppa for prosjektet.</p> <p>Regionrådet og kommune som er en del av prosessen i Fjellregionen.</p>	<p>Ikke endelig fastsatt.</p>	<p>Tolgas vurdering av kommunereformen må baseres på å kunne ivareta de mål man har satt seg for 2020.</p>

Styringsplattform
for
Oppvekst

2015-2020

Tolga kommune – kommune med tæl

Innholdsfortegnelse:	Sidetall
1. Hva omfatter plattformen for oppvekst	s 3
2. Visjon	s 4
2.1 Kommunens overordnede visjon	s 4
2.2 Visjonen for «Oppvekst i Tolga»	s 4
2.3 Tolga kommunestyre ønsker	s 4
2.4 Tolga har barnehager, grunnskoler og kulturskole med	s 5
3. Kommunens ansvar inn sektoren	s 6
3.1 Tolga kommune som aktiv skole-, kulturskole- og barnehageeier	s 6
3.2 Barnehage, skole og kulturskole	s 8
3.3 Barnehage - det stabile, nære og hverdagslige	s 9
3.4 Grunnskole - natur- og kulturskole med vekt på basisfag	s 11
3.5 Kulturskole - kommunens kulturelle ressurscenter	s 13
3.6 Samarbeidspartnere	s 15
3.6.1 Kompetanse for oppvekst i kommuneadministrasjonen	s 15
3.6.2 PP-tjeneste	s 15
3.6.3 Bibliotek	s 15
3.6.4 Helsestasjon og skolehelsetjenesten	s 16
3.7 Folkehelse	s 17
4. Satsingsområder og retning for oppvekst i Tolga:	s 18
4.1 Tidlig innsats	s 18
4.2 Sosial kompetanse – læringsmiljø	s 20
4.3 Kompetente medarbeidere og ledere	s 21
4.4 Dialog med foreldre - medvirkning fra barn og unge	s 22
4.5 Entreprenørskap og lokalkunnskap – TÆL	s 23
4.6 Bygg/ lokaler	s 26
Referanser	s 26
Vedlegg	s 27

1. Hva omfatter plattformen for oppvekst

Under sektoren oppvekst inngår barnehage, grunnskole og kulturskole. Plattformen for oppvekst har et mål om å skape en felles og helhetlig verdiforankring og en klar retning for oppvekst i Tolga.

«Verdiene som kommuniseres i ledelsesprosesser på Tolga handler om opplevelser av mestring, om etterfølgende behov for et mangfold av læringsarenaer, og et bredt syn på kunnskap. Under dette igjen ligger et eksistensielt syn på at det å vite hvor man kommer fra, og hvem man er, er viktig for mennesker og samfunn. Dette er kunnskap som ikke kan avgrenses, eller læres, i enkeltfag, eller enkeltkunnskapsområder alene, men kunnskap som må erverves gjennom aktive skapelsesprosesser alene og sammen. Å være tolging handler om å være ” tydelig, ærlig og lojal (TÆL)” Dette er kvaliteter som kan sies å handle om mot og trygghet, og også om forståelse, respekt og godhet for fellesskapet.» (Angelo & Emstad, 2015, s.157)

2. Visjon

2.1 Tolga kommunes overordnede visjon:

Kommune med TÆL: Tydelig – Ærlig - Lojal

2.2 Visjonen for «Oppvekst i Tolga»:

Røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap

Målsetting og kjennetegn:

Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge.

2.3 Tolga kommunestyre ønsker:

- å være en aktiv skole- og barnehageeier
- å bevisstgjøre Tolgasamfunnet,
- å ha sterkt fokus på barn og unges oppvekst-vilkår.

Målet er å ha gode og profesjonelle skoler, barnehager og kulturskole.

2.4: Tolga har barnehager, grunnskoler og kulturskole med:

Barn/unge som er

- Trygge
- Glade
- Selvstendige
- Skapende

Foreldre som

- Deltar aktivt, følger med og følger opp egne barn etter beste evne
- Viser positive holdninger og tar ansvar som rollemodeller
- Samarbeider og ser verdien av engasjement, også for andre enn egne barn

Lokalsamfunn:

- Et lokalmiljø (organisasjoner, næringsliv, naboer etc.) med hjerte for fellesskapet.
«Det skal en landsby til for å oppdra et barn» (afrikansk ordspråket)

Medarbeidere:

Medarbeiderskapet for ansatte i Tolga kommune skal fremme arbeidsglede, sikre myndiggjorte medarbeidere og sikre en utviklende og lærende organisasjon.

- Har kompetanse og engasjement
- Utfører oppgaver som til sammen utgjør helheten for oppvekst i Tolga
- Har fokus på utvikling, mestring og læring
- Stimulerer til egeninnsats og utholdenhet hos barn og unge
- Ser verdien av og muligheter i mangfold og møter alle med respekt
- Utvikler stolthet over egen natur, kultur og eget arbeid
- Spiller på lag med foreldrene og lokalsamfunnet
- Har miljøbevissthet (Tolga skole er miljøfyrtårn)

TÆL-ledere:

I ordene Tydelig – Ærlig – Lojal legges i denne sammenheng følgende innhold, betydning og definisjon:

- **Tydelig:** Lederne i Tolga kommune opptrer på en slik måte at det skapes trygghet og forutsigbarhet. Det å tenke og handle utviklende er en integrert del av det å utøve tydelig ledelse.
- **Ærlig:** Lederne i Tolga kommune opptrer og utøver sin ledelse på en ærlig måte både i egen virksomhet, i forhold til kommunen som organisasjon, og omgivelsene og omverden for øvrig.
- **Lojal:** Lederne i Tolga kommune opptrer lojalt i forhold til kommunens verdigrunnlag, de retningslinjer som finnes og de vedtak som gjøres.

3. Kommunens ansvar innen oppvekst

3.1

Tolga kommune som aktiv skole-, kulturskole- og barnehageeier

Lyst på livet

Hos oss vil vi at barnehage, grunnskole og kulturskole skal gi de unge lyst på livet – og evne til å mestre det.

Lærelyst

Som eiere må vi spørre oss hva slags skole, barnehage og kulturskole vi ønsker å ha. Hvilke kvaliteter skal menneskene der utvikle? Hva bør barn lære, og hvorfor? Det er dokumentert at kunst og kultur er bra for all læring og utvikling, både som mål, og som middel – i skolefagene spesielt og i dannelse generelt. En oppvekstsektor i sterkt samspill gir elevene rom og rammer til den beste danning og utdanning. Den som favner lek og læring, motivasjon og mestring. Den som avler innsikt så vel som utsyn.

Møtelyst

Bare i fellesskap med andre, kan en lære seg sjøl å kjenne. Kulturlivet byr på arenaer for moter mellom mennesker, på tvers av landegrensener og språk i det flerkulturelle kommune-Norge. Vi har mange innvandrere, og skole, barnehage og kulturskole byr på samspill som utvikler gjensidig respekt og forståelse. Vi ønsker at det skal være høyt under taket i vår kommune. Vi kan lære ved å lytte. Utvikle respekt gjennom å erfare og forstå.

Bolyst

Identitet er sterkt knyttet til kultur. Hvem er vi, og hvor kommer vi fra? Det å delta i kulturlivet gir mening og minner. Barndommens opplevelser preger oss senere i livet, og hos oss gir oppvekstsektoren grobottn for solide røtter til hjembygda. Det er ikke uten betydning for at mange velger å komme tilbake i voksen alder, og det trenger vi i en kommune som vår.

Livslust

Det er sagt at det lekende barnet lærer å leve. Å prioritere kultur og kreativitet, er en utgift til inntekts ervervelse som favner bortenfor budsjettens tall og tale. Hos oss er Kulturskolen limet mellom skole og fritid, generasjoner og grendelag, frivillig kulturliv og kommunal virksomhet, lokalbefolkningen og tilflyttere. Dagens arbeidsmarked etterspør mennesker med mangfoldige egenskaper. Kreativitet og fleksibilitet er høyt skattet, og sjølstendighet er like viktig som evnen til samhandling. Mangfoldet utvikler dyktige, modige mennesker, og gir næring til et fordomsfritt og livskraftig lokalmiljø. Barnehage, grunnskole, kulturskole, og vi som eiere, må hele tida velge nye veier som sørger for at barna får utvikle alle sine ferdigheter.

(Ført i pennen av Guri Jortveit etter intervju med Erling Aas-Eng og Ragnhild Aashaug 2009, tilpasset 2015)

«Danningens utfordring er tre-delt: En må utvikle og styrke den fysiske siden, den åndelige siden ved å vekke fornuften. Utviklingen av disse sidene er bare meningsfullt hvis en evner å forene dem til en helhet i det estetiske, i lek og kunst. I kunst og lek finner vi ut hvem vi er, og utformer vår identitet.» (Schiller)

En aktiv skole- og barnehageeier bidrar til positiv utvikling av barn og unges oppvekst. (KS' eierstrategi for barnehage og skole 2013-2016)

- **Er bevisst utøvelsen av sin egen styringsrolle i utformingen av lokal utdanningspolitikk**
 - Har fokus på barnehagen, grunnskolen og kulturskolens formål
 - Profesjonsbyggende kulturer innebærer at en erkjenner skillet mellom kvalifikasjon og profesjonsutvikling. Pedagoger får kvalifikasjonsgrunnlaget gjennom sin høyskole- og universitetsutdanning. Dypere profesjonsutvikling skjer i arbeidsfellesskap der det er kultur for stadig å analysere og videreutvikle en felles lærings- og undervisningsrepertoar som kan bidra til optimal læring og utvikling til barn og unge.
- **Tillitsbyggende**
 - Har et aktivt 3-parts samarbeid mellom politikere, administrasjon og tillitsvalgte.
 - Har en aktiv dialog med foreldre, lederne, elever og de ansattes organisasjoner
- **Åpen**
 - Åpen og tilgjengelig informasjon om mål, strategier, planer og resultater på alle nivå i organisasjonen.
- **Systematisk**
 - Systematisk bruk av data til kvalitetssikring, kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling.
- **Kunnskapsbasert**
 - Har politisk, administrativ og pedagogisk kompetanse på barnehage og skole og til å være aktiv i utviklingsprosesser
 - Bidrar til å utvikle barnehage, grunnskoler og kulturskoler som den lærende organisasjon
 - Gode koblinger mellom forvaltning, praksis og forskning.
- **Resultat- og læringsrelatert.**
 - Har oversiktskunnskap om dens virksomhet, innsatsfaktorer og resultater
 - Ledelse som styrker barns og unges faglige og sosiale læring gjennom vektlegging av ansattes yrkesutøvelse og læring på arbeidsplassen. God ledelse handler om å realisere gode resultater, sikre brukerinvolvering og støtte og utfordre ansatte i deres arbeid.
- **Kvalitetsbyggende**
 - Har fokus på kvalitet i bygg, utemiljø, arbeidsmiljø og arbeidsplasser og arbeidsmiljø for elever og ansatte
 - Tolga kommune er pålagt å ha et forsvarlig system for kvalitet. et system for vurdering av om kravene i opplæringslov, barnehagelov og forskrifter blir oppfylt. Dette skal sikres gjennom bruk av til en hver tid gjeldende verktøy.
- **Forventingsbasert**
 - Vektlegging og oppfølging av høye forventninger for barn og unges utvikling og læring på politisk, administrativt og barnehage- og skolenivå.

3.2

Barnehage, skole og kulturskole

– røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap

Det skal en landsby til for å oppdra et barn, sier et afrikansk ordspråk som forteller mye om helhetstenkningen i barnehagene, skolene og kulturskolen i Tolga. Vi spiller svært godt på lag med lokalsamfunnet og bruker nærmiljøet, naturen og kulturtilbudet rundt oss aktivt, hele året. En annen grunnpilar for oss er målet om at hvert barn hver dag skal oppleve mestring på sitt nivå. De ansatte er faglig kompetente, trygge og tydelige voksne som ikke lar mål og planer overskygge kreativitet, nysgjerrighet og spontanitet.

Identitet

Vi ønsker at våre barn og unge skal bli godt kjent med bygda si og stolte av stedet der de bor. Bruk av lokalmiljøet og samarbeid med kommunen, organisasjoner og næringsliv er derfor en del av hverdagsaktiviteten vår. I barnas møte med lokale kunstnere, bygdekvinnelag, idrettslag og mange andre overføres verdifulle tradisjoner.

Lokal velvilje

Det er viktig for tjenesten vi tilbyr at den springer ut fra behov og ønsker i lokalsamfunnet. Ofte opplever vi at det er vi som blir oppsøkt med forespørsler om felles aktiviteter. Det gleder oss at så mange viser et så sterkt engasjement for barn og unge. Våre mange ikke-vestlige barn beriker oss med sitt mangfold. Vi samarbeider med enkeltpersoner, foreninger og bedrifter om å gi alle fremmedspråklige skolebarn tilbud om sosialt samvær og arbeidsfellesskap i autentiske situasjoner. Det gir nyttig erfaringsbakgrunn og gode opplevelser for alle parter.

Naturen – en unik arena for lek og læring

I våre barnehager og skoler står utforskning av nærmiljøet og aktiv bruk av naturen sentralt. Vi ønsker å bidra til at ungene skal utvikle positive holdninger til friluftsliv og lek ute, og at de vil oppleve gleden ved å ferdes i naturen og bruke kroppen sin. Vi har mange utedager med flere faste turmål i nærheten, og vi tenner bål og lager mat ute. Barna blir kjent med dyr og planter og får gode erfaringer med uteliv i forskjellig vær. Frilek, opplevelser og erfaringer i naturen gir trivsel, samhold og variasjon, samtidig som det styrker tilknytningen til hjemstedet. Ute lærer vi gjennom å gjøre, og vi knytter praksis til teorien. Utearenaen gir en mulighet for flere til å oppleve mestring, og barna blir trygge på egne ferdigheter.

Et mangfold av mestringsarenaer

Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge. *«Den enkelte skal bli en best mulig versjon av seg selv, vite hvor man kommer fra og kunne delta i fellesskapet ut fra egne forutsetninger for dermed å utvikle seg selv som menneske og lære.»* skriver Elin Angelo og Anne Berit Emstad (2015, s.149) i sin studie av samarbeidet om opplæring i Tolga kommune. Å delta i kunst og kulturfag har stor egenverdi for barn og unge. Det er viktig å legge til rette for at minoritetsspråklige barn kan delta i kulturskolens tilbud. Dette er en viktig arena for integrering. Vi kan ved å styrke fokus på et felles ansvar om å bidra til et helhetlig oppvekstmiljø i en utvidet skoledag – rom, være med å gi barn og unge større mulighet til å utvikle seg selv som menneske. Kultur gir læring; Sammen ønsker vi også å skape et miljø der det er lov å være god. Kultur for læring; Med ulik kompetanse og innfallsvinkler gir vi et bedre tilbud til den enkelte. Vi gir tilpasset opplæring for alle, alle får utviklet sitt talent. Vi blir avhengige av hverandres kompetanse for å nå disse mål.

3.3

Barnehage

det stabile, nære og hverdagslige

Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge.

Å bli kjent i og trygg på sitt eget nærmiljø er ekstra viktig for de aller yngste. I barnehagene står stabilitet og de nære ting sentralt, og her føler ungene seg «heme». Gjennom omsorg, lek og læring skal barna i Tolga kommune få en rik barndom og tro på seg selv, framtida og sine medmennesker.

Unike barn, tydelige voksne

Vi ønsker å se hvert enkelt barn, og dets utviklingsnivå og behov, gjennom å være til stede, observere, reflektere og dokumentere. Være gode rollemodeller og tydelige omsorgspersoner. De voksne skal være trygge veiledere som møter barna med likeverdighet og respekt og gir dem utfordringer tilpasset deres mestringsnivå. Barnehagen skal styrke barnas muligheter for læring og deltakelse i et fellesskap med jevnaldrende.

En del av kommunens mangfold

Vår aktivitet er tett knyttet til det som skjer i lokalsamfunnet og nærmiljøet. Vi bruker bygda, er en del av den – og sammen med barna griper vi fatt i områder som de vil utforske. Det kulturelle mangfoldet skal gjenspeiles i alle virksomheter, og barnehagen skal støtte barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger

Natur og kultur

Vi er mye ute, både i barnehagen og i skog og mark, og er opptatt av å bruke nærmiljøet med de enestående læringsmulighetene det gir oss. Friluftaktiviteter og utelek inkluderes i barnehagens hverdagsliv. Vi samarbeider tett med kulturskolen. Gjennom sang, musikk og bevegelse bidrar vi til opplevelse, utfoldelse, mestring, inspirasjon og personlig utvikling hos barna. Vi opptrer gjerne på omsorgstunet eller andre steder i nærmiljøet.

BARNEHAGENS SAMFUNNSMANDAT (Rammeplanen)

- *Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.*
- *Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste.*
- *Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.*
- *Barnehagen skal sikre barn under opplæringspliktig alder et oppvekstmiljø som både gir utfordringer som er tilpasset barnets alder og funksjonsnivå og trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger.*
- *Barnehagen skal styrke barns muligheter for læring og aktiv deltakelse i et fellesskap med jevnaldrende.*
- *Barnehagen skal ha de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap og innsikt om barndom og barns behov.*
- *Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.*
- *Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing. Det norske samfunnet består i tillegg til majoritetsbefolkningen av det samiske urfolket, de nasjonale minoritetene og minoritetene med innvandrerbakgrunn. Geografisk mobilitet og en økende internasjonalisering har medført at det norske samfunnet er langt mer sammensatt enn tidligere. Det er derfor mange måter å være norsk på. Det kulturelle mangfoldet skal gjenspeiles i barnehagen. Sosiale, etniske, kulturelle, religiøse, språklige og økonomiske forskjeller i befolkningen medfører at barn kommer til barnehagen med ulike erfaringer.*
- *Barnehagen skal støtte barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.*

3.4

Grunnskole

natur- og kulturskole med vekt på basisfag

Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge.

De to skolene i kommunen arbeider ut fra samme grunnsyn: Godt læringsmiljø oppstår når vi dyrker fram elevenes nysgjerrighet og kreativitet gjennom bruk av ulike metoder. Ansatte med høy kompetanse og engasjerte foreldre er også viktig. Vi har tro på at det er med å skape et miljø der det er lov å være god. Vi bygger på 3 fundament for læring: det fysiske, basisfagene og i kunst og lek.

Uteskole– utvikler og styrker den fysiske siden

Gode økter med fysisk aktivitet hver dag gir glade, robuste og friske barn med økt konsentrasjon og utholdenhet i arbeidet – og er en god folkehelseinvestering! Flerfaglig arbeid er en av styrkene ved uteskole som metode. Vi har planfestet turer og ekskursjoner, som f.eks kulturminnevandringer, geologiske vandringer, studier av planter, sauesanking og seterflytting. I løpet av de ti skoleåra skal alle elever nå ti fjelltopper i kommunen. Tolga kommune har Forollhogna nasjonalpark, og det er viktig for skolene at elevene har god kunnskap om denne. Vi jobber ut i fra målet om at våre elever skal få «røtter i fortida, tro på framtida og læring i felleskap». Kunnskap om våre nærområder er med å gi våre barn og unge identitet og en stolthet for hjemstedet sitt. Dette er et viktig satsningsområde for skolene i Tolga!

Basisfagene - vekker fornuften

God faglig kompetanse blant lærerne kombinert med satsning på læringsmiljø, har gitt oss gode resultater over tid. Dette gjelder både faglig og sosialt. Felles prosjekter i matematikk og norsk med skolene i Nord-Østerdal gir god kvalitetssikring av undervisningen.

Kunst og lek – utformer vår identitet.

Begge skoler har kulturprosjekter der elever sammen setter opp forestillinger. Aktiviteten styrer sammensetningen av elevene, og dette skaper et enestående miljø, på tvers av trinn og grupper, hvor sosiale relasjoner bygges og enkeltelever blomstrer. Vi har ulike samarbeid med omsorgstunet og frivilligsentralen gjennom året. Grunnleggende ferdigheter skal vektlegges, men samtidig er det viktig å holde fast på utvikling av hele mennesket. Derfor er det også viktig med god undervisning i praktisk/estetiske fag.

Alle skal lykkes i å mestre på sitt nivå

Den enkelte elev skal ivaretas gjennom grunnverdier som tillit og trygghet. Vi har tydelige lærere som tilrettelegger undervisningen best mulig ut fra individuell tilpassing. Undervisning tilpasset den enkelte elevs evne og forutsetning, i et godt sosialt fellesskap, gir læring, vekst og utvikling.

Et godt tilbud – hele dagen

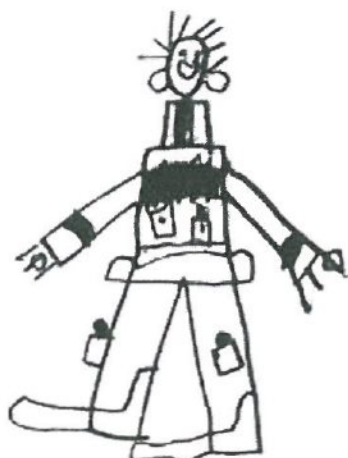
Helhetstenkningen videreføres i SFO, hvor bl.a. fysisk aktivitet, leksehjelp og kulturopplevelser er integrert. Begge skolene har SFO med høy faglig kvalitet og variasjon i tilbudet. I ferier er det et samarbeid.

NOU2015: 8 Fremtidens skole (Ludvigsenutvalget):

Utvalget anbefaler at følgende kompetanseområder vektlegges i skolens faglige innhold i et perspektiv på 20–30 år:

*Fagkompetanse
kompetanse i å lære
kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta
kompetanse i å utforske og skape*

Utvalget mener at elevenes utvikling av kompetanse innenfor sentrale fag og fagområder vil være viktig også i fremtidens skole. Elevene vil ha behov for å tilegne seg ny kunnskap og videreutvikle det de kan, og skolen bør derfor utvikle elevenes kompetanse i å lære. At elevene lærer å kommunisere, samhandle og delta øker i betydning, for både samfunnet og den enkelte, og er avgjørende for å skape et godt læringsmiljø i skolen. Skolen bør også bidra til at elevene lærer å utforske og skape. Det er viktig for at elevene skal kunne bidra i arbeid og samfunn og være med på å utforske og finne løsninger på nye utfordringer. Samlet vil disse kompetanseområdene reflektere skolens samfunnsoppdrag. Hvert enkelt kompetanseområde er viktig i en skole for fremtiden, samtidig som områdene henger sammen og vil utvikles i samspill med hverandre

3.5

Kulturskole *kommunens kulturelle ressurscenter*

Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge.

Kulturskolens pedagogiske plattform:

«Vi er kommunens kulturelle ressurscenter, arbeider svært tett sammen med grunnskole, barnehager og det frivillige kulturlivet i kommunen. På denne måten møter vi eleven på flere arenaer og lærer å kjenne eleven som et "helt" menneske. Ved å ta utgangspunkt i elevens sosiale, kulturelle og faglige behov, gir vi den enkelte et godt tilbud. Kulturskolen er bevisst på å ansette personale med meget høy fagkompetanse. Pedagogene bidrar til opplevelse, utfoldelse, mestring, inspirasjon og personlig utvikling hos elevene ved å gi opplæring tilpasset elevenes individuelle forutsetninger og behov. Vi arbeider kontinuerlig for å videreutvikle oss og legger vekt på nyskapende arbeidsmåter på tvers av faggrenser. Dette gir oss muligheten til en ivaretagelse av elevens helhetlige utvikling, sosialt, kulturelt og faglig i nær relasjon til lokalsamfunnet.»

Kulturskolen – en drivkraft i et rikt kulturliv

Vi har et bredt tilbud, favner mange, lar talentet utvikle seg og enere løftes fram. Vi har som mål å styrke barn og unges kompetanse i estetiske fag og gjøre dem i stand til å delta i det frivillige kulturliv og gjøre dem tryggere i kommunikasjon med andre mennesker.

Grunnprogram - et åpent tilbud til alle i en utvidet skoledag. Skal bidra til å utvikle kreative evner, faglig kompetanse og samarbeidsevne som grunnlag for personlig utfoldelse. Det er blitt sagt at bare i fellesskap med andre, kan en lære seg selv å kjenne.

Kjerneprogram – Åpent opptak for elever som er motivert for større undervisningsmengde og systematisk egeninnsats. Skal bidra til å utvikle kreative evner, håndverksmessig og kunstnerisk kompetanse og samarbeidsevne.

Fordypningsprogram – Har opptaksprøver, regionalt samarbeid.

Som lokalt ressurscenter skal kulturskolen også medvirke til å styrke kulturell kompetanse og utfoldelse i lokalsamfunnet gjennom forpliktende samarbeid med skole-, kultur- og helsesektoren. Dette samarbeidet retter seg mot alle innbyggere i kommunen.

Gode mestringsarenaer, inkludering, deltakelse

Elevenes formidling av sin mestringsglede står sentralt hos oss, og de deltar på konserter og forestillinger fra de er debutanter. Da kombineres gjerne mange kunstneriske uttrykk, og elevene får erfaring i å vise fram sitt talent i en profesjonell ramme, på en måte som gjør dem stolte over egne prestasjoner. Kulturarrangementer fungerer som sosialt lim i møtet mellom barnehage, skole, kulturskole og nærmiljø. På tvers av generasjoner, språk, gjennom alles mulighet til deltakelse på institusjoner, samarbeid med eldre, med det frivillige kulturlivet i kommunen og i regionen, gir det gode arenaer for elevenes utvikling.

Elin Angelo refererer i «Profesjonsforståelser og kunstpedagogikk» til Nielsen, der han sier at undervisning i kunstfag handler om å lære seg noe, men handler samtidig også om å lære om seg selv, om andre, om relasjoner, om livet. I tillegg til å undervise i disiplinen, underviser kunstpedagogen like gjerne eleven i hvem han er og kan være, hvem han kan relatere seg til og hvilke verdier som er ledende i disse fellesskapene. (Angelo, 2014)

KULTURSKOLENS SAMFUNNSOPPDRAG

(fra «Rammeplan for kulturskolen - Mangfold og fordypning» 2014)

Kulturskolens samfunnsoppdrag er forankret i Opplæringslovens paragraf § 13-6: "Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskuletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles." (1997).

Samarbeidet med skoleverket knytter kulturskolens oppdrag sammen med grunnskolens målsetting: "Opplæringens mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse." (Læreplanverket K06).

- *Kulturskolen ivaretar et mangfold av kunst- og kulturfag og har som oppgave å utvikle kunstfaglig kompetanse og uttrykksevne så vel som kreativitet, kritisk sans, kulturell og sosial kompetanse. Dette er grunnleggende for livsmestring og danning.*
- *Kunsten former identitet og øker forståelse for andres uttrykk. Gjennom arbeid med kunst utvikles fantasi og sanselighet, og som deltagere i kulturelle fellesskap utvikler vi vår trygghet og forståelse for hva det vil si å være menneske, alene og sammen med andre.*
- *Kulturskolen skal gi et tilbud av høy faglig og pedagogisk kvalitet og representerer en vesentlig fordypning utover det obligatoriske skoleverket. Opplæring i kulturskolefagene er individuelt tilpasset, langsiktig innrettet og kan gi elever en livslang interesse, for noen også et grunnlag for yrkesutdanning innen kunstfag.*
- *Kulturskoletilbudet har en bredere kunstfaglig portefølje enn grunnopplæringen og retter seg i hovedsak mot barn og unge i alderen 0-19-år. Kulturskolens programtilbud skal ivareta læring, opplevelse, skaping og formidling på alle nivå gjennom bred rekruttering og planmessig opplæring. Tilbudene skal være relevante for elever som ønsker å kvalifisere seg for videregående opplæring og høyere utdanning innen kunstfag. Som lokalt ressurscenter skal kulturskolen også medvirke til å styrke kulturell kompetanse og utfoldelse i lokalsamfunnet gjennom forpliktende samarbeid med skole-, kultur- og helsesektoren. Dette samarbeidet retter seg mot alle innbyggere i kommunen.*

3.6

Samarbeidspartnere

3.6.1 Kompetanse for oppvekst i kommuneadministrasjonen

Tynset, Alvdal og Tolga (TATO) har siden 2010 hatt et felles skolesamarbeid. Tolga kjøper tjenester innen det skolefaglige området fra Tynset. Utdannings sjefen er kontaktperson i forhold til overordnet myndighet (fylkesmann, direktorat og departement), og har en rådgivende og koordinerende funksjon til samarbeidskommunene. I tillegg har de 6 Nord-Østerdalskommunene over år hatt et tett samarbeid i forhold til kompetanseheving. Dette er også koordinert gjennom skolekontoret på Tynset.

3.6.2 PP-tjeneste

Alle kommuner skal ut fra Opplæringslovens § 5-3) ha en pedagogisk psykologisk tjeneste (PP-tjeneste) Tolga deltar i PP-tjenesten for Nord-Østerdal. Den dekker kommunene Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Rendalen og de videregående skolene i Nord-Østerdal.

PP-tjenesten er en faginstans som skal yte hjelp til barnehager, skoler og foreldre. Den gir også direkte hjelp til unge og voksne. PP-tjenesten har kontor på Tynset.

3.6.3 Skolebibliotek

Tjenesten samarbeider med oppvekst om skolebibliotekar fra folkebiblioteket.

Ved Tolga skole har alle trinn faste timer på biblioteket. Timene brukes til lesestunder, samlingsstunder, bokprater, dataopplæring, prosjektarbeid, og utlån. Lesestimulering og litteraturformidling er prioritert oppgave.

Leseaksjonen SommerLes arrangeres av folkebiblioteket og mange barn deltar. Aksjonen stimulerer til lesing gjennom sommeren, noe som øker eller holder leseevne ved like i forhold til en lesefri sommer. I 2014 ble det lånt og lese 2200 bøker i forbindelse med SomemrLes. Skolebiblioteket fokuserer også på Lesekvarten. Å lese et kvarter hver dag bidrar til kontinuerlig leseopplæring og leseopplevelse.

Vingelen skole har eget skolebibliotek, og fra høstferie til påske har klassene timer på folkebiblioteket på Tolga.

Barnehagene har samarbeid med biblioteket, og har en bibliotekfilial i barnehagen – Boktras. Dette er et lesestimulerende prosjekt som handler om bøker i bruk i barnehagehverdagen, og for å skape leseglede og leselyst. Det gir foreldrene mulighet til å låne bøker i barnehagen

Biblioteket er en viktig læringsarena. Skal biblioteket fungere slik, må barn og unge få opplæring i å bruke, og finne fram i biblioteket. Det er avgjørende å ha bibliotekar og lærere med god kompetanse på dette feltet. Med dette, sammen med læring av kildekritikk av nettressurser, gjør en rustet til god kunnskapsinnhenting.

Alle foreldre bør involveres for å få barna til å få gode låne og lesevaner. Det er særlig viktig å nå ut til foreldre med barn som har annet morsmål enn norsk. Betydningen av høytlesing og bruk av biblioteket bør være et tema bl.a. på foreldremøter.

Opplæringsloven (§ 9-2 og kap.21 i forskrift)

«Skolen skal ha skolebibliotek med mindre tilgangen til skolebibliotek er sikra gjennom samarbeid med andre bibliotek. Bibliotek som ikkje ligg i skolen sine lokale, skal vere tilgjengeleg for elevane i skoletida, slik at biblioteket kan brukast aktivt i opplæringa på skolen. Biblioteket skal vere særskilt tilrettelagt for skolen.»

I Tolga er dette løst med kombinasjonsbibliotek i samarbeid med folkebiblioteket.

3.6.4 Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har en viktig rolle for oppvekst. Den skal bidra til å forebygge sykdom og fremme god fysisk og psykisk helse hos blivende foreldre og barn og ungdom 0-20 år. Den skal bidra til å sikre barn og ungdom 0-20 år et godt oppvekstmiljø, og skal være et kraftsenter for helse og oppvekst i kommunene.

Å ivareta det helhetlige forebyggende og helsefremmende arbeid

Formålsparagrafens tre ledd:

1. Fremme psykisk og fysisk helse
2. Fremme gode sosiale og miljømessige forhold
3. Forebygge sykdom og skade
 - Tiltak som skal bedre forutsetningene for god helse og ta sikte på å fremme trivsel, velvære og mulighetene til å mestre de utfordringer og belastninger mennesker utsettes for i dagliglivet.
 - Tiltak som rettes mot å redusere sykdom eller skader, og/eller risikofaktorer som bidrar til sykdom, skader eller for tidlig død.

Tjenesten skal i et tverrfaglig samarbeid bidra til å skape et godt oppvekstmiljø for barn og ungdom gjennom tiltak for å styrke foreldrenes mestring av foreldrerollen, fremme barns og ungdoms lærings- og utviklingsmiljø og bidra til å legge til rette for godt psykososialt og fysisk arbeidsmiljø i skolen. Tjenestetilbudet skal også tilrettelegges for barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn. Kommunen har en høy andel av familier med innvandrere eller flyktningebakgrunn.

Helsesøster følger et program hvor hun kaller inn barn til individuell konsultasjon sammen med foreldre jevnlig i alderen 0-6 år. Disse konsultasjonene er viktige for å forebygge god helse samt avdekke eventuelle utfordringer. I skolen er det også enkelte individuelle konsultasjoner som syn og hørselstest, måling av høyde og vekt og vaksinerings. I tillegg jobber helsesøster med undervisning. Eksempler på tema er pubertet, seksualitet, psykisk helse og rus. Helsesøster har en viktig rolle for å forebygge psykiske vansker og lidelser, rusbruk, spiseforstyrrelser, utvikling av overvekt og å fange opp tidlige signaler på omsorgssvikt, mistrivsel, og utviklingsavvik. Hun samarbeider også med psykisk helse og ruskonsulent på enkelte av områdene for å øke kunnskap til ungdommene og foreldre.

Helsesøster har faste treffpunkt på Tolga skole og Vingelen skole. Der har helsesøster "åpen dør" som vil si at elevene kan komme på eget initiativ eller på oppfordring fra andre. Det er her det er spesielt viktig å være tilgjengelig for de unge.

Helsesøster deltar i ansvarsgruppemøter og foreldremøter i både barnehage og i skole.

Ved Tolga skole er helsesøster en del av et tverrfaglig ressursteam. Ressursteamet har ansvar for å se på ulike tiltak for elever som har behov for ekstra oppfølging, faglig eller sosialt. Kommunens barne- og ungdomsteam (BUT-team) ledes av helsesøster med representanter fra barnehager og skoler. Det er en viktig møteplass der kartlegging av, og støttetiltak for barn og unge med spesielle behov kan drøftes tidlig. Dette for å sikre samordning av tiltak rettet mot familier og barn /unge med spesielle behov.

3.7 Folkehelse

Tolga kommunes strategiske plan for Folkehelse 2014-2017 setter fokus på helse i et helhetsperspektiv. Folkehelsesatsingen går hånd i hånd med å skape en positiv samfunnsutvikling. God folkehelse skaper friske og engasjerte innbyggere, som evner å videreutvikle Tolga-samfunnet. Samtidig er en positiv samfunnsutvikling, og et samfunn som er positivt og inkluderende, tilsvarende med på å styrke folkehelsen.

Visjon: «Friskt, frodig og fruktbart for fremtiden»

Vi skal holde oss friske, og i folkehelsearbeidet står derfor det helsefremmende og forebyggende aspektet ved helse i sentrum. Vi holder oss friskest i et frodig og fruktbart fellesskap, med rom for alle. Folkehelsearbeidet i Tolga skal på dette grunnlaget skape bærekraft og optimisme for fremtiden, gjennom at alle ser sin rolle i lokalsamfunnet.

Prioriterte målgrupper i planperioden er barn og unge, innvandrere og eldre.

Informasjon og holdninger:

- Spre kunnskap om sunne valg innenfor fysisk, psykisk og sosial helse, med fokus på respekt for ulikheter.
- Skape mestringfølelse, som inspirerer til læring, utdanning, studier og videre utvikling, med fokus på den enkeltes talent og muligheter.
- Tverrsektorielt samarbeid, hvor helsepersonell bruker sin kompetanse til å bidra til kunnskap, forebygging og sunne valg.

Aktivitet: Tolga kommune vil bidra til fysisk, sosial og kulturell aktivitet. Hovedarenaer for dette er frivillig sektor, barnehage, skole og kulturskole.

- Satsing på variert aktivitet i barnehagen og skolen, og læring også utenfor klasserommet, i samarbeid med nærmiljøet, med naturen som et sentralt element.
- Bruke samvær mellom generasjoner bevisst for å skape gjensidig verdi, både i barnehage, skole og i fritid.
- Fortsatt stimulere til deltakelse i kulturskolen, og la dette være et utspring for lokale aktører som beriker lokalt kulturliv.

Tolga kommune ønsker både å fokusere på å holde folk friske og selvhjulpne, og å dyrke felles innsats rundt livskvalitet i alderdommen for alle.

4. Satsingsområder og retning for oppvekst i Tolga:

4.1 Tidlig innsats

Tidlig innsats har de siste årene vært et prioritert felt fra sentralt hold. Det betyr mer vekt på forebyggende arbeid - ikke «vente og se». Tidlig innsats er ikke bare knyttet til barns alder, men betyr krav om rask reaksjon og gode tiltak for dem som trenger det gjennom hele oppveksten. Et viktig tiltak har vært målet om full barnehagedekning, noe som gir god mulighet til å avdekke eventuelle behov på et tidlig tidspunkt. Det er et klart mål at andelen barn som har spesialundervisning skal reduseres. Tolga ligger pr. i dag under landsgjennomsnittet, men det er viktig å hele tiden ha fokus på området.

Observasjon og god kartlegging: Tolga sine barnehager bruker kartleggingsverktøyet TRAS og "ALLE MED". Tolga kommune ønsker systematisk bruk av disse verktøyene. «Plan for overgang barnehage skole» sier noe om rutinene kommunens enheter skal ha, for overføring av informasjon mellom barnehage og skole. For barn med spesielle behov, er tidlig innsats avgjørende. Godt tverretattlig samarbeid med f.eks. helsestasjon, PPT, BUP eller barnevern er viktig. Barnehager og skoler benytter PPT sine observasjonsskjemaer. Personalet må ha kompetanse på observasjon og klare rutiner på reaksjon. Gjennom arbeidet med LP (læringsmiljø og pedagogisk analyse) har skolene fått et arbeidsverktøy som er svært nyttig i arbeidet med tidlig innsats og tilpasset undervisning. Det er viktig at denne kunnskapen holdes ved like og at nyansatte blir skolert i metoden.

Flerspråklige barn

Flerspråklige barn og unge er en stor ressurs i lokalsamfunnet og Tolga kommune har kompetanse, evne og vilje til å integrere og inkludere. Vi vil utnytte kapasiteten innen oppvekstsektoren, særlig knyttet til Vingelen Oppvekstsenter.

Ved mottak av nye flerspråklige barn er rask kontakt og god informasjon om språkopplæring svært viktig. Dette vil lette integreringen og forebygge vansker både faglig og sosialt. God tolketjeneste har stor betydning for å gi minoritetsspråklige barn en god start i barnehage og skole. Forskning viser at det tar 5-7 år å lære norsk så godt at en kan ha godt utbytte av opplæring på norsk. Opphold i barnehage er positivt for barns språkutvikling. Særlig er barnehagedeltagelse gunstig for språkutviklingen til barn med foreldre med lav inntekt, lav utdanning og et annet morsmål enn norsk. (Forskningsrapport fra Kunnskapsdep. og Folkehelseinstituttet 2008)

Fra 1.august 2015 har alle 4- og 5- åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med inntekt på mindre enn 405 000 kr, rett til å få 20 timer gratis opphold i barnehage per uke.

Forskning (professor Thomas Nordahl, Høgskolen i Hedmark) viser at barn som går i grupper der foreldrene kjenner hverandre godt, presterer bedre både faglig og sosialt. Et system med tilbud om fadderordning vil styrke nyttilflyttede familier, og bety noe positivt både for foreldre og barn. Komiteen viser her til verdigrunnlaget/kjennetegn med forventninger til foreldre:

”Samarbeider og ser verdien av engasjement også for andre enn egne barn” - «Det skal en landsby til for å oppdra et barn»

Kunnskapsløftet (LK 06) (læreplanen for grunnskole og videregående skole).

Planen sier at grunnleggende ferdigheter skal prioriteres og gis spesiell oppmerksomhet i alle fag. Dette gjelder fra 1. klasse i grunnskolen og ut videregående skole.

Det har vært mye medieoppmerksomhet de siste årene om resultater på nasjonale prøver, og sterk fokus på teori-fag. Tolga kommune er opptatt av at grunnleggende ferdigheter skal vektlegges, men samtidig er det viktig å holde fast på utvikling av hele mennesket. (Jfr Læreplanens generelle del). Derfor er det også viktig med god undervisning i praktisk/estetiske fag.

De grunnleggende ferdigheter er å kunne uttrykke seg muntlig, å kunne lese, å kunne uttrykke seg skriftlig, å kunne regne og å kunne bruke digitale verktøy (IKT)

Det går en klar linje fra fagområdene i barnehageloven til grunnleggende ferdigheter i grunnskolen. Godt arbeid med grunnleggende ferdigheter med de yngste barna og gjennom hele grunnskolen, har også betydning for å hindre frafall fra videregående skole. Vi vet at det er en klar sammenheng mellom karakterer fra grunnskolen og frafall i videregående opplæring. I snitt er det hvert år 1-5 ungdommer som faller ut fra hver av de mindre kommunene i Nord Østerdalen. Oppfølgingstjenesten følger opp disse elevene. Oppfølgingstjenesten understreker at det vil være positivt om kommunene kan tilby lærlingeplasser og praksisplasser til ungdom. (se kap. 4.6 om entreprenør- og lokal-kunnskap)

Fra **Strategiplan for mottak og integrering av innvandrere i Tolga kommune (2009-2013)**

Hovedmål for mottaks- og integreringsarbeidet i Tolga kommune:

Mottaks- og integreringsarbeidet har som hovedmål å oppnå likestilling gjennom like muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse i samfunnet for alle innbyggere i Tolga kommune uansett opprinnelse.

Satsingsområde

1. Organisering av mottaks- og integreringsarbeidet

Tiltak:

1.2: Tverrfaglig team

1.3: Mottaks og integreringsarbeidet synliggjøres i budsjett, årsmelding og regnskap

4.2 Sosial kompetanse - læringsmiljø

Sosial kompetanse

Barn og unge skal lære å samhandle godt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen er sentral for at enkeltbarnet skal lykkes og trives, og for at det skal bli verdsatt som venn og likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna. I relasjonene til voksne og barn videreutvikler barnet den sosial kompetansen som det trenger i relasjoner til andre mennesker generelt.

- Å oppleve egenverd, akseptere seg selv, kjenne seg akseptert, oppleve indre styrke og ha en positiv holdning til seg selv
- Å ha forståelse for andres perspektiver, tanker og følelser, kunne leve seg inn i andres situasjon, vise medfølelse og ta hensyn og kunne tolke og forstå følelsesuttrykk
- Å ha positive, sosiale holdninger og å kunne utføre handlinger som å oppmuntre, bry seg om, vise omsorg, hjelpe til og dele med andre
- Å kunne hevde seg selv og egne meninger på en god måte, våge å stå imot gruppepress, ta initiativ og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang, delta uoppfordret og invitere andre
- Å kunne tilpasse seg ulike situasjoner, takle konflikter og utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser

Skape vennskap og forebygge mobbing

Barn og unge som samhandler godt med andre, kan både tilpasse seg fellesskapet og være en synlig deltaker som hevder sin plass. Forskning viser at barns evne til å etablere vennskap i stor grad henger sammen med den sosiale kompetansen deres.

Sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing. Ingen barn skal bli utsatt for mobbing.

Læringsmiljø

Godt læringsmiljø er en rettighet og en forutsetning for god læring

Læreren skal lede elevenes læring og utvikling på skolen. En positiv relasjon mellom lærer og elev er hjørnesteinen i god klasseledelse.

De viktigste punktene for å skape et godt læringsmiljø kan oppsummeres i fire punkter.

- En støttende relasjon der alle hilser på hverandre, snakker i en vennlig tone, har øyekontakt ved beskjeder og er tydelig og trygg. Det er viktig å bruke humor på en positiv måte, vise engasjement og ikke være sarkastisk.
- God orden og fysiske rammer oppnås ved å håndheve klasseregler, samarbeide med andre lærere og beholde roen i konfliktsituasjoner. Det er viktig å gi klare beskjeder ved lekser og være ryddig og tydelig ved beskjeder.
- Struktur og regler skapes ved å være tilstede før timen begynner, skape arbeidsro og skape forutsigbarhet.
- Motivasjon og forventninger skapes gjennom tilbakemeldinger, engasjement og læringsaktiviteter. Det skal være tydelige forventninger til elevene og mestringsfølelse. Tro på mestring skapes gjennom tilpasninger av aktiviteter.

4.3 Kompetente medarbeidere og ledere

Skole- og barnehageeier har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse til en hver tid.

Høy faglig og pedagogisk kompetanse

I skolene er lærere med høy faglig og pedagogisk kompetanse en viktig forutsetning for elevenes læring og bidrar til gode elevresultater.

Kravene til pedagogisk bemanning skal sikre at det i hver enkelt barnehage er tilstrekkelig personale med pedagogisk kompetanse til å ivareta et systematisk arbeid med barnas behov for omsorg, lek og læring slik det kreves i barnehageloven og i rammeplanen. Andelen med pedagogisk bemanning økes.

Kompetanseutvikling

Ansatte som har gode muligheter for kompetanseutvikling, er mer tilfredse med jobben. Det er en tydelig sammenheng mellom muligheten til å utnytte ferdigheter og jobbtilfredshet. Det er også en positiv sammenheng mellom faglig utvikling og jobbtilfredshet.

Viktig at Tolga kommune er aktive på videre- og etterutdanning.

Personlig mestring er selve grunnlaget for kompetanseutvikling i en organisasjon. Det er derfor svært viktig at det blir satt søkelys på behovet for fagutvikling for den enkelte medarbeider. Dette bør alltid være tema i den årlige medarbeidersamtalen. Det er et lederansvar å sørge for at tjenestestedet/avdelingens behov blir drøftet. Dette gjelder i skolene, kulturskolen og barnehagene.

Dersom Tolga får ord på seg for å ha systematisk og godt arbeid med kompetanseutvikling, vil det øke muligheten for å beholde og rekruttere gode medarbeidere i skoler og barnehager.

PP-tjenesten

Det er også viktig at PP-tjenesten trekkes med i planlegging og gjennomføring av kompetanseutvikling. PPT kan også bistå når det gjelder organisasjonsutvikling. Både barnehagene og skolene har samarbeid med de andre kommunene i regionen om kompetanseutvikling. Dette er positivt og bør videreutvikles.

Unngå små deltidsstillinger

Tolga kommune ønsker å unngå små deltidsstillinger, og å ha færrest mulig tilsatte uten fagutdanning. Kommunen ønsker å stimulere sine ansatte til å ta fagbrev, og legge til rette for å ta imot læringer.

Både kvinnelige og mannlige rollemodeller

Barn og unge trenger både kvinnelige og mannlige rollemodeller. Kunnskapsdepartementet har utarbeidet ”Handlingsplan for likestilling i barnehage og grunnopplæring 2008-2010”.

Ett av tre hovedmål i handlingsplanen er at kjønnsbalansen blant ansatte i barnehage og grunnopplæring skal bedres.

4.4 Dialog med foreldre/foresatte - medvirkning fra barn og unge

I Norge er det lagt stor vekt på barn og foreldres rett til medvirkning. Opplæringslovens §11 slår fast at foreldre skal være representert i foreldreutvalg, samarbeidsutvalg og skoleutvalg. For elever på mellomtrinnet og ungdomstrinnet skal det være elevråd. Barnehagelovens kapittel 3 omtaler barns og foreldres rettigheter.

Det er viktig å avklare roller, krav og forventninger til hverandre. Alle enhetene innen oppvekst er regulert av lov eller forskrift og foresatte må forholde seg til det. Enhetene har et ansvar både for fellesskapet og individet. I dag er de individuelle rettighetene mye i fokus.

Dette kan skape et spenningsforhold. En forutsetning for godt samarbeid er god kommunikasjon. I forhold til sitt eget barns utvikling og læring er det de foresatte som har hovedansvaret for å legge til rette for god læring. Det forventes at foreldre er med å bygge en positiv kultur rundt læring og i omdømmebygging. Enhetene innen oppvekst skal kommunisere tydelig sine forventninger til foreldregruppen og på hvilken måte de kan bidra for å sikre overordnede mål.

Et system med foreldreskole er med å styrke dialogen med foreldrene. Erfaringen etter foreldreskole på 1. og 8.trinn i seks år, er at det er viktig at foreldreskole planlegges og gjennomføres i nært samarbeid med foreldrerepresentanter. Omfanget av foreldreskolen må vurderes, men en ser betydningen av at foreldrene møtes på en annen arena en et «vanlig» foreldremøte, og at de får mulighet til å bli kjent med hverandre i foreldregruppa. Det er viktig at en på foreldreskolen ikke har fokus på informasjon fra skolens side, men at det blir en arena der foreldrene kan bli kjent og diskutere temaer. Terskelen for å ta kontakt med hverandre senere, blir da lavere. Mange mener at dette også vil ha betydning for å lykkes med tidlig innsats. Forskning (ved professor Thomas Nordahl) viser at barn som går i grupper der foreldrene kjenner hverandre godt, presterer bedre både faglig og sosialt.

Det er positivt for alle foreldre å ha god kontakt og nært samarbeid med barnehage, skole og kulturskole. I et flerkulturelt samfunn, trengs det økt fokus på dialogen med foreldre.

Foreldre til barn med minoritetsbakgrunn trenger hjelp til å bli kjent med det norske utdanningssystemet og de tilbudene som gis i barns oppvekst. Tolga har i dag barn fra 12 ulike nasjonaliteter i kommunens barnehager og skoler. Dette krever mer fokus på samarbeid med foreldre, da ulike nasjonaliteter har ulik kultur på kontakt skole/hjem.

Det er viktig at skoleutvalg, foreldremøter og elevsamtaler ved kulturskolen, skoler og barnehager fungerer, og at engasjementet fra barn/unge og foreldre er stort. En forutsetning for dette er at skole og barnehage gir god informasjon og gir mulighet til innflytelse.

For skolene må målet være at viktige saker som gjelder organisering av undervisning f.eks. spørsmål om 4 eller 5 dagers skoleuke avgjøres i samråd med foreldrene.

Både barnehagene og skolene i kommunen har foreldreundersøkelser og elevundersøkelser som tas jevnlig. Det er viktig at resultatene av disse undersøkelsene blir behandlet på en ordentlig måte og at en tar tak i de utfordringer som evt. kommer fram. Dette må skje i nært samarbeid med samarbeidsutvalg /foreldreutvalg.

Glade og trygge barn/elever bygger på et godt samarbeid, og det er også viktig at foreldre tar ansvar og sender "klargjorte" elever til barnehage og skole. Det innebærer blant annet frokost, niste i sekken, nok søvn, egnet påkledning og oppfølging av leksearbeid.

4.5 Entreprenørskap og lokalkunnskap - TÆL

«Røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap»

Ungt entreprenørskap

Visjon: «Vi skal inspirere unge til å tenke nytt og skape verdier.»

Formål er: i samspill med utdanningssystemet, næringslivet og andre aktører å:

- Utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv
- Gi barn og unge forståelse for betydningen av verdiskaping og nyskaping i næringslivet
- Fremme barn og unges samarbeidsevne og ansvarsbevissthet
- Gi forståelse for og kunnskap om etikk og regler i nærings- og arbeidslivet
- Styrke samhandlingen i lokalsamfunnet mellom nærings- og arbeidslivet og skolene
- Stimulere til samarbeid over landegrensene
- Inspirere til framtidig verdiskaping i en sosial, kulturell og økonomisk sammenheng

Kjerneverdier:

Framtid

- Styrke unge menneskers evne og kompetanse til å mestre framtida
- Være en drivkraft for verdiskaping og nyskaping
- Gi viktige bidrag til å skape livskraftige lokalsamfunn og global bærekraftig utvikling

Samspill

- Lære barn og unge å samarbeide
- Være en forutsigbar og langsiktig samarbeidspartner i spennet mellom skole, arbeids- og næringsliv
- Skape møteplasser og bygge nettverk; lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Skaperglede

- Gi unge mennesker muligheter til å utvikle kreativitet, skaperglede og tro på seg selv
- Motivere unge mennesker til å tenke nytt og til å skape verdier
- Benytte «Lære ved å gjøre» i sentrum for all aktivitet

«Vi vil ha et oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige og skapende barn og unge.»

Bolyst

Identitet er sterkt knyttet til kultur. Hvem er vi, og hvor kommer vi fra? Det å delta i kulturlivet gir mening og minner. Barndommens opplevelser preger oss senere i livet, og hos oss gir oppvekstsektoren grobunn for solide røtter til hjembygda. Det er ikke uten betydning for at mange velger å komme tilbake i voksen alder, og det trenger vi i en kommune som vår.

Livslust

Det er sagt at det lekende barnet lærer å leve. Dagens arbeidsmarked etterspør mennesker med mangfoldige egenskaper. Kreativitet og fleksibilitet er høyt skattet, og sjølstendighet er like viktig som evnen til samhandling. Mangfoldet utvikler dyktige, modige mennesker, og gir næring til et fordomsfritt og livskraftig lokalmiljø. Barnehage, grunnskole, kulturskole, og vi som skoleeiere, må hele tida velge nye veier som sørger for at elevene får utvikle alle sine ferdigheter.

Sosialt entreprenørskap er en form for entreprenørskap som handler om å bruke virkemidler fra forretningsverdenen for å bidra til å løse problemer som er knyttet til sosiale og samfunnsmessige forhold. Det legges gjerne til grunn av motivasjonen for slik virksomhet i hovedsak ikke er profittidrevet.

En av mange definisjoner på **kulturelt entreprenørskap**:

”Det å starte virksomheter som i tillegg til mål om inntjening har som mål å skape positive sosiale, etiske og/eller miljømessige ringvirkninger, eller bruk av metodikk fra forretningsdrift for å optimere utbyttet til mottakere i et hjelpeprosjekt eller en ideell organisasjon.” (Universitet i Oslo, Senteret for entreprenørskap)

Den fokuserer på utviklingen av det lokale kulturliv, og derigjennom bidra til lokalsamfunnet. Det er en stor grad av «non profit», der eventuelle overskudd går tilbake til drift eller til beslektede prosjekter. De kulturelle entreprenørene jobber oftest innenfor kreative industrier og er preget av tette koblinger mellom kultur og næring. Det er kanskje derfor kulturentreprenøren ofte blir sett på som redningen for en positiv næringsutvikling i det senmoderne samfunnet. Og fremveksten av kulturelt entreprenørskap representerer et markant utviklingstrekk i dagens arbeidsliv. I løpet av det siste tiåret har det vært en sterkt økende interesse for å skape yrkestilværelser basert på ulike former for kulturell virksomhet hvor egen kreativ og estetisk utfoldelse står sentralt. Slike yrkestilværelser baserer seg i mange tilfeller på selvsyssetting hvor inntektsbringende aktiviteter legger grunnlaget for å etablere egne foretak. Som eksempel på kulturelt entreprenørskap kan jeg nevne ulike lokalhistoriske spel og de ulike festivalene som preger bygde Norge.

Tolga dyrker måltidet både med råvarer og som den flotte ramma det er for opplevelser. Et måltid rommer noe av det mest sentrale i menneskers liv med bevissthet om ernæring, matens opprinnelse, et godt vertskap og gode kulturinnslag.

Tolga dyrker måltidet

Lokalkulturen som mulighetsgiver.

Entreprenørskap og lokalkunnskap som metoder settes i en helhetlig sammenheng med visjon og målsetting – kjennetegn.

For oppvekstsektoren gis barna mulighetene til å bruke naturens matfat eks. brenneslesuppe, klekking av kyllinger etc. Tangent og rytme, blåseprosjekt, skolehage, lage egne seljefløyter, spillekurs, kunstprosjekt med kunstner, bygdefrokost, juletreffest, 17.mai-forestilling, sauesanking, elevbedrifter, Kappabel, tur i Rondane, reinsjakt, sanking i naturen, Festmiddag, teaterimprovisasjon, UKM, låtskriving, forestillinger. Lokalmatdagen med salg av egenprodusert mat, kunstneriske innslag.

Som realfagskommune får vi muligheter til å se kunst, kultur, natur, lokalsamfunn og entreprenørskap med «realfagsøyne». Vi vil her lage et eller flere flerfaglige planer opp mot en realfagsbedrift, som for eksempel Norconsult. På samme måten vil vi se på helheten i vårt opplegg med uteskole, kunst og kultur opp mot hvordan vi kan trekke realfag inn i hvert enkelt opplegg.

Det å være stemt handler i musikkfaglig sammenheng om at instrumenter har samme «pitch» på grunntonen, ellers høres samspillet surt ut. Slik er det også i menneskelig sammenheng, uten å være «stemt» vil ikke meninger være felles, noe som gjør både tingene og praksisene meningsløse. Fløytemakeri og sauesanking i Tolga er meningsfullt i relasjon til konteksten, men ikke nødvendigvis like meningsfullt uten konteksten. På den måten er kunnskap i og om lokalkulturen, det å være tolging, avgjørende for å kunne realisere skapingsprosesser som er meningsbærende for den enkeltes oppfatning av seg selv og sin tilværelse. Det er lokalkulturen i Tolga som danner ramme for «stemtheten» i dette kapitlet. Det er denne stemtheten som gir mening til innhold og praksiser i skolen, men samtidig tilbyr skolen som et mulighetenes univers å bryte denne stemtheten – og å utvikle og skape noe nytt som bryter med det felles anerkjente. (Angelo & Emstad, 2015, s. 147-148)

Ludvigsenutvalget mener at elevenes utvikling av kompetanse innenfor sentrale fag og fagområder vil være viktig også i fremtidens skole. Elevene vil ha behov for å tilegne seg ny kunnskap og videreutvikle det de kan, og skolen bør derfor utvikle elevenes kompetanse i å lære. At elevene lærer å kommunisere, samhandle og delta øker i betydning, for både samfunnet og den enkelte, og er avgjørende for å skape et godt læringsmiljø i skolen. Skolen bør også bidra til at elevene lærer å utforske og skape. Det er viktig for at elevene skal kunne bidra i arbeid og samfunn og være med på å utforske og finne løsninger på nye utfordringer. Samlet vil disse kompetanseområdene reflektere skolens samfunnsoppdrag. Hvert enkelt kompetanseområde er viktig i en skole for fremtiden, samtidig som områdene henger sammen og vil utvikles i samspill med hverandre.

4.6 Bygg/ lokaler

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven sier at diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne er forbudt. For bygninger, anlegg og uteområder rettet mot allmennheten gjelder kravene til universell utforming i eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Barn med nedsatt funksjonsevne har rett til egnet individuell tilrettelegging av kommunale barnehagetilbud for å sikre likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter.

Elever med nedsatt funksjonsevne har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter.

All virksomhet rettet mot allmennheten, for eksempel publikumsbygninger og tilhørende uteområder skal tilrettelegges. Det er også viktig å minne om at utelekeplasser, lavvoer, gapahuk osv. må gjøres tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne

Det er behov for å se nærmere på samlokalisering av barnehagene i Tolga sentrum. Dette vil gi lokaler som er bedre tilpasset dagens behov, og vil samtidig gi et større fagmiljø. Utredning av nye lokaler for barnehagene i Tolga sentrum bør se på om beliggenheten skal være i nærheten av Tolga skole, mht. ressursutnyttelse.

Referanser

Angelo, E. & Emstad, A.B (2015) Skolen som mulighetens univers i bygda. Eksistensorientert ledelse som drivkraft. I Emstad, A.B. & Angelo, E. (Red.) *Ledelse for læring i mulighetenes skole. Skoleledelse i skjæringsfeltet mellom allmenndanning og talentutvikling*. S.144-162. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Angelo, E. (2014) Profesjonsforståelser og kunstpedagogikk. *Profesjonsforståelse hos en musikk lærer i samordnet stilling*. S 75-88. Fagbokforlaget

Linker til dokument det refereres til:

[Hva-er-TRAS](#)

[Fremtidens skole](#) – Ludvigsenutvalget, NOU 2015:8

[Kulturskolerådet - Rammeplan](#)

Tolga kommune – kommune med tæl

Vedlegg:

Skoler og barnehager i Tolga kommune

Barnehagene i Tolga kommune

Barnehagene i Tolga legger vekt på å være mye ute, både i barnehagen og i skog og mark. Er opptatt av å bruke nærmiljøet med de enestående læringsmulighetene det gir oss.

Lyngbo barnehage:

Lyngbo barnehage ligger i Tolga sentrum på Sjukehusmoen. Barnehagen ble åpnet høsten 1978 og var eid av Tolga helselag. Tolga kommune tok over barnehagen i 1980. Barnehagen har vært heltidsbarnehage helt fra starten. Høsten 2000 sto en ny avdeling ferdig og Lyngbo ble da en to-avdelingsbarnehage. Fra høsten 2013 har barnehagen vært en trafikksikker barnehage, med egen trafikkgård.

Knutshauåen barnehage:

Knutshauåen barnehage ligger i "Gammelskola" i Tolga sentrum. Barnehagen ble åpnet høsten 1984 og hadde da et 2-dagers tilbud og ble etter hvert heltids barnehage. Fra høsten 2008 fikk barnehagen to avdelinger.

Vingelen barnehage:

Vingelen barnehage ble fra høsten 2012 en del av Vingelen oppvekstsenter. Skole og barnehage har sambruk av lokaler, med nybygd avdeling for barnehage (2012). Vingelen barnehage ble åpnet høsten 1978. Det var da et 2-dagers tilbud. Barnehagen er nå et heltidstilbud med 2 avdelinger.

Vingelen skole:

Vingelen skole ligger i Vingelen sentrum. Vingelen skole ble åpnet i 1958. Siste utbygging/forbedring ble foretatt i 2012. Fra 1961 har samfunnshuset Fjellheim vært samlokalisert med skolen og brukes aktivt av oppvekstsenteret. Idrettsplass med fotballbane, basisløype og skiskytteranlegg ligger i umiddelbar nærhet av oppvekstsenteret. Skolen har egen avdeling for SFO.

Tolga skole:

Tolga skole ligger i Tolga sentrum. Tolga –Os ungdomsskole ble tatt i bruk for første gang høsten 1968. Fra høsten 1980 het den Tolga ungdomsskole. Fra høsten 1984 flyttet barnetrinnet inn. Tolga skole brant ned sommeren 1997. Ny skole ble tatt i bruk høsten 1998. Skolen er sammenbygd med samfunnshuset Vidarheim og brukes aktivt. Skolen har egen avdeling for SFO. Gymsal og svømmebasseng ligger i umiddelbar nærhet. Skolen har et stort og fint uteområde, med blant annet kunstgrasbane og ballbinge.

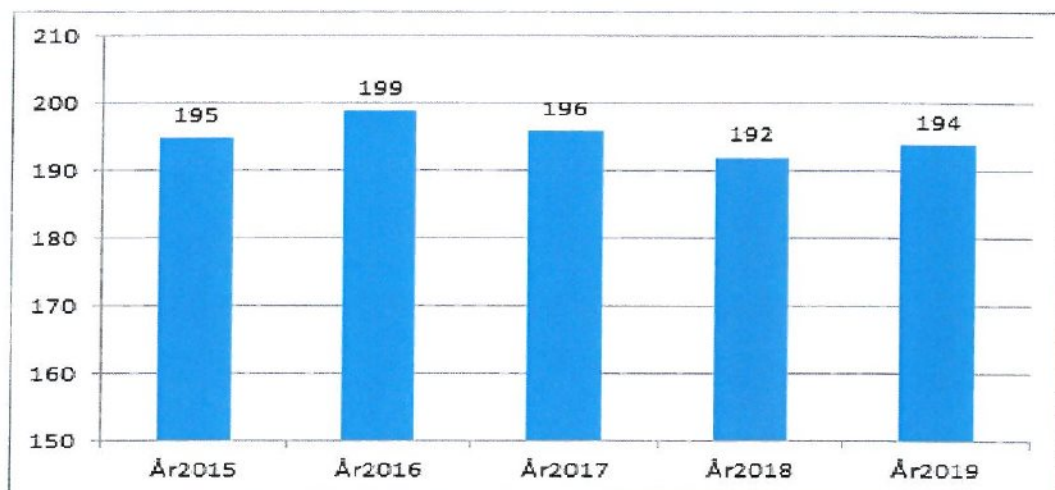
Tolga kulturskole:

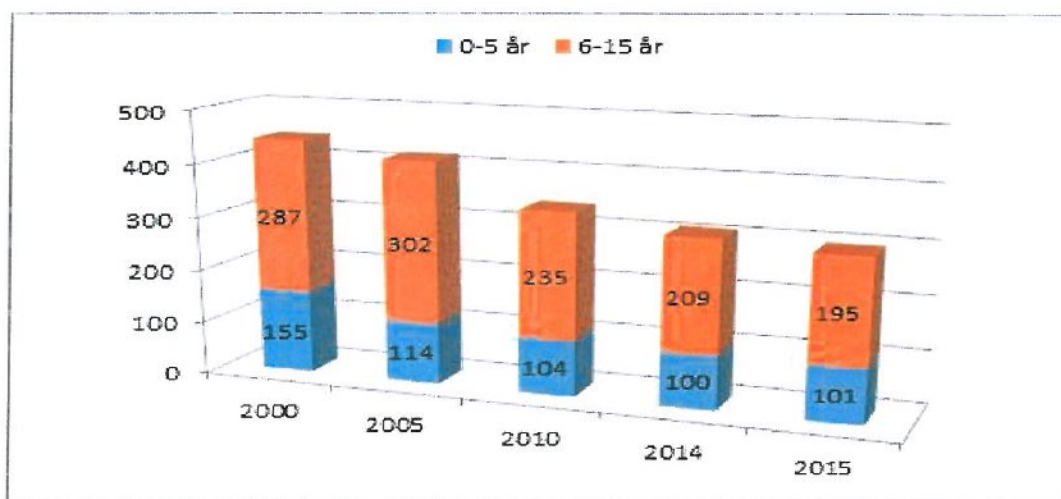
Tolga kulturskole ble opprettet i 1987. Nye tilpassede arbeidsrom/undervisningsrom for musikk, ble tatt i bruk i 2012. Kulturskolen kan i dag tilby sine elever opplæring i mange disipliner innen musikk, judo og teater. Den har et tett og godt samarbeid med grunnskolene, barnehagene og det frivillige kulturliv. Kulturskolen har base på Tolga skole og driver desentralisert undervisning.

Tolga kommune – kommune med tæl

Tall fra SSB KOSTRA:

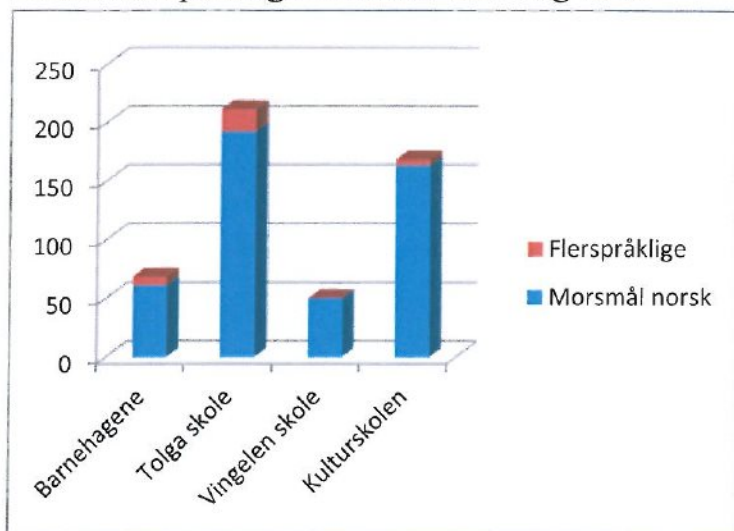
Skoleelever (6-15 år pr 1/1) i Tolga kommune 2015-2019. Stabilt nivå.
Eksklusive inn- og utflyttinger

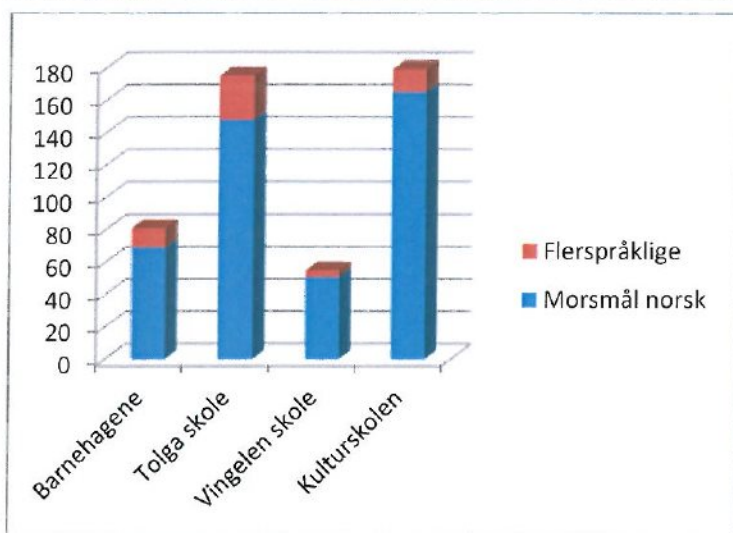
Utviklingen i antall barn 0-15 år i Tolga kommune år 2000-2015.
442 barn i 2000. 296 i 2015.

Tolga kommune – kommune med tæl

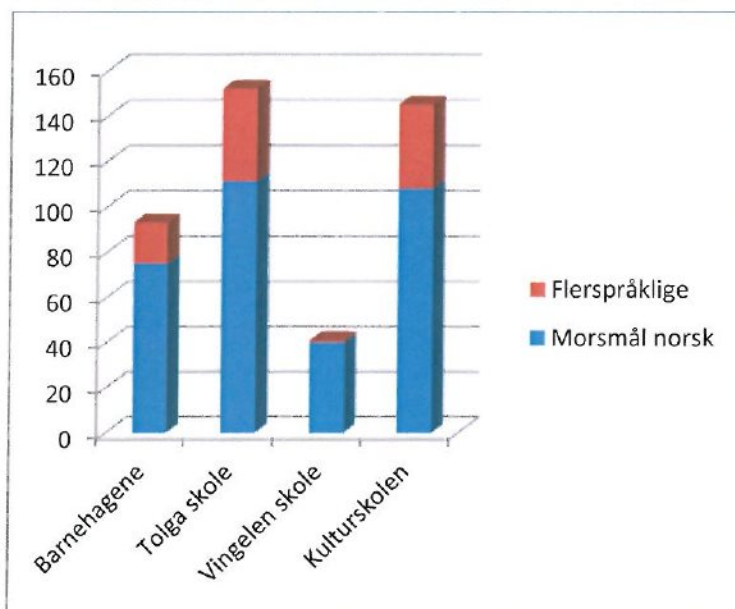
Andel flerspråklige for 2005-2010 og 2015

2005

2010

2015

Styringsplattform
for
velferd

2015-2020

OM PROSESSEN OG ARBEIDET

Som en del av prosjekt – «Tolga kommune 2020 – Robust og bærekraftig for fremtiden» utarbeides styringsplattformer for følgende 3 sektorer i kommunen:

- Sektor oppvekst.
- Sektor samfunnsutvikling.
- Sektor velferd.

Det har vært utnevnt en komité for hver av sektorene som har utarbeidet de enkelte plattformene. Hver komité har bestått av ledere og representanter fra de aktuelle avdelingene i administrasjonen, politiske representanter fra de ulike partiene, samt tillitsvalgte. Plattformene skal gi en overordnet retning for arbeidet med tanke på en god, effektiv og bærekraftig tjenesteproduksjon innenfor de til enhver tid gjeldende rammer.

Leder av komiteen, Odd Arne Skjæret, ble valgt blant de politiske representantene i komiteen, mens administrasjonen har vært sekretariat. Arbeidet i gruppa har vært konstruktivt, og har vært preget av et ønske om å finne løsninger som gir en bærekraftig velferdstjeneste i Tolga. Det har gitt et godt grunnlag for å utarbeide plattformen. I tillegg til de fastsatte møtene i fremdriftsplanen har komiteen for velferd hatt en fagdag med veiledning fra RO-senteret. Her fikk vi veiledning og bistand med tanke på å gi plattformen en klar retning som alle deler av sektoren kunne samles om. Dagen samlet komiteen etter hensikten om en klar retning, som senere også fikk bred oppslutning i kommunestyret. RO-senteret er en aktuell samarbeidspartner videre, når retningen i plattformen skal implementeres i det daglige arbeidet.

Forankring og medvirkning har vært viktig i arbeidet. Både administrasjonsutvalget og kommunestyret har vært løpende orientert. I tillegg har det blitt avholdt ei arbeidsøkt i kommunestyret. Medvirkning fra ansatte har i sektor velferd skjedd på flere måter: Sektorleder for velferd har orientert og bedt om innspill på avdelingsmøter, det har vært avholdt arbeidsmøte med representanter fra ulike faggrupper og avdelinger, og det har vært mulig å komme med skriftlige ideer og innspill.

Ansatte har i prosessen selv gitt uttrykk for både forståelse og behov for omstilling. Mer fleksibilitet, mindre sårbarhet og mer samordning av tjenestene er gjengangere i innspillene som har kommet. Felles ansvar for å skape gode løsninger er noe alle ønsker. En tydelig forventningsstyring og dialog med innbyggerne er også et behov. Vi har opplevd stor vilje til å se på nye løsninger. Det gir mulighet for innsparing og mer effektiv tjenesteproduksjon på sikt.

Det er en til tider vanskelig balansegang i et overordnet dokument å skissere retning, uten å beskrive i detalj hvordan enkeltoppgaver skal løses. Dagens tjeneste krever imidlertid stadig omstilling, og det er viktig og ikke binde opp langsiktige planer i løsninger som plutselig er uaktuelle. Variasjoner i behov, økonomi og muligheter over tid, gjør at tiltak bør holdes til budsjetter, økonomiplaner og handlingsplaner i den enkelte virksomhet. Plattformen for velferdssektoren skal slik sett gi rom for fleksibilitet med tanke på konkrete løsninger og økonomiske prioriteringer. Komiteen ønsker en retningsgivende plan som er aktuell gjennom hele perioden, og som kan bidra til langsiktighet i arbeidet.

Innholdsfortegnelse

OM PROSESSEN OG ARBEIDET	1
KAPITTEL 1: INNLEDNING	3
1.1: Formålet med plattform for velferd	3
1.2: Folkehelsearbeid som tilnærming	3
1.3: Andre sektorer som rammebetingelser.....	4
1.3.1: Oppvekstsektoren	4
1.3.2: Samfunnsutvikling.....	4
1.3.3: Frivillig sektor	5
KAPITTEL 2: VELFERD I TOLGA: HVEM ER VI ?	6
2.1: Gode tjenester gjennom hele livet.....	6
2.2: Styrker med utviklingsmuligheter	7
KAPITTEL 3: FELLES RETNING FOR VELFERDSSEKTOREN I TOLGA	9
3.1: Kjerneoppgave:	9
3.2: Grunnholdning:	9
3.3: Visjon: « <i>Mestring i alle livsfaser</i> »	9
3.4: Felles ansvar for tjenestene	10
KAPITTEL 4: DEN NYE VELFERDSTJENESTEN I TOLGA	11
4.1: Fokusområder for en god og bærekraftig velferdssektor	11
4.1.1: Helsefremming og forebygging	11
4.1.2 Samhandling.....	12
4.1.3 Livskvalitet.....	13
4.2: Ledelse	13
4.3: De ansatte som ressurs.....	13
4.3.1: Medarbeiderskap	13
4.3.2: Struktur og kultur for samarbeid og læring	14
4.3.3: Dokumentasjon og rutiner	14
4.4: Økt samhandling	14
4.5: Interkommunalt samarbeid / kjøp av tjenester	15
KAPITTEL 5: EFFEKTER	16
5.1: Utviklingsretning for de ulike tjenestene?.....	16
5.1.1: Utviklingsretning for Tolga helsestasjon.....	16
5.1.2: Utviklingsretning for legetjenesten i Tolga	16
5.1.3: Utviklingsretning for bruk av ansatte med oppgaver rettet mot spesifikke behov....	17
5.1.4: Utviklingsretning for NAV Tolga.....	17
5.1.5: Utviklingsretning for omsorg i Tolga.....	18
5.2: Muligheter og konsekvenser	19
5.2.1: Faglig.....	19
5.2.2: Ansatte:.....	20
5.2.3: Økonomisk:.....	20

Plattform Velferd

«MESTRING I ALLE LIVSFASER»

KAPITTEL 1: INNLEDNING

1.1: Formålet med plattform for velferd

En plattform for en felles velferdssektor i Tolga må ta innover seg et bredt spekter av tjenester, som hver for seg har sine oppgaver, mål og målgrupper. Den enkelte tjeneste vil fortsatt ha sine hovedoppgaver tilknyttet sin kompetanse, men plattformen skal bidra til å se hver enkelt sin rolle i en større sammenheng, slik at nødvendig og hensiktsmessig samhandling kan etableres. Dette skal bidra til:

- Økt forståelse og kunnskap.
- Avdekking av felles utfordringer og behov for samhandling og samarbeid.
- En effektiv og helhetlig tjenesteutøvelse.
- Mindre sårbarhet.
- At tjenesten kan tilpasses kommunens totale behov og rammer på en bedre måte.

En god dialog med innbyggerne er viktig, ikke minst for å styre forventningene til hva som er kommunens og den enkeltes eller andres ansvar. Ved å skape en større forståelse for hva som er kommunens oppgaver, vil vi fortsatt kunne levere tjenester av god kvalitet på det vi leverer, men kanskje oppleve at vi ikke gjør alt som vi har gjort før.

For å få en mer bærekraftig tjeneste på sikt er det dessuten viktig å tenke på hvordan helsefremming, forebygging og tidlig innsats kan begrense et mer omfattende bistandsbehov. Dette vil kunne bidra til mindre trykk på kommunens velferdstjenester, og mindre behov for dyre tiltak både i første- og andrelinjetjenesten. Tilnærmingen er i tråd med folkehelsesatsingen i kommunen, og kommunens ansvar i henhold til folkehelseloven. (Folkehelse, Strategisk plan 2014-2017, Tolga kommune)

1.2: Folkehelsearbeid som tilnærming

«Friskt, frodig og fruktbart for fremtiden»

Folkehelsestenkning gir føringer for en bærekraftig velferdssektor i tiden fremover. Folkehelsearbeidet bør speile hvordan man tenker innen velferdssektoren, med tanke på at tidlig innsats og samhandling kan føre til bedre løsninger, mindre sårbarhet og mindre press på kostnadskrevede tjenester. Bærekraft i velferdstjenesten i Tolga innebærer derfor at folkehelseperspektivet ligger til grunn for arbeidet i velferdssektoren. Det handler om grunnlaget for gode liv, ved å se helse og

«Vi vil utvikle en folkehelsepolitikk som skaper muligheter og forutsetninger for at hver enkelt av oss kan mestre eget liv. God helse er en av våre viktigste ressurser, både som samfunn og som enkeltindivider. Men god helse er ikke bare fravær av sykdom, det handler også om å mestre livets utfordringer. Mestring gir livsglede, mening og overskudd, også når vi rammes av sykdom. Det er derfor viktig at vi legger til rette for at folk kan leve et godt liv med sykdom og funksjonstap. Folkehelsearbeid handler både om å fremme livskvalitet og trivsel, gjennom deltakelse i sosialt fellesskap som gir tilhørighet og opplevelse av mestring, og om å redusere risiko for sykdom, funksjonsnedsettelse, psykiske og sosiale problemer. Regjeringen vil inkludere psykisk helse som en likeverdig del av folkehelsearbeidet. Flere skal oppleve god psykisk helse og de sosiale forskjellene i psykisk helse skal reduseres.»

Meld. St. 19 14/15:
Folkehelsemeldingen,
Mestring og muligheter»

et godt lokalsamfunn i sammenheng. Gjennom en folkehelseinlærning ønsker vi i Tolga kommune å:

- Fremme god helse gjennom å spre gode holdninger.
- Forebygge sykdom og stimulere til helsefremmende liv ved å legge til rette for sunne valg.
- Sørge for å møte hele mennesket, finne mulighetene og utløse ressurser hos innbyggere, brukere og pasienter.
- Bidra til aktivitet og mestring som gir folk grunnlag for å håndtere livet på en bedre måte.

Velferdssektoren har et viktig folkehelseoppdrag både i sin egen virksomhetsutøvelse og som en kunnskapsleverandør til andre sektorer. Folkehelse handler om fysisk og psykisk helse, og det sosiale aspektet ved å være en del av et fellesskap i et lokalsamfunn. Målet om sosial utjevning i helse baserer seg på at det å være en del av et positivt fellesskap er viktig for både den fysiske og psykiske helsen.

I folkehelseplanen for Tolga er brede målgrupper som barn og unge, innvandrere og eldre pekt ut som målgrupper som trenger ekstra oppmerksomhet. En bærekraftig velferdssektor i Tolga avhenger av at vi får utløst ressurser hos alle disse målgruppene. Det vil bidra til å redusere bistandsbehovet, skape aktivitet og bidra til sosial utjevning i helse. Den helsefremmende og forebyggende folkehelseinlærningen mot de brede målgruppene vil kunne gi store gevinster både for velferdstjenestene og lokalsamfunnet.

Utfordringsbildet i det generelle helsebildet er i stadig utvikling. Etter mange parametre er den samlede folkehelsen i Tolga god, men utviklingen gjør at også vi må tenke nytt for å skape mestring og gi nødvendig bistand:

- Utfordringer knyttet til psykisk helse er en stadig mer aktuell problemstilling, på tvers av ulike målgrupper og aldersgrupper.
- Andelen eldre med ulike grader av kognitiv svikt vil øke. Det krever nye måter å jobbe på.
- Universell utforming er et viktig prinsipp for å skape mestring for flere. Samtidig er gode holdninger til å både gi og ta i mot bistand viktig for den totale mestringen.

Svaret på noen grunnleggende spørsmål vil etter vår mening bidra sterkt til en bærekraftig velferdssektor i et helsefremmende og forebyggende perspektiv:

- Hvordan kan vi skape mestring blant barn og unge, som igjen bygger opp under sunn livstil med god fysisk og psykisk helse?
- Hvordan kan vi inkludere innvandrere på en måte som utløser deres ressurser i lokalsamfunnet?
- Hvordan kan vi sørge for økt trygghet, aktivitet og stimuli, og hindre isolasjon og ensomhet?

1.3: Andre sektorer som rammebetingelser

Samspeillet med andre sektorer er helt vesentlig, siden mange rammebetingelser for brukere av velferdssektoren legges her. Det kan være behov for samarbeid knyttet til samfunnsutvikling og generelle utfordringer, så vel som i enkeltsaker. Innenfor de rammene som taushetsplikten legger er det viktig å se på muligheten for å dele kunnskap og finne løsninger.

1.3.1: Oppvekstsektoren

Følelse av mestring; både faglig, sosialt og fysisk, samt levevaner og holdninger formes i stor grad i løpet av årene i barnehage og skole. Her formes sosiale nettverk, holdninger til aktivitet og livsstil. Her legges også mye av grunnlaget for selvstendige liv og ved fokus på læring og den enkeltes ressurser. Evne til mestring, og den enkeltes opplevelse av egne evner, ressurser og muligheter vokser i stor grad fram gjennom oppveksten.

1.3.2: Samfunnsutvikling

I Tolga går folkehelsesatsingen hånd i hånd med å skape en positiv samfunnsutvikling. God folkehelse skaper friske og engasjerte innbyggere som evner å videreutvikle Tolga-samfunnet. Samtidig er en positiv samfunnsutvikling, og et samfunn som er positivt og inkluderende, tilsvarende med på å styrke folkehelsen. Det må være muligheter for gode liv med deltakelse i arbeidsliv, frivillighet, kultur og fritidsaktiviteter. Et

levende samfunn der det er mulig å få til noe, alene og sammen med andre, er et grunnlag for god helse og velferd.

1.3.3: Frivillig sektor

Frivilligheten står for det meste som skjer av fritidsaktiviteter i kommunen. Frivillige er de viktigste bidragsyterne til det levende lokalsamfunnet som gjør at folk trives. Det er et svært aktivt lag og foreningsliv som danner grunnlaget for trivsel, fellesskap og deltakelse. For velferdssektoren er frivilligheten viktig med tanke på forebygging. Med frivilligsentral, sanitetsforeninger og bygdekvinne i spissen, produseres også svært mye omsorg i frivillig sektor. Samarbeidet med frivillig sektor er derfor helt avgjørende for en bærekraftig omsorg også i fremtiden.

KAPITTEL 2: VELFERD I TOLGA: HVEM ER VI ?

Velferdstjenestene i Tolga skal levere gode tjenester, med utgangspunkt i hele menneskets behov og innenfor de rammene som til enhver tid er tilgjengelige. Dette innebærer tidlig, helhetlig innsats og samhandling. Ved å utløse ressurser både hos den enkelte og i hele lokalsamfunnet skal vi bidra til meningsfull aktivitet og til frigjøring av kommunale ressurser til dem som trenger det mest. Slik ønsker vi sammen med brukere, pårørende og lokalsamfunn å bidra til livskvalitet for brukere og innbyggere i kommunen vår.

Velferdssektoren møter folk i alle livsfaser og livssituasjoner. Mange av velferdstjenestene i kommunen er lovpålagte, og det stilles krav til både tjenestens innhold, kvalitet og dokumentasjon. Dette ligger til grunn for den tjenesten vi skal levere til ulike målgrupper. Prioriteringer i kommunen vil dreie seg om hvordan vi organiserer de lovpålagte oppgavene, og hvilke prioriteringer som gjøres utover det lovpålagte.

2.1: Gode tjenester gjennom hele livet

Helt fra svangerskapet følger helsestasjonen opp innbyggerne. Her møter velferdssektoren de gravide, nyfødte, skolebarn og foreldre. Innenfor helsesektoren møter leger og annet helsepersonell store deler av befolkningen, på tidspunkt når de har ulike behov og utfordringer i kortere eller lengre perioder i livet. I enkelte faser møter folk til faste kontroller, - en viktig arena for å plukke opp utfordringer tidlig.

NAV møter personer som har både rettigheter og behov. Mange har falt utenfor arbeid, utdanningsløp eller fritidsaktiviteter. Dette er alle viktige arenaer for å få brukt sine ressurser til beste for seg selv og samfunnet. Målet er å utløse disse ressursene slik at flere kommer i arbeid og aktivitet, ut fra egne forutsetninger. Dette innebærer også tilrettelegging for de med redusert arbeidsevne.

Pleie og omsorgstjenesten er noe de fleste forbinder med eldreomsorg. Det er riktig at eldre utgjør en stor andel av de innbyggerne som mottar pleie- og omsorgstjenester, men det er viktig å huske på at også yngre brukere kan ha behov over kortere eller lengre tid. Blant de eldre finnes dessuten kognitivt friske med dårlig fysikk, og en økende andel med ulike grader av kognitiv svikt, etter hvert som folk blir eldre. Tjenesten må være beredt til å møte et bredt spekter av ulike behov, og også håndtere behov for pleie og omsorg knyttet til sykdom eller ulike typer funksjonsnedsettelse. Alder i seg selv er ikke det som utløser omsorgstjenester fra kommunen, men behovet som den enkelte har for bistand til enhver tid. Det krever både systematikk og fleksibilitet innenfor de tilgjengelige rammene.

Utfordringer knyttet til psykisk helse er stadig mer synlig i samfunnet, og psykiske helseproblemer og rusproblemer vektlegges derfor som en stadig viktigere prioritet i i kommunens velferdstjeneste gjennom blant annet folkehelsemeldingen (Meld St. 19 14/15). Psykiske helseproblemer debutterer ofte allerede i barndommen eller ungdomstiden, men kan være en utfordring gjennom ulike faser av livet. Tidlig innsats og vekt på forebyggende tiltak er derfor avgjørende. Psykiske helseproblemer er ofte sammensatt. Behandling og oppfølging forutsetter tverrfaglig arbeid. Psykiske utfordringer følges ofte av andre problemer som rus, fysiske helseproblemer og sosiale utfordringer. Kartlegging av målgrupper og helhetlig oppfølging er derfor helt sentralt.

Uansett hvem vi møter, så danner en bolig og et hjem et viktig utgangspunkt for å kunne håndtere og mestre hverdagen. De fleste tar ansvar for eget hjem i store deler av livet, men kommunen og velferdssektoren har et ansvar for å bidra gjennom:

- boligsosialt arbeid, som handler både om å skaffe boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet og styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet.
- Bistand til tilrettelegging av egen bolig når behov oppstår.
- Omsorgsboliger, tilrettelagte boliger og institusjonsplass, som gir et tilfredsstillende tilbud for dem som trenger ulike grader av pleie- og omsorgstjenester.

2.2: Styrker med utviklingsmuligheter

Velferd i Tolga leverer i dag gode tjenester på mange områder. Vi ønsker å videreutvikle våre styrker inn i fremtidens velferdstjeneste i Tolga.

Vedtatt helhetlig folkehelseinnsats som gir resultater

- Folkehelsesatsingen er politisk og administrativt forankret. Selv om vi stadig jobber med ytterligere forankring av folkehelseinnsatsen og folkehelseinnsats, så er vi i gang på mange områder. Det foregår mye godt folkehelsearbeid i kommunen. Noen eksempler fra velferdssektoren som bidrar til god folkehelse er:
 - Rask og riktig medisinsk helsehjelp og oppfølging.
 - Aktivitetskrav til brukere av NAV for å forhindre passivitet.
 - Omsorg gjennom mat, måltider og hverdagsaktivitet.
 - Samarbeid mellom kommunen og frivillige.

Flinke med folk:

- Vi skal ha god dialog med brukerne slik at de føler seg trygge og komfortable i møtet med oss. Vi skal være årvåkne og tilstede i øyeblikket, slik at vi tilpasser oss til situasjonen og brukernes behov.

Individfokus i tjenesteyting

- Velferdstjenestene i Tolga har et fokus på individets behov, og ønsker å videreføre dette. Samtidig kreves rutiner og systematikk som klart setter grenser for tjenestene. Vi ønsker å fokusere på den enkeltes behov og muligheter. Det er en balansegang mellom fleksibilitet og rutiner som sørger for en god og effektiv tjenesteyting.

God oversikt over innbyggerne og mulighetene

- Vi bruker vår lokalkunnskap til beste for brukeren, og bygger videre på nærhet til lokalmiljøet. Barnehager, skoler, arbeidsplasser og frivillige arenaer er med på å gi livskvalitet og muligheter. Oversikten gir muligheter både til å gi riktige tjenester, men også til å spille på nærmiljøet for å forebygge behov for tjenester. Kommunen utarbeider også oversiktsdokumenter som sammen med lokalkunnskap danner grunnlag for å møte helseutfordringer i samfunnet på et tidlig tidspunkt.

Mye frivillighet å spille på lag med

- Mye av aktiviteten, sosialt og fysisk, skjer gjennom det frivillige. Samarbeidet gir oss sosial kapital og mange opplevelser av mestring i lokalsamfunnet. Dette samarbeidet er vi helt avhengige av. Det er sammen vi blir gode. Vi må fortsette samarbeidet med frivillige, både knyttet til aktiviteter for tjenestemottakere og med tanke på forebygging og helsefremming i befolkningen.

Omsorg gjennom mat og måltider

Kjøkkenet lager mye lokalmat med råvarer fra regionen og fra vår fantastiske sansehage,

– Og så er vi så privilegert at om en bruker her på tunet ikke liker det som er til middag, så kan han be om noe annet. Man mister litt den nærheten til mat om den blir kjørt fra Lillehammer

*- Gull fra velferd i Tolga, som dyrker måltidet.
Arbeidets Rett 25. juli 2015*

Rask og helhetlig oppfølging

- Fysioterapeuten begynte to uker etter at vi kom fra sykehuset, det er en responstid som er utrolig. Med god hjelp fra ergoterapeuter, Nav, hjelpemiddelsentralen og mange andre, gjør det hverdagen mye lettere for familien.

*- Gull fra velferd i Tolga
Arbeidets Rett 25. juli 2015*

Høy grad av kontinuitet - stort nærvær og eierskap til jobben

- Høy kontinuitet betyr at det er mye erfaring å spille på i sektoren, og at kjennskapen til både tjenesten og innbyggere er godt forankret. Dette tyder på en god arbeidsplass med mye trivsel. Tjenesten må samtidig være tilpasningsdyktig og i utvikling, og det er viktig med god evaluering av tjenesteleveransen og ideutveksling for å tilpasse seg nye behov.
- Stort nærvær på jobben er viktig for å kunne levere en forutsigbar tjeneste. Samtidig er dette også et uttrykk for trivsel på jobb. Nærvær på jobben er en viktig forutsetning for effektiv ressursutnyttelse. Vi ønsker en kultur som bygger opp under nærvær på jobben og ansvarliggjøring av den enkelte.

Samarbeid med brukere og pårørende

- Velferd i Tolga gir bistand og tjenester etter behov, og har i stor grad god samhandling med brukere, blant annet gjennom brukerutvalg. Vi ønsker å øke dialogen med omverdenen ytterligere, og spesielt videreutvikle samhandling med brukere og pårørende, slik at de også selv blir utfordret til å bidra til egen trivsel, helse og velferd. Det skal være positivt å utfordre den enkelte ut fra egne forutsetninger. Det økte fokuset på arbeidskravet i NAV kan gi gode erfaringer på hvordan det kan jobbes med å utfordre brukere og pårørende til å se egne muligheter i hele velferdssektoren i Tolga.

NAV om strengere håndheving av aktivitetskravet for sykmeldte

– Selv om det kan virke litt tøft der og da, tror vi at veldig mange av de sykmeldte har hatt en stor fordel av økte krav til aktivitet i det lange løp. Forskning viser at det verste man gjøre er å gå lenge uten kontakt med arbeidsplassen sin. Da blir det en vanskelig barriere å komme tilbake.

- Gull fra NAV Hedmark og Tolga

Matkurs for innvandrere våren 2015

– Nå lager vi også norsk mat hjemme og det er slutt på å spise bare finbrød og loff. Vi skjønner nå mer hvordan vi kan bruke norske matvarer.

Med matkurs oppnår vi å snakke om sunn mat og norske råvarer, vi oppnår sosial kontakt og inkludering. Dette er et ledd i å aktivisere ressurser i frivillighet og samfunnsliv.

- Gull fra velferd i Tolga, som dyrker måltidet

KAPITTEL 3: FELLES RETNING FOR VELFERDSSEKTOREN I TOLGA

3.1: Kjerneoppgave:

«Velferd i Tolga møter folk som skal mestre et liv på tross av utfordringer, og som kan mestre et liv på grunn av sine ressurser, gitt riktig bistand»

For oss betyr dette:

- Vi skal utløse ressurser.
- Vi skal øke evnen til å mestre.
- Vi skal finne løsninger sammen med brukerne.

3.2. Grunnholdning:

Vi ser etter mulighetene med utgangspunkt i den enkeltes behov og motivasjon

For oss betyr dette:

- Mulighetsfokus med tanke på bistand og medvirkning.
- Vi jobber med å skape motivasjon for å ta styring i egne liv ved å bidra til progresjon og klargjøring av mål.
- Vi tar utgangspunkt i den enkeltes ressurser og muligheter.

3.3: Visjon: «Mestring i alle livsfaser»

Velferdssektoren i Tolga møter folk i alle livsfaser, gjennom helsesøster, legetjenesten og annet helsepersonell, gjennom NAV og i pleie og omsorg. En meningsfull hverdag er med på å utløse ressurser i alle livets faser. Vi kan aldri forhindre alle utfordringer, men vi kan bidra til mestring av livet på tross av utfordringer, og på grunn av mulighetene og ressursene som den enkelte besitter. Velferdstjenestene i Tolga kommune skal derfor bidra til «**mestring i alle livsfaser**».

Tolga kommune skal medvirke til at våre innbyggere mestrer en aktiv og meningsfylt tilværelse ut fra egne forutsetninger. Effektive og riktige tjenester til riktig tid fra velferdssektorens side er viktig for å skape mestring. Samarbeid med brukere, pårørende, frivillige og andre instanser bidrar til gode løsninger. Vi ønsker å spre gode holdninger og veilede innbyggere og brukere, slik at flest mulig selv tar styringen i egne liv. Med fokusområdene **forebygging, samhandling og livskvalitet** gjør velferdssektoren retningsvalg i tråd med verdigrunnlaget i kommunen. Denne retningen skal bidra til en bærekraftig tjeneste inn i fremtiden.

Mestring innebærer et tydelig fokus på enkeltmenneskets behov og muligheter. Samtidig oppleves mestring ofte sammen med andre, som del av et samfunn og sosialt miljø. Universell utforming i lokalsamfunnet er et viktig grunnlag for at flere skal mestre hverdagen. Individuell vurdering av behov betyr derfor ikke at bistanden og tjenesten alltid skal ytes én til én, men også kan rettes inn mot grupper. Å oppleve mestring i alle livsfaser med utgangspunkt i egne forutsetninger innebærer «vilje til å greie utfordringene livet byr på». Det vi lykkes med som liten bærer vi med oss gjennom resten av livet. Det er viktig med tidlig innsats når det gjelder barn og unge. I samarbeid med foreldre, barnehage, skole og helseinstitusjoner skal vi medvirke til at barna våre opplever å bli sett, føler trygghet og gis muligheter til aktiviteter sammen med andre. Også gjennom deltakelse i arbeidsliv og frivillig sektor utløses potensielt store ressurser hos brukere. Tidlig innsats og små puff er derfor viktig i flere av livets faser.

Med en pleie- og omsorgstjeneste som vektlegger individets muligheter, ønsker velferdssektoren i Tolga å legge til rette for en tjeneste etter «klare sjøl»-prinsippet. Tjenesten skal bygge opp under viljen og evnen til å ta ansvar i eget liv.

3.4: Felles ansvar for tjenestene

Velferd er én enhet med felles ansvar for helheten i tjenestetildeling, tjenesteyting og fordeling av ressurser.

Velferd i Tolga har et felles oppdrag i å yte bistand etter behov. Til grunn ligger de lovpålagte tjenestene og oppgavene, men samtidig skal vi bidra til å skape mestring i alle livsfaser på best mulig måte, innenfor de rammene vi har. Det gjør vi gjennom prioriteringer utover de lovpålagte oppgavene.

Felles ansvar for tjenestene innebærer at vi skal vurdere behov på en mest mulig helhetlig måte, og tilstrebe å gjøre hverandre gode gjennom involvering, samarbeid og deling av informasjon. Slik skal vi tilstrebe:

- riktig tjenestetildeling.
- helhetlig tjenesteyting.
- en fordeling av ressurser som baserer seg på fleksibilitet ut fra der behovet er størst, innad i sektoren og i hele kommunen.

Et felles ansvar for oppgaveløsning og tjenesteyting betyr fleksibel bruk av ressurser og kompetanse etter behov. Det er forskjell på å løse oppgaver i fellesskap, som en del av jobben, og at en avdeling hjelper en annen. Vi ønsker fokus på felles oppgaveløsning i velferdssektoren, og slik skape en felles forståelse for prioriteringer.

- Vårt mål med livet er det samme som før, vi må bare justere veien litte granne.

- Gull fra en innbygger i Tolga som mestrer livet på tross av....

KAPITTEL 4: DEN NYE VELFERDSTJENESTEN I TOLGA

Velferdssektoren i Tolga kommune skal være robust og fleksibel slik at vi til enhver tid møter de utfordringer velferdstjenesten i kommunen står overfor. Vi skal organisere tjenestene slik at tjenestetilbud og ressursinnsats knyttes til den enkeltes behov og aktiviteten i sektoren tilpasses den økonomiske rammen. Dette vil kreve at vi har en organisasjon som muliggjør fleksibel bruk av bemanning.

For at vi skal sikre en slik bærekraftig velferdstjeneste som fremtiden krever, er det behov for faglig omstilling med endret kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger. Vi skal skape tjenestetilbudet sammen med brukerne, samhandle med pårørende, ta i bruk velferdsteknologi og mobilisere lokalsamfunnet på nye måter. Nye arbeidsmetoder og samspill med familie og nettverk vil samlet stille store krav til kompetanse, og bety nye måter å organisere tjenestene på.

Både organisasjonsstrukturen og måten vi jobber på skal bygge opp under dette. Det er derfor behov for et faglig omstillingsarbeid som både foredler og forbedrer omsorgstjenestenes pleiefaglige arbeid og tar i bruk bredere tverrfaglig kompetanse på rehabilitering, mestring, forebygging, tidlig innsats, aktivitet, nettverksarbeid, miljøarbeid og veiledning av pårørende og frivillige.

4.1: Fokusområder for en god og bærekraftig velferdssektor

Velferd i Tolga skal bidra til at mennesker mestrer livet i alle livsfaser. Folkehelseinncæringen legger noen klare føringer:

- Helsefremming og forebygging bidrar til mindre press på tjenestene.
- Samhandling legger til rette for et helhetlig og god tjenesteyting.
- Livskvalitet skapes gjennom aktivitet og deltakelse.

Hvem trenger velferdstjenesten mest? En effektiv tjenesteyting i et forebyggende perspektiv krever tidlig innsats. Personer med behov for sammensatte tjenester over tid krever samordning.

Velferdssektoren må møte behovene fra ulike grupper:

- De som trenger enkel bistand for å utløse ressurser
- De som trenger oppfølging over tid, og en samordnet god tjeneste

4.1.1: Helsefremming og forebygging

Å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer inngår i kommunenes «sørge- for- ansvar». Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Forebygging skjer på ulike måter og i ulikt omfang i tjenestene. Det handler både om å fremme helse, forebygge sykdom, skade og sosiale problemer og å forebygge forverring hos personer med etablert sykdom og

I møte med morgendagens omsorgsutfordringer, blir det nødvendig å mobilisere samfunnets samlede omsorgsressurser og se nærmere på oppgavefordelingen mellom omsorgsaktørene. De offentlige omsorgstjenestene har vært i kontinuerlig vekst i flere tiår. Med sikte på de demografiske utfordringer som venter oss for fullt om 10–15 år, bør denne veksten organiseres slik at den støtter opp under og utløser alle de ressurser som ligger hos brukerne selv, deres familie og sosiale nettverk, i nærmiljøet og lokalsamfunnet, i ideelle virksomheter og næringslivet som tar sin del av samfunnsansvaret. Det vil kreve omstilling av den faglige virksomheten med større vekt på nettverksarbeid, tverrfaglig samarbeid, forebygging, tidlig innsats og rehabilitering. Det forutsetter også at folk tar ansvar for best mulig tilrettelegging av egen bolig, og at vi i fellesskap legger til rette de fysiske omgivelser slik at de blir tilgjengelige for alle og for alle generasjoner.

*Meld. St. 29 12/13:
«Morgendagens omsorg»*

tjenestebehov. Dette kan oppnås ved en mer aktiv tilnærming til personer eller grupper som er i risikozonen for å utvikle sykdom eller redusere sitt funksjonsnivå, eller som allerede har redusert funksjonsevne. God opplæring, veiledning og støtte av innbyggere og brukere fremmer sunne, gode liv, motvirker forverring og bidrar til at folk mestrer livet med sykdom.

Det helsefremmende og forebyggende perspektivet skal stå sterkt i velferdssektoren i Tolga. Det er i samsvar med kommunens satsing på folkehelse, og et viktig bidrag til et bærekraftig samfunn og en bærekraftig tjeneste. Det er et mål å styrke brukernes muligheter til å opprettholde funksjonsnivå så lenge som mulig. Derfor må rehabilitering og egenmestring være en naturlig og integrert del av all innsats i helse- og omsorgssektoren. Hverdagsaktivitet og hverdagsrehabilitering er en ny måte å tenke på, med fokus på aktivitet og mestring. Hverdagsrehabilitering blir viktig for utvikling av nye arbeidsmetoder i omsorgstjenestene.

Erfaring (Omsorg 2020) viser at tidlig kartlegging av rehabiliteringspotensialet og tilsvarende tidlig og intensiv opptrening øker mestringsevnen og reduserer hjelpebehovet. Forebygging har effekt gjennom hele livsløpet. Tidlig innsats som sikrer mestring i skolen, deltakelse i arbeid og aktivitet, samt tiltak som hindrer behov for omfattende eldreomsorg kan føre til store besparelser for kommunen.

Forebygging kan innebære:

- En sterkere prioritering av tjenester som bidrar til at folk mestrer eget liv, funksjonsnedsettelse og sykdom.
- En sterkere prioritering av tidlig innsats, spesielt rettet mot barn og unge, og koblingen mellom oppvekst og helse.
- En sterkere prioritering av aktivitet og funksjon, med fokus på muligheter gjennom livet.
- En sterkere prioritering av å finne mestringsarenaer for alle.

Muligheter

- Bedre helse gjennom økt bevissthet på hva som fremmer helsen.
- Tidlig innsats med mulig enklere løsninger.
- Mindre bistandsbehov.
- Frigjøring av tid til de som trenger det mest (jf. innledningen til kapittel 4.1).

4.1.2 Samhandling

Med utgangspunkt i en felles visjon kan hver enkelt enhet og hver enkelt ansatt se sin rolle og sitt bidrag i en større sammenheng. Selv om mange i velferdssektoren har sin spesifikke ekspertise og profesjon, så er det også mulig å se hvordan man kan jobbe i fellesskap for å få en god, effektiv og robust tjeneste, der målet er å drive effektivt og samtidig yte god kvalitet til brukerne. Samhandling kan i noen tilfeller oppleves som tidkrevende, men det handler ikke bare om fysiske møter. Det skjer også samhandling ved deling av informasjon, dokumentasjon, rutiner, samt kunnskap om hverandre og de mulighetene som finnes.

- Ulike profesjoner kan nå felles mål gjennom tverrfaglig/flerfaglig samarbeid. Samhandling kan gi helt nye muligheter og synergieffekter.
- Selv om vi enkelte ganger yter tjenester som krever en spesiell profesjon eller fagkompetanse, er det som regel mulig og hensiktsmessig at oppgaveløsningen samordnes med andre.

Muligheter

- Samling av ressurser mot felles mål.
- Mindre sårbarhet.
- Samlokalisering kan være et skritt på veien til fruktbart samarbeid, men det er ikke en forutsetning for økt samhandling.
- Tjenesten blir mindre sårbar for endringer i omgivelsene.
- Helhetlig tilnærming i tjenesteutforming og riktig ressursbruk.

4.1.3 Livskvalitet

Livskvalitet handler i stor grad om å finne fram til muligheter som gir livet innhold og verdi. Dette kan handle om å yte nødvendig og hensiktsmessig bistand, men også å bidra til at den enkelte blir satt i stand til å bli aktiv i eget liv. Vi håper å formidle at det er positivt å utfordre til innsats der det er mulig. Å bidra til god livskvalitet er en viktig del av velferdstjenestene, og i møte med brukerne er det viktig å være årvåken og tilstede, slik at vi utfører bistanden på en faglig god og hensiktsmessig måte for alle parter. Likevel må det settes klare grenser for de kommunale oppgavene. Derfor er samarbeidet med andre aktører i lokalsamfunnet helt avgjørende for å bidra til aktivitet og livskvalitet i hverdagen.

- Å være aktiv ut fra egne forutsetninger gir økt livskvalitet. Å gi folk utfordringer skal være en positiv del av tjenesteutøvelsen i velferdssektoren i Tolga.
- Tjenestetilbud og ressursinnsats tildeles etter behov.
- Å prøve er ikke feil, for vi ønsker å se muligheter selv om ikke alt lykkes.
- Alle kan være et medmenneske, og vi skal vise hvordan vi bryr oss i en travel hverdag. De små tingene som betyr mye, må ikke glemmes. Det er viktig å være interessert og til stede i møtet med folk.

4.2: Ledelse

Vi forvalter viktige velferdsordninger for befolkningen i Tolga kommune. Ledere for tjenestene er med på å forvalte og lede tjenestene slik at lokalsamfunnets mål med tjenestene i størst mulig grad nås. Løpende dialog mellom politisk nivå og administrasjon er viktig for gjensidig forståelse for mål og ressursbehov, slik at det blir samsvar mellom målsetninger og reelle muligheter.

Gjennom gode rutiner og styringsdata søker vi å sikre oversikt i tjenesten, slik at tilpasning av aktivitet og større endringer kan planlegges og effektueres over tid. Dette stiller krav til lederskap, fagkompetanse, tverrfaglig samarbeid og samspill med andre aktører, men lykkes det gir det mer forutsigbarhet.

De ulike tjenesteområdene forventes å samhandle helhetlig og koordinert, og ledelsen skal legge til rette for brukermedvirkning i ulike prosesser. God ledelse på alle nivå er avgjørende for at tjenestene i kommunen til enhver tid er forsvarlige. Lederansvar forutsetter formelle muligheter og virkemidler til å utøve ledelse, og at ledelsen har kunnskap om disse. Ledelsen i Tolga må bli gitt myndighet til å ta avgjørelser for å bruke tilgjengelige ressurser riktig, slik at organisasjonen kan utnytte fleksibiliteten til å møte tjenestebehovet på best mulig måte. Ledelsesstrukturen bør, så langt det er hensiktsmessig og mulig, være gjenkjennbar i de ulike sektorene i kommunen. Ledelsesstruktur og myndighet må derfor gjennomgås og tilpasses nytt behov – helst i alle sektorer.

4.3: De ansatte som ressurs

De ansatte er den viktigste ressursen i velferdssektoren. *Som IA-bedrift ønsker Tolga kommune å legge til rette for ansatte uansett alder, kjønn, etnisitet og funksjonsnedsettelse.*

Det er i møte med folk at tjenesten utøves. Tolga kommune har god kompetanse i sektoren, som dekker de formelle kravene på de ulike fagfelt. Utfordringen er å bruke kompetansen riktig, og å skape synergieffekter ved samhandling og samarbeid. Vi ønsker å få fram det beste i de ansatte, og bruke kompetansen i fellesskap for å skape gode løsninger for bruker.

4.3.1: Medarbeiderskap

Gjennom «Medarbeiderskap» ønsker Tolga kommune å utvikle en aktiv, medansvarlig og etisk bevisst medarbeiderrolle der medarbeideren bruker sine ressurser til det beste for brukerne, virksomheten og seg selv. Dette skal bygge opp under den fleksibiliteten som oppstår hvis vi setter brukerens behov i sentrum, og tar et felles ansvar i sektoren, eller i kommunen som sådan, for å finne en løsning.

Gjennom «Medarbeiderskap» jakter vi på arbeidsglede ved at vi sammen skaper gode resultater for brukerne. Vi håper at den enkelte medarbeider gjennom dette programmet får lyst til å gjøre en enda

større forskjell i den virksomheten en jobber i, og at den enkelte får enda større lyst til å utvikle seg videre.

4.3.2: Struktur og kultur for samarbeid og læring

Medarbeiderskap er et godt grunnlag for å bygge videre på en organisasjonskultur basert på samarbeid og læring. Det gjelder i hele kommunen, men i en ny velferdssektor er det spesielt viktig å jobbe videre for en felles kultur. Grunnlaget for dette legges nå i en felles plattform og forståelse for det felles oppdraget. Videre må det etableres struktur og måter å jobbe på som muliggjør økt samhandling og læring. Dette er et lederansvar, og felles ledelse vil være et første skritt på veien. Det må etableres samarbeidsarenaer, rutiner og en arbeidshverdag som muliggjør samhandling og læring.

Læring kan foregå på mange måter. Det er ikke bare snakk om formell kompetanse og kursing. For velferdssektoren i Tolga vil kollegaveiledning, tverrfaglig samarbeid og erfaringsutveksling, informasjonsflyt og etablering av nye måter å jobbe på i det daglige arbeidet, være minst like viktig. En kultur for læring avhenger av inkludering, trygghet og takhøyde blant de ansatte, gode samarbeidsarenaer, vilje til å dele kunnskap og åpenhet med tanke på utvikling. Samtidig må det være settet av tid til å evaluere hva som fungerer.

Velferd i Tolga har samlet sett høy kompetanse på svært mange områder. Utfordringen ligger i å vite om hverandres kompetanse og bruke den riktig. Samlende arenaer og stor grad av medvirkning vil være viktig for å skape en effektiv velferdssektor på sikt.

4.3.3: Dokumentasjon og rutiner

Gode rutiner kombinert med god dokumentasjon er et viktig ledd i informasjonsflyten. Kravene til dokumentasjon er stadig økende. Det er viktig å se hvordan dokumentasjon kan bidra til gode helhetsløsninger og mindre sårbarhet i møte med brukere.

- Det bidrar til oversikt og helhetsbilde.
- Det bidrar til kvalitetssikring og hindrer feil.
- Det bidrar til kollektiv kunnskap hos flere, i stedet for personlig kunnskap hos den enkelte ansatte.

Det må legges til rette for rutiner for dokumentasjon som gjør det mest mulig effektivt å dokumentere, samtidig som kravene i lovverket overholdes på en god måte.

4.4: Økt samhandling

Den nye velferdssektoren satser på samhandling som et av fokusområdene for å tilby en bedre tjeneste i årene fremover. Slik skal vi oppnå en mer helhetlig tjeneste for brukerne. Et ledd i dette er en mer fleksibel bruk av ansatte i hele pleie og omsorgssektoren, økt samarbeid blant dem som driver oppfølging og tidligere avklaring av tverrfaglige behov blant brukere i hele velferdssektoren.

Samlokalisering er i denne sammenhengen ikke noe mål i seg selv, men det kan være et grep for å oppnå økt og enklere samhandling. Det er imidlertid flere ting som kan påvirke hvilke valg kommunen tar:

- Kostnadene ved en samlokalisering i nye lokaler kontra bruk og tilpasning av eksisterende lokaler.
- Samfunnsmessige konsekvenser og nærhet til sentrum og skole
- I hvor stor grad mulighetene for samhandling er utnyttet med eksisterende struktur.

I Velferdssektoren bør det i første omgang jobbes mer med hvordan samhandlingen skal foregå og hvordan tjenestene kan organiseres på en bedre og mer effektiv måte, som bygger opp under både samhandling, forebygging/helsefremming og livskvalitet. Ut fra dette bør det også vurderes om det skal flyttes på folk innenfor dagens lokalisering, for å lette samhandling. Dersom lokalisering viser seg å være et problem bør mulighetene for samlokalisering vurderes etter de ovenstående punkter. Det er viktig at fordeler og ulemper kartlegges på en god måte.

4.5: Interkommunalt samarbeid / kjøp av tjenester

En del av de kommunale oppgavene blir i dag løst gjennom interkommunale samarbeid eller ved kjøp av tjenester. I Fjellregionen er det tradisjon for å samarbeide på områder der det er hensiktsmessig. Kommunene er små, og på noen områder er det viktig med samarbeid, både faglig og med tanke på å utnytte ressursene på en god måte. Innen velferd gjelder dette blant annet lovpålagte eller anbefalte tjenester som:

- Fysioterapi (Privatpraktiserende med driftstilskudd)
- Barnevern.
- Legevakt.
- Ø-hjelpsplasser.
- Intermediærplasser.
- Krisesenter.
- Dag- og døgntilbud innen tjenesten for funksjonshemmede (TFF).
- Tiltaksplasser for NAV-brukere.
- PP-tjenesten (PPT).

Det må utarbeides rutiner som sikrer kvalitet i alle tjenester i henhold til kommunens lovpålagte oppgaver, både ved kjøp og samarbeid. Samtidig er det viktig at de interkommunale tjenestene løses ressurseffektivt for kommunen. Det er viktig å gi faglig gode tjenester **innenfor de gjeldende rammene**. Det krever god dialog og klare avtaler mellom kommunen og samarbeidspartnere, slik at kommunen oppfyller kravet til internkontroll med disse tjenestene. De samme krav til internkontroll gjelder for kjøpte tjenester, tjenester gjennom samarbeidsavtaler og det kommunen selv leverer, så lenge det er lovpålagte kommunale tjenester som skal leveres.

KAPITTEL 5: EFFEKTER

Til grunn for den nye velferdssektoren i Tolga ligger nødvendigheten av å kunne tilpasse aktiviteten til behovet og de eksisterende økonomiske rammene vi har. Det er en forutsetning for å jobbe langsiktig og skape forutsigbarhet for alle parter.

Det er i 2015 gjennomført kortsiktige tiltak for å komme ned på et riktigere aktivitetsnivå. Ressursbruken på omsorgstunet er i denne sammenhengen gjennomgått. Grunnbemanning, turnus og vikarbruk har vært sentrale tema, og ressursbruken er tilpasset behov og rammer. Styringsverktøy som sikrer kontroll på økonomien vil gi grunnlag for å kunne drive noe mer langsiktig planlegging av driften i tiden fremover, til tross for at rammebetingelsene er noe usikre.

5.1: Utviklingsretning for de ulike tjenestene?

5.1.1: Utviklingsretning for Tolga helsestasjon

Helsestasjonen er et viktig forebyggende møtepunkt, der velferdssektoren møter barn og foreldre helt fra svangerskapet av. Helsestasjonen har som formål å fremme psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold og å forebygge sykdommer og skader, og er et viktig møtepunkt i det helsefremmende og forebyggende arbeidet. Helsestasjonstjenesten er et gratis og frivillig tilbud.

Gjennom helsestasjonen bygges et tillitsforhold til innbyggerne, som gir et godt utgangspunkt for god veiledning og holdningsarbeid. Det er viktig med systematikk både rundt oppfølging av de generelle målgruppene, risikogrupper og enkeltkonsultasjoner.

Helsestasjonen har et godt utgangspunkt for å oppdage utfordringer i helse, knyttet til barn, unge og familiesituasjon. Det er viktig at det etableres rutiner for å ta denne kunnskapen i bruk, slik at nødvendige tiltak kan settes i verk. Helsestasjonen kan være et viktig bindeledd for tidlig flerfaglig innsats.

Ut fra kartlegging av behov kan det være nødvendig å vurdere muligheter for gruppeinnsats rettet mot nye målgrupper. Mangfoldet i befolkningen er stor og nye utfordringsbilder kommer frem. Helsestasjonen kan være arena for å identifisere utfordringene, men tiltak kan involvere flere deler av velferdstjenesten.

5.1.2: Utviklingsretning for legetjenesten i Tolga

Å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer inngår i kommunenes ansvar (helse- og omsorgstjenestelovens § 3-3 første ledd). Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning. Etter at ny helse- og omsorgstjenestelov trådte i kraft i 2012, omfatter forsvarlighetskravet nå også forebygging. Det betyr at det ikke bare er det enkelte tiltak som må være forsvarlig, men også prioriteringen og organiseringen som skal sikre at tiltak blir iverksatt på det mest effektive stadium i utviklingen av sykdom.

Økonomiske hinder og dilemma i folketrygdloven:

Kommunale helse- og omsorgstjenester, herunder forebyggende aktivitet, er i dag i hovedsak finansiert gjennom kommunens frie inntekter, dog slik at flere av tjenestene har brukerbetaling i tillegg. En del av de kommunale helse- og omsorgstjenestene, i hovedsak fastleger, legevakt og avtalebasert fysioterapi, finansieres i betydelig grad over folketrygden og er basert på stykkprisrefusjon per ytelse der flere av tjenestene også har en egenandel.

Vilkårene i loven medfører flere utfordringer for fremtidig ønsket utvikling i tjenesten:

For det første dekkes ikke forebyggende konsultasjoner av folketrygden. Andre utfordringer med dagens folketrygdlov, er at den setter begrensninger for utvikling av nye arbeidsformer ved at f.eks. gruppetilbud ikke dekkes.

Utdrag fra Meld. St. 26 14/15:

«Fremtidens primærhelsetjeneste»

I en fremtid hvor vi vet at både fysiske, psykiske og sosiale forhold er svært avgjørende for folks helse, har leger og helsepersonell en viktig rolle, med både faglig kompetanse og myndighet til å sette medisinsk helse inn i en samfunnsmessig sammenheng. Dette blir viktig for å bidra til mestring gjennom livet.

I velferdssektoren i Tolga ønsker vi økt fokus på legenes og annet helsepersonells medvirkning for å se muligheter og funksjon i sammenheng med medisinske behov. Det kan være behov for å vurdere prioriteringer i tjenesten, som kan bidra til å frigjøre tid til forebyggende og helsefremmende tiltak ved siden av kurative konsultasjoner. En langsiktighet i de økonomiske vurderingene må ligge til grunn for prioriteringer i tjenesten. Inntekter fra kurativ virksomhet må i noen grad sees opp mot lønnsomheten av forebyggende arbeid på sikt. Det er nødvendig for å få ønsket satsing på forebygging og helsefremming i det daglige arbeidet.

5.1.3: Utviklingsretning for bruk av ansatte med oppgaver rettet mot spesifikke behov

For å dekke kommunens samlede oppgaveportefølje i velferdssektoren, har kommunen ansatte og private driftsavtaler som er rettet inn mot en del mer spesifikke behov hos innbyggerne. Fagpersoner innen psykisk helse og rus, ergoterapitjeneste, tjenesten for funksjonshemmede, kreftsykepleier, fysioterapi og eldre- og demensomsorg er alle viktige i en helhetlig velferdstjeneste.

Disse ulike fagpersoner har utfyllende spisskompetanse til leger, helsestasjon, hjemmetjeneste og andre, som det er viktig å utnytte der det er behov. Tjenestene bidrar sterkt til å følge opp lovpålagte tjenester, og er også et viktig element for å tilby den kvaliteten kommunen ønsker på gitte prioriterte områder.

Det er ikke alle deler av arbeidet og oppfølgingen som krever bruk av den enkeltes spisskompetanse, og det er mye felles grunnkompetanse i velferdssektoren som kan brukes for å yte en effektiv tjeneste, og som også hindrer sårbarhet. Effektiv samhandling om grunnleggende oppfølging frigjør også kapasitet til bruk av enkeltansattes spisskompetanse etter behov.

Velferd i Tolga ønsker å bruke spisskompetanse hos ansatte i hele velferdssektoren der hvor den trengs. Et større felles ansvar og en helhetlig tilnærming til brukere med sammensatte bistandsbehov vil være med på å avklare hvilke oppgaver som krever enkeltansattes involvering, og i hvilke saker man kan samarbeide om oppfølging av brukere på tvers. At noen jobber mer i team knyttet til oppfølging av brukere kan være en måte å bli mer effektiv og mindre sårbar på.

- Vi ønsker at spisskompetansen blir brukt inn mot bredere brukergupper og i tverrfaglig arbeid, ut fra brukeres behov.
- Vi ønsker at samarbeid blant annet inn mot psykisk helse-problematikk skal bidra til mindre sårbarhet og tettere oppfølging. Flere har erfaring og kunnskap til å møte personer i vanskelige situasjoner. Teamarbeid med felles oppfølgingsansvar for brukere bør vurderes.
- Vi ønsker at bruk av ressurser på tilrettelegging, aktivitet og deltakelse skal føre til mer aktive brukere, som utfordres til å mestre.
- Vi ønsker en bedre kartlegging av risikogrupper for å forebygge og igangsette tidlig, tverrfaglig innsats.
- Vi ønsker å veilede brukere, og bidra til egenmestring og hverdagsaktivitet gjennom å utfordre brukere.
- Vi ønsker å skape livskvalitet gjennom å gi riktig behandling og bidra til livsglede og livskvalitet.

5.1.4: Utviklingsretning for NAV Tolga

NAV skal møte det enkelte menneske med respekt, bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid og aktivitet.

NAV sin strategi er arbeid og aktivitet før passiv stønad. I møte med hver enkelt bruker skal NAV Tolga vektlegge enkeltmenneskets ressurser og muligheter for å komme i arbeid og aktivitet, i tråd med NAVs samlede strategi. Målet er at så mange som mulig skal kunne forsørge seg selv, og at økonomisk

sosialhjelp kun skal være en midlertidig løsning og et sikkerhetsnett når alle andre muligheter til egen inntekt svikter. Oppfølging av sosialhjelpsmottakere er ofte tidkrevende arbeid mot langsiktige mål. Det er viktig at ansatte i NAV-kontoret har god veilederkompetanse og evne til å motivere og kommunisere med mennesker som befinner seg i en vanskelig livssituasjon.

NAV Tolga samarbeider tett med skole og oppfølgingstjeneste, psykiatritjeneste, helsetjeneste og barnevern. Flyktningetjenesten er en viktig i vårt flerkulturelle lokalsamfunn, og er en integrert del av NAV Tolga. Vi ønsker et NAV som ser mulighetene, knytter kontakter til lokalsamfunnet og bruker sin kompetanse og sine virkemidler på en god måte. Gode resultater avhenger av et inkluderende og velvillig lokalsamfunn og arbeidsgivere som gir folk muligheter. Det handler også om en positiv ansvarliggjøring av brukerne gjennom en forventningsavklaring som sier noe om rettigheter, plikter og ansvarsdeling. Det avhenger av brukere som tåler å bli utfordret og ansvarliggjort. Noen trenger bare et lite puff for å utløse nye ressurser, mens andre trenger oppfølging over tid for å mestre livet sitt.

5.1.5: Utviklingsretning for omsorg i Tolga

Innen omsorg er det mange ansatte. Her er det viktig å bruke ressursene riktig og fleksibelt, og å justere aktiviteten etter antall brukere. Godt oversiktsarbeid og styring vil kunne begrense behovet for kortsiktige økonomiske løsninger, som får store følger for ansatte.

Pleie- og omsorgstjenesten skal tildele tjenester etter behov. Det er et viktig prinsipp. Det er et mål at den nye velferdssektoren skal kartlegge og dokumentere den enkeltes behov og muligheter enda bedre før tildeling skjer. Mer forebygging skal bidra til mindre press på tjenestene. En effektiv omsorgstjeneste avhenger av at kommunen har ulike tilbud, som hver for seg også kan tilpasses ulike behov. I dette ligger en forutsetning om at bistanden også kan variere blant brukere som bor for eksempel i sykehjem eller omsorgsbolig. Det er ikke botilbudet i seg selv som avgjør hvilken bistand du får.

Det er et klart definert mål i Tolga at flere skal bo lenger hjemme, det være seg i egen bolig eller i omsorgsbolig. Mer av ressursene i Tolga skal derfor brukes på hjemmetjeneste. Dersom flere bor lenger hjemme, vil det ha stor økonomisk betydning for kommunen, og det vil også sikre bedre handlingsrom for å gi personer med akutte behov et tilfredsstillende tilbud. Bygging av 10 omsorgsboliger i bokollektiv er et supplement til omsorgstrappa i Tolga kommune, og er et viktig bidrag i å styrke hjemmetjenesten, samtidig som antall institusjonsplasser holdes nede på 15 langtidsplasser over tid.

Riktig bruk av korttidsplasser og satsing på avlastende dagtilbud er aktuelle grep som kan føre til at folk bor lenger hjemme. Dette kan være med på å bygge trygghet blant eldre, folk med kognitiv svikt og psykisk syke. Avlastning av deres pårørende er også viktig for at alle parter skal mestre hverdagen over tid.

Riktig bruk av korttidsplasser på institusjon bidrar til at belegget på institusjon varierer. Dette aktualiserer bruk av ansattressurser på tvers av hjemmetjeneste og institusjon. Felles turnus, rullering av ansatte, erfaringsutveksling og overlapping vil bli vurdert for å skape

*Både kvalitets- og ressursmessig ligger det et stort potensial i en enda sterkere **utbygging av hjemmetjenestene**. De hjemmebaserte tjenestene møter ofte brukere og pårørende i tidlig fase av sykdomsutvikling, og kan bidra til at de kan leve og bo selvstendig. En sterkere hjemmetjeneste kan også forebygge ytterligere funksjonssvikt og sykdomsutvikling og bidra til å utsette institusjonsinnleggelse eller gjøre institusjonsopphold unødvendig.*

***Boformer:** Botilbudene i kommunen skal fungere godt for beboerne, det skal legges til rette for og gi plass til pårørende og det skal gi et godt arbeidsmiljø for tjenesteutøverne i helse- og omsorgstjenesten. Det skal være et tydelig skille mellom boform og tjenestetilbud, der tjenestetilbud og ressursinnsats knyttes til den enkeltes behov.*

*Anbefalinger etter
Omsorg 2020*

nødvendig fleksibilitet i tjenesten. Dersom krevende brukere flytter hjem fra institusjon må det for eksempel få konsekvenser for ressursbruken.

Vi mener at hverdagsaktivitet og hverdagsrehabilitering er viktige elementer i omsorg. Vi ønsker at omsorgstjenestene skal bruke kjøkkenet og Tolgas satsing på måltidet til å skape minner og aktivitet. Jo mer av aktiviteten som kan gjøres som en naturlig del av hverdagen, jo mindre ekstra innsats og ressurser krever det. Velferdssektoren i Tolga bygger videre på mange positive tiltak som allerede er satt i verk.

Suksesskriterier for en bærekraftig omsorg:

- Riktig bruk av omsorgstrappa, slik at brukere får riktig tjeneste til riktig tid, og evne til å tilpasse tilbudet etter hvert.
- Flere hjemmeboende og færre på institusjon – bruk av avlastning og korttidsplasser.
- Bruk av ansatte som speiler behovet over tid.
- Bruk av mat og måltider for å skape aktivitet, matlyst og god helse, med vårt eget kjøkken som sentrum.
 - Hverdagsrehabilitering (oppretholde funksjon).
 - Hverdagsaktivitet (måltid og frivillighet).
- Flere frivillige og pårørende inn i omsorg
 - Trivselsskapende tiltak sammen med det frivillige.
 - Besøksvenn, aktiviteter sammen med lag og foreninger.
 - Pårørendes ansvar – forventningsavklaring.

5.2: Muligheter og konsekvenser

5.2.1: Faglig

- Ny tilnærming som skal fremme helsa og utløse ressurser hos folk. Tilnærmingen krever nye måter å jobbe på, med fokus på den enkeltes muligheter.
- Bredt fokus på fysiske, psykiske og sosiale sider ved god helse.
- Tidlig innsats som innebærer å sette inn innsats der det bare trengs et lite puff for å utløse ressurser.
- Riktig bruk av tjenester og utvikling av trinn i omsorgstrappa: Korttidsopphold og avlastningstilbud som f.eks. Hellbladgården, kan forlenge tiden før brukere må ha institusjonsplass. Nye tilbud og arbeidsmåter gjør det mulig å bo hjemme.
- Samlet ledelse – mer helhetlig tilnærming og bedre styring av ressurser.
- Mer samhandling – koordinert og riktig bruk av kompetanse, og felles fokus på utvikling og læring.
- Mindre sårbarhet.
- Tjenesteutøvelse sammen med brukere og pårørende.
- Et positivt lokalsamfunn som basis for det helsefremmende og forebyggende arbeidet.
- Oversiktsarbeid gir kunnskap for langsiktig planlegging og fremtidige behov.
- Arenaer for samhandling og læring.

Morgendagens omsorg skal skapes og utvikles sammen med brukere, pasienter og pårørende og i et samspill med frivillige, ideelle og private aktører. Fundamentet skal være god kompetanse, godt lederskap og flerfaglig samarbeid. Tjenestene skal drives effektivt og innovativt tilpasset pasienter og brukeres behov, i kombinasjon med å være inspirerende og rekrutteringsattraktive fagmiljøer.

- Fra Omsorg 2020

- Mer samlet ansvar for brukerne skaper motivasjon og medvirkning.
- Rådgivning og veiledning som arbeidsform.
- Å stille krav på en positiv måte.

5.2.2: Ansatte:

- Gjenkjennbar og hensiktsmessig lederstruktur, som gir handlingsrom og fleksibilitet hos myndige ledere.
- Større fleksibilitet styrer ressursene dit det er behov. Gir mindre bruk for vikarer og mindre sårbarhet.
- Flere av brukerne er hjemmeboende betyr større andel av de ansatte rettet mot hjemmeboende. Økt bruk av ressurser til forebygging, opptrening og tilrettelegging i stedet for til pleie og passive tjenester – nye måter å jobbe på.
- Medvirkning og felles ansvar skaper motiverte medarbeidere som ser sin plass i en helhet.
- Antall ansatte vil variere og aktivitet tilpasses, men vi søker forutsigbarhet og å unngå oppsigelser ved lavere aktivitet. Skal en tjeneste styrkes, så skal det vektlegges å styre ressursbruken inn mot tjenester som bidrar til å oppfylle retningen i plattformen.
- Det er behov for en kontinuerlig oversikt over kommunens samlede ressurser sett opp mot innbyggernes behov for tjenester.

5.2.3: Økonomisk:

- Størst innsparing på kort sikt skjer ved mindre bruk av ansatte. En gjennomgang av ressursbehovet har allerede ført til tilpasning av minimumsbemanning i omsorg, og mindre bruk av vikarer.
- En mer effektiv bruk av ansattes kompetanse og de virkemidlene som velferdssektoren besitter for å utløse ressurser, kan imidlertid gi god effekt relativt raskt. Dette gjelder spesielt de som faller utenfor arbeidslivet, eller dem som ikke greier å ta seg av sine barn. Langvarig sosialhjelp og dyre barnevernsaker er en viktig årsak til uforutsette utgifter.
- På noe sikt er i alle fall forebygging viktig for å spare penger. Tidlig innsats bidrar ofte til at man for løst opp i problemer og utfordringer før de blir for store. Utfordringen er å plukke opp risikosakene tidlig nok.
- Bedre samarbeid om løsninger innenfor de økonomiske rammene i kommunen er spesielt viktig i de interkommunale samarbeidene. Eksisterende avtaler om kjøp av tjenester må løpende vurderes opp mot egen kompetanse og kapasitet. Kan noe løses av kommunen som i dag kjøpes, og er det nye tjenester vi bør kjøpe?
- Risikoen med å bare ta tak i de alvorlige problemene, og ikke bruke ressurser på helsefremming og forebygging, er at utgiftene på lang sikt blir stabilt høye. Det kommer i tillegg til de personlige konsekvensene det får for de enkelte innbyggerne i Tolga.
- Det er derfor viktig å tørre å prioritere også dem som bare trenger enkel bistand for å utløse ressurser de ellers ikke får utløst. Det er ikke her bare snakk om behandling av sykdom hos dem som selv oppsøker hjelp, men å ta tidlig tak i det vi ser at kan utvikle seg til noe mer alvorlig. Dette bidrar til en bærekraftig tjeneste. Samtidig frigjøres ressurser til dem som trenger det mest på sikt.

Styringsplattform for Samfunnsutvikling

2015-2020

Innhold

1.	Innledning og sammendrag	Side 3
2.	Hva omfatter plattformen for samfunnsutvikling	4
3.	Visjon	4
3.1.	Kommunens overordnede visjon	4
3.2.	Visjonen for Samfunnsutvikling	4
3.3.	Overordna strategiske satsinger	4
4.	Forventninger og arbeidsoppgaver	5
4.1.	Forventninger	5
4.2.	Arbeidsoppgaver	5
4.2.1.	Forvaltningsoppgaver	5
4.2.2.	Driftsoppgaver	6
4.2.3.	Utviklingsoppgaver	6
5.	Satsingsområder og retning	6
5.1.	Aktivt lokalsamfunn	6
5.2.	Bokommune	6
5.3.	Verdiskaping	6
5.4.	Våre prioriteringer	7
5.5.	Særlig prioriterte oppgaver	7

Vedlegg

A.	Oversikt over ansatte innen sektoren Samfunnsutvikling, fordelt på tjenester pr. 01.01.2015	9
B.	Tjenesteområder	10
C.	Oversikt over samarbeidsparter	13
D.	Prosjekter, utredninger	14
E.	Lovverk	16
F.	Planer	17
G.	Enkeltvedtak fra formannskap og kommunestyre	19
H.	Tilsynsoppgaver	20
I.	Eget tilsyn	20
J.	SWOT – Kommunen som «næringsaktør»	21
K.	Service- og driftsnivå	22

1. Innledning og sammendrag

Som en del av prosjekt – «Tolga kommune 2020 – Robust og Bærekraftig for Framtiden» utarbeides styringsplattformer for 3 større sektorer i kommunen:

- *Sektor oppvekst*
- *Sektor samfunnsutvikling*
- *Sektor velferd*

Styringsplattformen for Samfunnsutvikling synliggjør det store omfanget av tjenester som området omfatter. Plattformen styrker og synliggjør en allerede god intern samhandlingen mellom fagområdene. Nærhet og god intern samhandling skaper mange «smådriftsfordeler», i form av stor nærhet til bruker, og ved effektiv tjenesteytelse internt. I arbeidet med å utvikle en attraktiv bo- og næringskommune, er et velfungerende tjenestetilbud og en god fysisk infrastruktur en forutsetning.

Plattformen for samfunnsutvikling, bestående av teknisk, plan, kultur, utvikling og landbruk, skal bidra til:

- *Optimal samhandling mellom fagområdene*
- *Helhetlig samfunnsutvikling og omdømmebygging*
- *Effektiv, helhetlig og samordnet tjenesteutøvelse*

I denne plattformen er det lagt vekt på å synliggjøre forventninger til ansatte, politikere og innbyggere for å nå mål og visjon.

Hovedmålsettingen er å bidra til et aktivt lokalsamfunn med fokus på Tolga som god bokommune, med en fremtidsrettet verdiskaping basert på natur- og kulturgitte forutsetninger.

«For et aktivt lokalsamfunn med hjerte for mat og kultur»

Ut fra debatten rundt kommuneplanens samfunnsdel er det valgt tre hovedfokusområder:

- *Aktivt lokalsamfunn*
- *God bokommune*
- *Verdiskaping.*

Samfunnsutvikling har oppgaver knyttet til drift, forvaltning og utvikling.

Tolga kommune skal ha et helhetlig utviklingsfokus, og være pådriver, bidragsyter, motivator og støttespiller i utvikling av et attraktivt lokalsamfunn.

Innenfor rammen av ressurser, menneskelige og økonomiske, må en til enhver tid prioritere, men likevel holde fokus på satsing og retning.

Kommunen skal prioritere utviklingstiltak som har betydning for hele tolgasamfunnet, eller som kan ha stor overføringsverdi.

Kommunen må bli tydeligere på å avklare kommunens rolle og medvirkning i utviklingsprosjekter. Dette gjelder både eksisterende og framtidige prosjekter.

«Vi rigger oss for framtida med best mulig utnyttelse av ressurser og den totale kompetansen vi til sammen sitter på for å gi innbyggerne i Tolga et best mulig tilbud og tjeneste innenfor gjeldende rammer».

2. Hva omfatter plattformen for samfunnsutvikling

Plattformen med vedlegg omfatter kommunens overordnede visjon med egen visjon og målsetting for samfunnsutvikling. Oversikter over oppgaver og tilgjengelige ressurser ligger vedlagt plattform for samfunnsutvikling, og skal oppdateres en gang pr år.

Plattformen avklarer forventninger mellom innbyggere, politikere og ansatte i Tolga kommune.

Plattformen beskriver særlige prioriterte oppgaver.

Plattformen er direkte koblet til kommuneplanen gjennom de tre hovedsatsingsområdene:

- *Aktivt lokalsamfunn*
- *Bokommune*
- *Verdiskaping*

3. Visjon

3.1. Kommunens overordnede visjon:

Tolga kommune – kommune med TÆL:

Tydelig – Ærlig - Lojal

3.2. Visjonen for «samfunnsutvikling i Tolga»:

For et aktivt lokalsamfunn med hjerte for mat og kultur

Hovedmålsettingen er å bidra til et aktivt lokalsamfunn med fokus på Tolga som en god bokommune, med en framtidrettet verdiskaping basert på natur- og kulturgitte forutsetninger.

3.3. Overordna strategiske satsinger:

- *Folkehelse*
- *Strategi for omdømme – «Tolga dyrker måltidet»*

Det skal tas hensyn til de strategisk overordnede satsingene i alt arbeid innen sektoren. Det vises til kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027.

Foto: Lars-Olov Gjems

4. Forventninger og arbeidsoppgaver:

Kommuneloven pålegger kommunen å «legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling. Loven skal også legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard».

For å kunne utføre sine lovpålagte oppgaver som myndighet og tjenesteutøver, må kommunen ha riktig kompetanse og tilstrekkelig kapasitet.

4.1. Forventninger:

Forventninger til våre innbyggere, politikere og ansatte i Tolga kommune:

Av innbyggerne forventes:

- *Et positivt engasjement.*
- *At det tidlig tas kontakt inn mot administrasjonen i forhold til saker og behov for tjenester.*
- *Et bevisst forhold til egen rolle som positiv medvirker.*
- *Samarbeidsevne og «takhøyde». Man kan bidra på mange ulike måter.*
- *Medvirkning for å oppnå kommunens mål, f.eks. attraktiv bokommune.*
- *«Framsnakking» av andre innbyggere og egen kommune.*

Av politikerne forventes:

- *At det legges langsiktige rammer og gjøres tydelige strategiske veivalg.*
- *At det avsettes nødvendig tid og ressurser i å utarbeide gode nok planer. Vedtatte planer følges.*
- *Fokus på helhetstenking på kort og lang sikt.*
- *Lydhør.*
- *Et bevisst forhold til arbeidsgiverrollen.*
- *Et positivt, men forsiktig «innsalg» i tråd med tilgjengelig kapasitet i administrasjonen. Det er viktig å ha et realistisk forhold til hva som er gjennomførbart.*
- *Framsnakking av egen kommune.*

Av kommunens ansatte forventes:

- *God intern samhandling, der småkommunefordelene utnyttes.*
- *Det at langsiktige rammer og strategiske veivalgene følges opp.*
- *Fokus på helhetstenking på kort og lang sikt.*
- *Aktivt medarbeiderskap.*
- *God service, tilstrekkelige tjenester, kompetent og løsningsorientert rådgiving, troverdighet.*
- *Gode rutiner og profesjonell saksbehandling.*
- *Tydlig og ryddig kommunikasjon, der alle avtaler skal være skriftlig.*
- *Framsnakking av egen kommune.*

4.2. Arbeidsoppgaver

Bredden på arbeidsoppgavene er stor, men det er god intern samhandling mellom fagområdene, særlig innen lovforvaltning og tilskuddsforvaltning. Dette gjelder både innen veiledning og saksbehandling. Samfunnsdriften, driften av infrastrukturen, utføres både alene og i samarbeid med andre. Tjenesteområdene er vist i vedlegg B, og samarbeidspartnere tilsvarende i vedlegg C.

Tolga kommune – kommune med tæl

Sektorens oppgaver kan grovt sett deles inn i tre kategorier:

- *Forvaltningsoppgaver*
- *Driftsoppgaver*
- *Utviklingsoppgaver.*

Den gode samhandlingen, sammen med plasseringen av fagkontorene på et felles kommunehus skaper mange «smådriftsfordeler», effektiv tjenesteutøvelse, og stor nærhet til innbyggerne i kommunen, og andre som har bruk for kommunens tjenester. Gode nettverk og et godt regionalt samarbeid motvirker sårbarhet ved små fagkontor.

Sektoren arbeider for å utvikle en attraktiv bo- og næringskommune, hvor et velfungerende tjenestetilbud og en god fysisk infrastruktur er en forutsetning.

Plattformen for samfunnsutvikling, bestående av teknisk, plan, kultur, utvikling og landbruk, skal bidra til:

- *Optimal samhandling mellom fagområdene*
- *Helhetlig samfunnsutvikling og omdømmebygging*
- *Effektiv, helhetlig og samordnet tjenesteutøvelse*

4.2.1. Forvaltningsoppgaver og planarbeid

Sektoren karakteriseres av mange «smådriftsfordeler» i form av god dialog med brukerne, tett dialog mellom de enkelte kontorene og en effektiv saksbehandling. Et godt tverrfaglig samarbeid i kombinasjon med tidlig og god rådgiving av søkere, gir gode rammer for effektiv og god saksbehandling, særlig der saker behandles etter flere lovverk. Det er et godt faglig samarbeid i regionen. Faglige nettverk er svært viktige for å sikre tilstrekkelig kompetanse i forhold til de enkelte lovverk, se vedlegg E, særlig i forbindelse med høringsuttalelser, klagebehandling og ukurante saker.

Sammen med lover og forvaltningspraksis, er planer sentrale styringsverktøy i forvaltningen. Gjeldende planer er gjengitt i vedlegg F. En del planoppgaver, for eksempel reguleringsplaner, utføres av andre på oppdrag av Tolga kommune, mens en del overordnede planoppgaver gjøres av kommunen selv. Det er viktig at kommunen har tilstrekkelig ressurser til å få til en god struktur på plansystemet, og god nok kompetanse på bestilling og kontroll av planarbeid andre skal utføre på kommunes vegne.

4.2.2. Driftsoppgaver

De enkelte tjenesteområdene er vist i vedlegg B, og dagens service- og driftsnivå er beskrevet og drøftet i vedlegg K. Gode nok tjenester innen drift er en forutsetning for å oppnå målene i denne plattformen.

4.2.3. Utviklingsoppgaver

Samfunnsoppgavene er ofte vurdert som «sjela» til en kommune, og arbeid investert i samfunnsutvikling kan få store positive ringvirkninger. Samordning er viktig for å utnytte synergier og den totale kompetansen innen sektoren, og det er avgjørende at mengde arbeid innen samfunnsutvikling tilpasses tilgjengelig ressurs.

Kommunens rolle som næringsaktør, er framstilt i form av en SWOT-analyse, og vist i vedlegg J. Oversikt over prosjekter og utredninger er vist i vedlegg D, og førende vedtak er gjengitt i vedlegg G.

Foto: Linda Merkesdal

Satsingsområder og retning:

5.1. Aktivt lokalsamfunn

Hovedmålsettingen er å skape et aktivt lokalsamfunn med hjerte for mat og kultur. Med det menes et engasjert, aktivt og synlig samfunn som har et positivt omdømme også utenfor kommunens grenser.

Et aktivt lokalsamfunn betinger først og fremst at dagens befolkningstall opprettholdes, og at potensialet innen verdiskaping basert på natur- og kulturgitte forutsetninger utnyttes.

Som grunnlag for denne satsingen er utviklingen av et felles verdigrunnlag, der det er lov til å prøve og feile, og som er romslig, åpent og inkluderende. Videre skal det fremmes en kultur der innbyggere som ønsker å bidra til å gjøre en forskjell, får rom til å gjøre det. Godt samarbeid mellom kommunen og kommersielle aktører er avgjørende.

Som arena for denne kulturen, er utnyttelse og utviklingen av gode møteplasser viktig, samt styrking av eksistensgrunnlaget for lokale arrangementer av betydning.

For å sikre hovedmålsettingen er det viktig å synliggjøre de «gode historiene» / «suksesshistoriene».

5.2. Bokommune

For å kunne bli en attraktiv og langsiktig bokommune er det viktig med:

- *God service, tett samarbeid, løsningsorientert og kompetent, tydelighet i kommunikasjon, ærlighet og tillit er viktig*
- *Forutsigbare rammer i form av arealbetingelser og infrastruktur.*
- *Sikre god nok og oppdatert informasjon og veiledning for den som vil bygge eller bo i Tolga.*
- *Varierte bomuligheter.*
- *Ryddige og oppdaterte reguleringsplaner og andre planer.*

5.3. Verdiskaping

For å være en kommune med fokus på verdiskaping er følgende viktig:

- *Bli enda bedre, og bygge videre på det vi allerede er gode på, i et miljø hvor det er lov å prøve og feile.*
- *Ha en langsiktig prioritering av areal, herunder eiendomsstruktur.*
- *Delta aktivt i faglige nettverk på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.*
- *Utnytte potensialet innen lokale og regionale verdier tilknyttet kultur- og naturarv, eks. Verdensarv Rørøs bergstad og Cirkumferensen, og Forollhogna nasjonalpark med Vingelen nasjonalparklandsby.*

5.4. Våre prioriteringer

- *Tolga kommune skal være en lokalsamfunnsutvikler.*
- *Tolga kommune skal prioritere fellesskapsprosjekter og utviklingsprosjekter innenfor utvalgte satsingsområder.*

Tolga kommune skal ha et helhetlig utviklingsfokus, og være pådriver, bidragsyter, motivator og støttespiller i utvikling av et attraktivt lokalsamfunn.

Kommunen bør prioritere utviklingstiltak som har betydning for hele samfunnet eller som kan ha stor overføringsverdi.

Kommunen må være samlende, og utnytte synergier mellom aktiviteter i hele regionen. Kommunen må dra i felles retning for å skape positiv endringskultur i stedet for fragmenterte prosjekter.

Kommunen må bli tydeligere på å avklare kommunens rolle og medvirkning i utviklingsprosjekter. Dette gjelder både eksisterende og framtidige prosjekter.

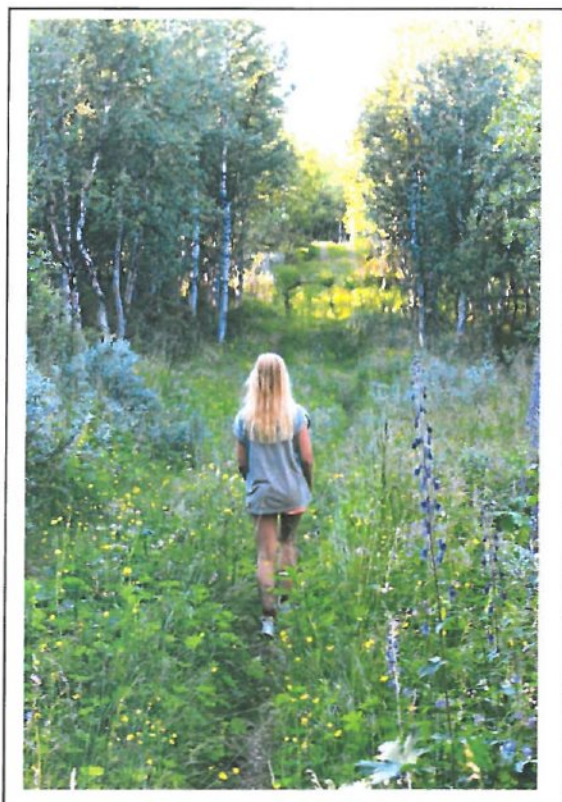

Foto: Kari Nygaard

Tolga kommune – kommune med tæl

5.5. Særlig prioriterte oppgaver

Landbruk	Mat og kulturarv	Regionale kvaliteter på landbruk koblet mot kultur. «Bruk og vern». Rørosmat, Økologisk..etc. Synergier!
	Pådriver for regionalt nærings samarbeid	Helhetlig arealforvaltning. Rekruttering. «Snakke opp» landbruksnæringene.
	Robust og framtidsrettet landbruksproduksjon med fokus på bredde	Styrke landbruksproduksjonen og det landbruksfaglige miljøet. Bedre eiendomsstrukturen. Frivillige makeskifter og jordskiftesaker. Aktiv setring og økt bruk av utmarksbeite. Samordning og konfliktdemping innen bruk og vern.
Kultur	Forutsigbare utviklingsvilkår for kulturlivet	Kommunen og fylkeskommunen skal i henhold til kulturloven fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt.
	Kulturarv – Verdensarv Røros bergstad og Cirkumferensen	Bruk, vern, skjøtsel og midling av verdensarven. Ta i bruk kulturarven for bærekraftig verdiskaping og utvikling.
	Bibliotek	Satsingsområde i kommuneplan. Ny biblioteklov fremhever oppgavene møteplass, debatt, arrangementer og aktiviteter. Eget slagord: Bibliotek for leselede.
Plan/Teknisk	Effektiv og smidig forvaltning	
	Tilstrekkelig god infrastruktur	
	Teknisk drift og støttefunksjoner	
	Plan	Samordning, koordinering.
Utvikling	Næringsutvikling	Oppfølging SNP og næringsfond. Førstelinetjeneste. Infrastruktur, f eks bredbånd og lokaler/arealer.
	Bosetting	Aktiv boligpolitikk. Tilflytting.
	Ulike tiltak	Oppfølging Destinasjon Røros og Vingelen NPL. Arrangementsstøtte (Lokalmat, Olsok). Prosjektoppfølging trafiksikkerhet.

Vedlegg:

A. Oversikt over ansatte innen sektoren Samfunnsutvikling, fordelt på tjenesteområder pr. 01.01.2015:

Tjeneste:	Ansatte:	Årsverk:
1400	Utvikling	1,00
2910	Svømmehallen	0,40
4510	Jordbruk	1,50 + 0,20
4730	Miljøvern	0,20
5000	VL/Kultur	1,00
5100	Bibliotek	1,07
5220	Dølmotunet	0,54 **
5250	Bygdebok	0,50 *
5360	Nord-Østerdal Musiker	0,58
5460	Fritidsklubben	0,15
6000	VL/Teknisk administrasjon	2,00
6010	Til rette- og planlegging bygg	1,00
6450	Kommunale bygg	3,00
6520	Oppmåling	0,50
6651	Renseanlegg og avløp	1,00
	Renhold	7,16
	Veier, gatebelysning	1,00
	Sum:	22,60 + 0,20

*) Prosjektstillinger.

***) Sommeråpent Dølmotunet.

Tolga kommune – kommune med tæl

B. Tjenesteområder

Arbeidsoppgaver og aktivitet er synliggjort og beskrevet gjennom tjenesteområdene. Der det til grunn for tjenestene foreligger avtaler, lovverk eller kommunale vedtak, er det henvist til disse. Lovverk er angitt med nummer, som henviser til tilsvarende nummerering i administrativt delegeringsreglement:

Tjeneste:		Kort beskrivelse:	Avtaler, lovverk, vedtak:
0600	Kommunale boliger/leiligheter	Kjøp og salg	Avtaler
1400	Utvikling	Olsok i Tolga. Lokalmat Tolga. Trafikksikkerhetsarbeid, inkl. oppfølging av tiltak i trafikksikkerhetsplanen. Daglig leder stiftelsen Tolgen hyttestue. Tele og bredbåndutbygging.	Ksak
1410	Tolgafallene	Oppfølging av utbyggingsavtale (Ulike tiltak).	Avtale
1511	NPL	Generell oppfølging av Vingelen NPL. Landsbykoordinator. Kontakt med andre NPL og kommuner. Landsbyråd. Verdiskapningsprogrammet.	Ksak 2014 Avtale
1515	Boligsatsing	Økt boligsatsing. Tolga som bokommune.	
2910	Svømmehallen	Drift; Tilsyn, renhold, utleie, vedlikehold.	Forskrift Kunnskaps- løftet/Læreplan
4390	Konsesjonsavgifter		42
4510	Jordbruk og skogbruk	Forvaltning, rådgiving, kontroll, tilskuddsforvaltning	11, 21, 22, 27, 39, 42, 48, 53, 56, 64
4521	Vaktordning veterinærene	Administrere veterinærvaktordningen	
4522	Inn på tunet	Første linje tjeneste	
4730	Miljøvern	Miljøsertifisering.	Ksak. Avtale.
4575	Næring	Generell kontakt med næringslivet. Kontakt med regionale næringsjefer. Husleiekostnader Bunåva (2010-2020) og Tolga handelssenter.	Avtaler
4580	Tiltaksarbeid	Førstelinjetjeneste. Kontakt nyetablerere. Næringsfond. Oppfølging tiltaksplan SNP.	Ksak
4581	Hamran drift	Drift Tolga hopp- og skilekanlegg.	
4590	Destinasjon Røros	Medlemstilskudd. Oppfølging samarbeids-avtaler.	Avtale
4595	Frivillighetssentralen	Driftstilskudd.	Avtale
4750	Friluftsliv	Oppfølging leieavtaler.	Avtale
5000	Kulturadministrasjon	Saksbehandling. Stønadsformidling; Utarbeiding av søknader, saksbehandling.	
5100	Bibliotek	Utlån, referanse, skrankearbeid, litteraturformidling, arrangementer, Sommerles, prosjekter, web-redaksjon,	13
5110	Boktrasprosjektet	Bokutlån i barnehagene. Fra prosjekt til ordinær drift.	Ksak 27/10
5200	Kulturvern	Verdensarv Røros bergstad og	Ksak

Tolga kommune – kommune med tæl

		Circumferensen; Verdensarvråd, verdensarvrådets faggruppe, lokalt verdensarvråd, oppfølging tiltaksplan. Kulturarv.	
5210	Sætersgårds Samlinger	Museal virksomhet. Jernvinna; Regional presentasjon og formidling.	Avtale
5220	Dølmotunet	Sommeråpent på Dølmotunet; Aktiviteter, arrangementer, gardsunger, dyr, kulturarv. Utleie. Vedlikehold.	
5240	Pilegrimsleden	Pilegrimsforum. Vedlikehold; Rydding, merking. Aktiviteter; Vandringer.	
5250	Bygdebok	Gards- og slektshistorie for Tolga, Hodalen og Øversjødalen; Oppdatering, utvikling web-side.	
5360	Nord-Østerdal Musiker	Interkommunal tjeneste med Tolga som vertskommune; Arrangementer, instruksjon, solistoppgaver, komponering.	Avtale
5370	Sang, musikk og teater		
5372	Den kulturelle skolesekken	Kommunal kontaktperson; Plandokumenter, rapportering, regnskap.	
5373	Den kulturelle spaserstokken	Kommunal kontaktperson; Plandokumenter, arrangør, rapportering, regnskap.	
5400	Idrett	Tolga idrettsråd; Sekretariat. Spillemiddelsøknader; Utarbeiding, saksbehandling. Tolga hopp- og skilekanlegg. Turløyper, turstier, turlleder	
5450	Barne- og ungdomsarbeid	UKM; kommunal kontaktperson, lokalmønstring, fylkesmønstring. Tilskudd barne- og ungdomsorganisasjoner.	
5460	Fritidsklubb	Drift; Aktiviteter. UKM.	
5510	Øvrige kulturformål	Tolgaprisen. Tolga kommunes ungdomsstipend.	Ksak
5511	Egil Storbekkens musikkpris	Teknisk arrangør og vertskap for utdeling.	Avtale
5520	Forsamlingshus	Tilskuddsformidling.	
5530	Allaktivitetshus	Vedlikehold, drift, tilsyn, utleie.	
6000	Teknisk administrasjon	Administrasjon, budsjett, personal, plansaker, planlegging teknisk drift	
6010	Tilrettelegging og planlegging bygg	Forvaltning, rådgiving, kontroll, Byggesaksbehandling, veiledning, saksbehandling, oppfølging og tilsyn, ulovlighetsoppfølging, matrikkelføring	60, 48, 27,22
6200	Kommunehuset	Vedlikehold, drift,	
6201	Helsesenteret	Vedlikehold, drift	
6202	Vidarheim	Vedlikehold, drift	
6205	Forvaltningsutgifter kommunale bygg		
6250	Boliger/leiligheter (momskomp)	Vedlikehold, drift, utleie	Leieavtaler
6251	Boliger/leiligheter (ikke momskomp)	Vedlikehold, drift, utleie	Leieavtaler
6400	Boligtiltak utbedring		
6450	Vaktmestere	Oppgaver knyttet til daglig drift av alle	Avtale med

Tolga kommune – kommune med tæl

		bygg, anlegg som pelletsfyr, ventilasjon, el, kjøleanlegg, renseanlegg, attestering av regninger, tjenester til TOS og Holmen biovarme,	TOS, avtale med Holmen biovarme
6451	Vedlikehold bygg	Planlegging, renovering, vedlikehold, veiledning, rådgivning,	
6500	Kommunalteknisk administrasjon	Planlegging, administrasjon og byggforvaltning	
6520	Oppmåling, regulering etc	Forvaltning, oppmåling, rådgivning, kontroll, matrikkelføring	60, 48,42,27,
6600	Maskinforvaltning	Drift, reparasjon,	
6650	Avløp	Drift, vedlikehold, planlegging, oppfølging, ettersyn	22,41,60,72,
6651	Tolga renseanlegg	Drift, vedlikehold, planlegging, oppfølging, ettersyn	22,41,60,72,
6652	Vingelen renseanlegg	Drift, vedlikehold, planlegging, oppfølging, ettersyn	22,41,60,72,
6653	Septikrenovasjon	Planlegging, veiledning, innsamling og kontroll	22 med flere
6654	Renovasjon innsamling	Innsamling søppel kommunale bygg, administrasjon, veiledning,	22 med flere
6655	Renovasjon gjenvinning/sluttbehandling		22 med fler
6700	Beredskap brann	Avtaler, tilrettelegging,	Ja
6702	Forebyggende brann	Avtaler, tilrettelegging	Ja
6800	Kommunale veier	Planlegging, drift, vedlikehold,	73,74
6900	Veilys	Planlegging, drift, vedlikehold	
6910	Rekreasjon i tettsted	Vedlikehold, stell, planlegging,	
6950	Vaktmester/renhold omsorgstunet	Oppgaver knyttet til daglig drift og renhold av alle bygg, anlegg	
6951	Vaktmester/renhold Tolga skole	Oppgaver knyttet til daglig drift og renhold av alle bygg, anlegg	
6952	Vaktmester/renhold Vingelen skole og barnehage	Oppgaver knyttet til daglig drift og renhold av alle bygg, anlegg	
6953	Vaktmester/renhold barnehagene	Oppgaver knyttet til daglig drift og renhold av alle bygg, anlegg	
6954	Vaktmester/renhold svømmehallen	Oppgaver knyttet til daglig drift og renhold av alle bygg, anlegg	
	Eiendomsskatt		

Tolga kommune – kommune med tæl

C. Oversikt over samarbeidsparter:

Interne og eksterne samarbeidsparter:

Tiltak:	Samarbeidsparter:	Kort beskrivelse:
Den kulturelle skolesekken	Kultur, kulturskole, skole	
Den kulturelle spaserstokken	Kultur, kulturskole, omsorg, organisasjoner for eldre, frivilligheten	Målet for DKSS er å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren slik at det kan utvikles gode kunst- og kulturprosjekter for eldre lokalt.
Bibliotek	Alvdal, Folldal, Os, Rendalen, Tolga og Tynset kommuner	Samarbeidsprosjekter.
Ttrafo	Alvdal, Folldal, Os, Rendalen, Tolga og Tynset kommuner	Regionalt teatersamarbeid med tilskudd fra den enkelte kommune.
Nord-Østerdal Musiker	Alvdal, Os, Tolga og Tynset kommuner	Interkommunal musikerordning med Tolga som vertskommune.
Dølmotunet	Dølmotunets Venner Lag og foreninger Enkeltpersoner	Sommeråpent på Dølmotunet
Musea	Anno Museum Musea i Nord-Østerdalen	
GIS	NØGIS og kartverket	Samarbeid om digitale kart av ulike slag, vedlikehold gjøres delvis av kommunen, delvis av NØGIS eller Kartverket.
Vaktmester	TOS og Holmen biovarme	Vi selger vaktmester- og driftstjenester til disse
	Heimbygdlaget	Rep juletrelys, sette disse på trærne i gata. Vanne blomsterkasser på sommer
Utleie boliger	Servicetorget	Utleie boliger inkl. husleiekontrakter og adm. oppfølging.
FIAS		Utfører oppgaver etter avtale med kommunen
Brann og brannvern	Midt-Hedmark brann og redning	Utfører oppgaver etter avtale med kommunen
Delingssaker	Landbruk og teknisk forvaltning	Behandling etter både jordlov og PBL
Kultur/miljø/landbruk	Forollhogna nasjonalpark, Røros Cirkumferensen, Vingelen nasjonalparklandsby m.fl.	Overordnet samordning og formidling, retningskapende
Miljø/vilt	Rådmann/landbruk/teknisk	Intern fordeling av oppgaver, jf. skjema
Vannområdeforvaltning	Teknisk og landbruk	Samarbeid rundt oppfølging av planer
Vingelen nasjonalparklandsby	Næring/landbruk/Bunåva/ Destinasjon Røros/ Nasjonalparkforvalter Forollhogna	Utvikling av Vingelen nasjonalparklandsby, formidling og samordning
Bondens nettverk	Alle aktører rundt gårdbrukerne	Beredskapsnettverk
Inn på tunet	Landbruk/ helse (velferd)/(folkehelsekoordinator)	Landbruksopplevelser som forebyggende tiltak innen helse

Regionale nettverk eksisterer på de fleste fagområder.

Tolga kommune – kommune med tæl

D. Prosjekter, utredninger:

Beskrivelse av prosjekter og utredninger med tidsfrister for slutføring.

Oppgave, tiltak:	Ansvarlig:	Kort beskrivelse, frister:
El-sykkelprosjektet	Utviklingssjef	Tjeneste 1512. Formelt avsluttet. Oppfølging drift.
Hodalen, stedsutvikling	Utviklingssjef	Tjeneste 1513
Prosjekt hus til folk	Utviklingssjef	Tjeneste 1514. Koblet opp mot økt boligsatsing.
Vassdragsmidler Hauan	Utviklingssjef	Tjeneste 1518. Tilskudd utbetalt. Avsluttes 2015?
Kommuneplan for idrett og friluftsanlegg	VL Samfunnsutvikling	Ny plan skal være ferdig i 2015.
Bredbånd/fiber	Utviklingssjef	Søknad tilskudd utbygging.
Fortau FV30	Utviklingssjef	Opparbeiding våren/sommeren 2015.
Boligplan	Utviklingssjef	Rulleres høsten 2015.
Evaluerer retningslinjer næringsfond	Utviklingssjef	Legges fram for kommunestyret i juni 2015.
Tolga hopp- og skilekanlegg	Utviklingssjef VL Samfunnsutvikling	Slutført vinteren 2014-2015. Sluttregnskap. Overgang til driftsfase.
Arrangementsutvikling	VL Samfunnsutvikling Utviklingssjef	Olsok i Tolga. Lokalmat Tolga. Dølmotunet. Frist: 13. desember 2015.
Forprosjekt flerbrukshus/ Kulturhus	VL Samfunnsutvikling	Realitetsbehandling av skisseprosjekt innen 01.09.2016.
Ny avtale med Anno museum	VL Samfunnsutvikling	Drøftinger 2015
Ny avtale med Destinasjon Røros	Utviklingssjef	Høsten 2016.
Lokalmat Tolga	Utviklingssjef	Programarbeid. Gjennomføring.
Olsok i Tolga	Utviklingssjef	Daglig drift i forhold til styre og programkomite.
Informasjonspunkter FV30	Utviklingssjef	Avklart med HF og SVV. Planlegging i 2015. Opprette arbeidsgruppe. Gjennomføring i 2015.
Sommerles	Biblioteksjef	Gått over i ordinær drift
Vinterles	Biblioteksjef	Avsluttes våren 2015
Barneuniversitet	Biblioteksjef	Det søkes nå om midler til prosjekt i regionen
Kulturminneplan/Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Tolga	VL Samfunnsutvikling	Utarbeiding av kulturminneplan. Kartlegging, registrering og vurdering. Gjennomføring: 01.05.2015 – 31.08.2016.
Bygging av omsorgsboliger	Driftsansvarlig Plan/teknisk	Bygging nye boliger, ferdig h 2015
Oppgradering av kommunale veier	Driftsansvarlig teknisk	Prosjekt over flere år, avsluttes 2016
Tak Vingelen skole og barnehage	VL Plan/teknisk	Utbedres 2015
Utbedringer kommunale boliger	VL Plan/teknisk	Plan lages i 2015, utbedringer over flere år.
Ledningsanlegg Friisbakken – Tolga sentrum	Driftsansvarlig teknisk	Utbedres 2015
Energispareprosjekt	Driftsansvarlig	3 årig prosjekt der 2015 er første år av

Tolga kommune – kommune med tæl

	teknisk	hovedprosjekt
Innløpsrist renseanlegget	Driftsansvarlig teknisk	Utbedres 2015
Ombygging blåfløyen Omsorgstunet	Driftsansvarlig Plan/teknisk	Renoveres vinter 2015/2016
Ventilasjonsanlegg Tolga helsesenter	VL Plan/teknisk	2016
Hovedplan – vann og avløp	VL Plan/teknisk	Prosjekt over to år 2016 og 2017
Gatelys	VL Plan/teknisk	Prosjekt over to år, utskifting av eksisterende gatelys
Utbedringer kommunale boliger	VL Plan/teknisk	Prosjekt over flere år, planlegging i 2015
Driftsovervåking – renseanlegg	Driftsansvarlig plan/teknisk	2017
Heis Tolga helsesenter	VL Plan/teknisk	Utskifting 2017
Kommuneplanens samfunnsdel	VL plan/teknisk	Revidering pågår, ferdig september 2015
Videre planlegging veiutbedring	Driftsansvarlig plan/teknisk	Prosjekt over flere år, avsluttes 2017.
Ombygging Doktorgården	VL plan/teknisk	Planlegging pågår
Seter- og utmarkssatsing i Tolga	Landbrukssjef	Tjeneste 4514
Vegitasjonskartlegging	Landbrukssjef	Tjeneste 4515
Sjå bygda	Landbrukssjef	Tjenester 4531 og 4532
Økt storfekjøttproduksjon i Hedmark	Landbrukssjef	
Fjellandbrukssatsinga	Landbrukssjef	
Adresseringsprosjektet	VL Plan/teknisk	Prosjekt pågått over flere år, avsluttes vinter 2015/2016
Omregulering Tolgensli	VL plan/teknisk	Tjeneste 0622. Tilrettelegging/oppgradering kommunalt boligfelt; Avtaler, tilrettelegging, møter. 60 Plan- og bygningsloven.
Utredning av flerbrukshus og idrettshall	VL Samfunnsutvikling	Forprosjekt slutført. Vurdering av videre framdrift innen 01.09.2016.
Uthusprosjektet	VL Samfunnsutvikling	Videreføring innenfor hele Cirkumferensen. Finansiering. Oppfølging. Ksak juni 2015.
Rehabiliteringstiltak svømmehallen	VL Samfunnsutvikling VL plan/teknisk	Avsatt midler til innkjøp av duk over svømmebassenget. Tiltaket vurderes på nytt i forhold til andre påkrevde tiltak, før innkjøp gjennomføres.

Tolga kommune – kommune med tæl

E. Lovverk:

Virksomhetsområdet forholder seg til følgende lovverk, nummerert med henvisning til administrativt delegeringsreglement:

Del.reg!:	Lovverk:	Saksbehandler:
	Offentlighetsloven	Alle
8	Arkivloven	
11	Beiteloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
13	Bibliotekloven	VL samf. utvikling
14	Brann- og eksplosjonsvernloven	Midt-Hedmark brann og redningsvesen
16	Eiendomsskatt	K styret, KJ,
17	Ferieloven	
21	Forpaktingsloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
22	Forurensningsloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
23	Forvaltningsloven	VL-plan/teknisk
27	Graneloven (Naboloen)	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
39	Jordloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
41	Lov om kommunale vann og avløpsanlegg	VL plan/teknisk
42	Konsesjonsloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
45	Kulturminneloven	VL samf. utvikling
48	Matrikkelloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
48	Matrikkelloven	VL plan/teknisk
53	Naturmangfoldloven	Aktuelle saksbehandlere
56	Odelsloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
60	Plan- og bygningsloven (PBL)	VL plan/teknisk
64	Skogbruksloven	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
66	Lov om stedsnavn	VL plan/teknisk
72	Forskrift om vannforsyning og drikkevann	VL plan/teknisk
73	Vegloven	VL plan/teknisk
74	Vegtrafikkloven	VL plan/teknisk
75	Videogram og filmloven	VL samf. utvikling
76	Viltloven og forvaltning av rovdyr	Sekretær viltnemnda
	Kulturlova	VL samf. utvikling
	Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell	VL samf. utvikling, Landbrukssjef

Tolga kommune – kommune med tæl

F. Planer:

Virksomhetsområdet må forholde seg til følgende vedtatte planer:

Planer:	Saksbehandler, oppfølging:
Arkivplan	Rådmann/Stab
Avfall og miljø – Kommunedelplan for kommunene i Fjellregionen	VL plan/teknisk
Beredskapsplan	Rådmann/Stab
Bibliotekplan	Biblioteksjef
Boligsosial handlingplan	VL NAV
Boligpolitisk helhetlig plan	VL plan/teknisk Utviklingssjef
Folkehelsestrategi 2014-2017	Rådmann/Stab
Forvaltningsplan Londalen	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
Forvaltningsplan Magnildalen	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
Klima- og energiplan 2010-2020	Flere/Uavklart
Kommunal hjorteviltplan 2015-2020 (under utarbeiding)	Rådmann/Stab
Kommunedelplan for idrett og friluftsanlegg	VL samf.utvikling
Kommunikasjonsstrategi 2014-2018	Rådmann/Stab
Kommuneplanens samfunnsdel (under revidering)	VL plan/teknisk
Kommuneplan planbestemmelser 2008-2018	VL plan/teknisk
Kommuneplankart Tolga/Os	VL plan/teknisk
Kommunedelplan Eidsmoen	VL plan/teknisk
Kriseinformasjonsplan	Rådmann/Stab
Markedsføringsplan	Rådmann/Stab
Områdeplan for Forollhogna villreinområde	Landbrukssjef deltar i administrativt kontaktutvalg for Tolga
Områdeplan Glomma vannområdeplan	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
Områdeplan grensevassdragene	VL samf. utvikling, Landbrukssjef VL plan/teknisk
Plan for den kulturelle skolesekken i Tolga 2015-2017	VL samf.utvikling
Plan for den kulturelle spaserstokken i Tolga 2015-2017	VL samf.utvikling
Regionplan Røros bergstad og Circumferensen	VL samf.utvikling
Strategisk Næringsplan 2013-2020	Utviklingssjef Handlingsplan rulleres årlig i juni. Neste rullering høsten 2015.
Tiltaksstrategi for SMIL (Spesielle miljøtiltak i landbruket) 2014-2017	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
Tiltaksstrategi for NMSK (Nærings- og miljøtiltak i skogbruket) 2014- 2017	VL samf. utvikling, Landbrukssjef
Trafikksikkerhetsplanens tiltaksdel	Utviklingssjef

Reguleringsplaner og kommunedelplaner:	
Bekkelytjøna hytteområde	VL plan/teknisk
Bjørmoen I og II	VL plan/teknisk
Bjersjølia hyttefelt	VL plan/teknisk
Brennmoen hytteområde	VL plan/teknisk
Båthavn Langsjøen	VL plan/teknisk
Eidsmoen	VL plan/teknisk

Tolga kommune – kommune med tæl

Gammelvollan hytteområde	VL plan/teknisk
Gang-/sykkelveg Tolga stasjon – Tolgensli	VL plan/teknisk
Gang- og sykkelbru over Glåma	VL plan/teknisk
Hultdalen hyttefelt	VL plan/teknisk
Ivaregga	VL plan/teknisk
Jensgården	VL plan/teknisk
Jordmovollen hyttefelt	VL plan/teknisk
Knausvola hyttegrend	VL plan/teknisk
Knausvola II F 29 A	VL plan/teknisk
Kommunedelplan Hodalen Nord 2008	VL plan/teknisk
Kommunedelplan Tolga sentrum 2009	VL plan/teknisk
Kommunedelplan Vingelen 2009	VL plan/teknisk
Krokan	VL plan/teknisk
Kvennan	VL plan/teknisk
Kvennhusbekken hyttegrend	VL plan/teknisk
Massetak Forlotten	VL plan/teknisk
Mogrubba hytteområde	VL plan/teknisk
Mælan hyttefelt	VL plan/teknisk
Nordersjøen caravanplass	VL plan/teknisk
Nordersjøhaugen hyttefelt	VL plan/teknisk
Prestlia F16	VL plan/teknisk
Reguleringsplan for campingplass Øversjødalen	VL plan/teknisk
Reguleringsplan for Løkkengjelen	VL plan/teknisk
Reguleringsplan for Vingelen sentrum	VL plan/teknisk
RV 30 Tolga sentrum	VL plan/teknisk
RV 30 Tolga sentrum S	VL plan/teknisk
Røsebygda	VL plan/teknisk
Røstvikåsen hytteområde	VL plan/teknisk
Røsvikteigen hyttefelt	VL plan/teknisk
Sagmoen	VL plan/teknisk
Sandmælen øvre	VL plan/teknisk
Sløhåhaugen hyttefelt	VL plan/teknisk
Sløhåhaugen hytteområde II	VL plan/teknisk
Strypet	VL plan/teknisk
Tolga bru	VL plan/teknisk
Tolga sentrum vest	VL plan/teknisk
Tolga sentrum øst	VL plan/teknisk
Tolgensli I	VL plan/teknisk
Tolgensli II	VL plan/teknisk
Torpet fyllplass	VL plan/teknisk
Vetlasen boligfelt	VL plan/teknisk
Vingelen idrettsplass Morabben	VL plan/teknisk
Volsvanglia	VL plan/teknisk
Østre Moan Bolig og industriområde	VL plan/teknisk
Østre Moan II	VL plan/teknisk
Øversjødalen hytteområde	VL plan/teknisk

G. Enkeltvedtak fra formannskap og kommunestyre:

Virksomhetsområdet må forholde seg til følgende enkeltvedtak fra formannskap og kommunestyre:

	Sak nr:	Sak:	Oppfølging:
Fsak	70/12	Bondens nettverk	Lanbrukssjefen. Beredskapsnettverk for landbruket
Ksak	06/14	Kommunal overtakelse av Tolga vannforsyning SA	Avventer generalforsamling i Tolga vannforsyning. Planlagt mulig overtakelse fra 01.01.2016.
Ksak	10/14	Strategisk næringsplan	Utviklingssjef. Årlig rullering innen 1. oktober.
Ksak	13/14	Pilot for besøksforvaltning av Forollhogna-området	Landbrukssjef som medlem av administrativt kontaktutvalg.
Ksak	17/14	Omdømmearbeidet i Tolga kommune	«Tolga – dyrker måltidet» skal være satsingsområdet og hovedfokus for videre arbeid.
Ksak	18/14	Boligpolitisk strategi for fjellregionen	Utviklingssjef + VL Teknisk. Boligsatsing i Tolga kommune i samarbeid med nabokommunene.
Ksak	77/14	Verdensarv Røros bergstad og Cirkumferensen - Verdensarvstatus	Plikter og muligheter forankres i kommuneplanens samfunnsdel. En mer detaljert handlingsplan er ønskelig framlagt for kommunestyre innen juni 2015.
Fsak	147/14	«Seter og utmarkssatsing i Tolga»	Landbrukssjefen. Fortløpende satsing med tidsavgrensede delprosjekt: 1) Beiteutvikling (2014-2016) 2) Samordning og synliggjøring – bruk og vern (2014-2016)
Ksak	12/15	Skisseprosjekt idrettshall og kulturhus	VL samfunnsutvikling. Realitetsbehandling forutsettes gjennomført innen 01.09.2016.

H. Tilsynsoppgaver:

Tilsyn av egen organisasjon utført av andre organer:

Lovverk:	Saksbehandler:
Spillemidler	VL Samfunnsutvikling
El-tilsyn	VL Samfunnsutvikling VL Plan/teknisk
Branntilsyn	VL Samfunnsutvikling VL Plan/teknisk
Mattilsynet	VL Samfunnsutvikling VL Plan/teknisk
Arbeidstilsyn	VL Plan/teknisk
Matrikeloven	VL Plan/teknisk
Forvaltningstilsyn landbruk/skog (Fylkesmannen i Hedmark)	Landbrukssjef

I. Eget tilsyn:

Tilsyn av andre utført av egen organisasjon:

Lovverk:	Saksbehandler:
Godkjenning av idrettsanlegg	VL Samfunnsutvikling
Godkjenning av lokale kulturbygg	VL Samfunnsutvikling
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	Landbrukssjef
Produksjonstilskudd i landbruket (PT) med avløsertilskudd	Landbrukssjef
Regionalt miljøprogram (RMP)	Landbrukssjef
Investeringstilskudd i landbruket (Innovasjon Norge)	Landbrukssjef
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Landbrukssjef
Dyrkingstilskudd (Strategisk næringsplan)	Landbrukssjef
Dreneringstilskudd	Landbrukssjef
Tilsyn ihht Forurensingsloven	VL Plan/Teknisk Landbrukssjef
Plan og bygningsloven, byggesak	VL Plan/Teknisk med flere

J. SWOT - Kommunen som «næringsaktør»:

<p>STYRKER Har god lokalkunnskap og tett dialog med landbruksnæringa (jord og skog) God kunnskap om offentlige tilskuddsordninger I forhold til privat næringsliv har kommunen større mulighet til selv å bestemme omfang og retning på næringsarbeidet. Gode muligheter for «helhetlig og inkluderende næringsutvikling», ikke begrenset av betalingsvillighet fra noen få. Ikke avhengig av «retningsgivende finansiering" Likhetstenkning</p>	<p>SVAKHETER Knapp ressurs Personavhengig</p>
<p>MULIGHETER Helhetlig «råd tråd» forvaltning i samarbeid med privat næringsliv Effektiv rådgiving og samordning når vi «uansett skal møte gårdbrukerne», positiv synergi, viktig med bred kompetanse og oversikt.</p>	<p>UTFORDRINGER Mulig konkurranseforhold mot private næringsaktører Manglende mulighet til samordning ved stor spesialisering Kommunereform og mulig bortfall av lokalkunnskap</p>

K. Service- og driftsnivå:

Vaktmester

Her har det allerede blitt redusert en god del. 0,5 % vaktmesterressurs er permanent borte fra . mars 2015. Ytterligere 0,25 % står vakant ut 2015. I praksis betyr det at det nå er 5 vaktmester/driftsoperatør som deler på arbeidet og betjener kommunalteknisk vakt.

Det er gjennomgått muligheter for å ta bort oppgaver, og det er sett på driftsnivå. Innsparingen på ressurs merkes på alle områder. Sårbarheten er stor. Når det likevel fungerer er det fordi dette er en gruppe som arbeider godt sammen og har lite fravær. Her er det ikke mer å ta!

Renhold

Renhold har også blitt redusert en god del. For 2015 står 36 % vakant, reduksjonen er blitt tatt med 6% i Vingelen skole og barnehage og 30 % på sykehjem. Når vi i tillegg ikke leier inn til mer enn det aler høyst nødvendige ved sykdom er det klart at vi på dette området er svært sårbar. Dette har vi fått merke til det fulle høste 2014 og våren 2015, da det har vært en opphopning av sykemeldinger av kortere og lengre art. Dette er ikke arbeidsmiljørelatert så langt vi kan se, men en tilfeldig opphopning.

Olsok og Lokalmat

Driftsoppgaver, det vil si tilrettelegging og praktisk gjennomføring, kan tas ut. Det er mulig å spare noe på disse oppgavene, men hvis det forventes at Tolga kommune skal gi tilsvarende støtte i kroner er vi like langt mht potensiale for innsparing.

Hvilke oppgaver kan vi løse sammen med andre, eventuelt finne en annen organisering på:

Oppmåling: Her har vi i dag et samarbeid med Os kommune. Dette er et samarbeid som er inne i sitt andre år. Ordningen må evalueres, for å finne ut om dette er et samarbeid som skal fortsette eller om vi skal finne andre løsninger. Mulig innsparingspotensiale vil være en del av vurderingen.

Byggforvaltning: Det vurderes som aktuelt å utrede mulighet for at denne oppgaven kan løses på annen måte, enten ved samarbeid med andre offentlige eller i privat regi. Mulig innsparingspotensiale vil være en del av denne vurderingen.

Boligforvaltning: Det vurderes som aktuelt å utrede mulighet for at denne oppgaven kan løses på annen måte, enten ved samarbeid med andre offentlige eller i privat regi. Mulig innsparingspotensiale vil være en del av denne vurderingen.

Veilys: Det vurderes som aktuelt å utrede mulighet for at denne oppgaven kan løses på annen måte, enten ved samarbeid med andre offentlige eller i privat regi. Mulig innsparingspotensiale vil være en del av denne vurderingen.

Vaktmestere og renholdere i ny intern støtte enhet: Det vurderes som aktuelt å utrede mulighet for at denne oppgaven kan organiseres på annen måte internt i kommunen. Det vil sannsynligvis ikke være noe å spare økonomisk, men ut fra størrelsen (antall hoder og antall oppgaver) på Samfunnsutvikling bør mulighetene vurderes.

Kommunale veier: Kan utredes, men her det tidligere gjort tilsvarende ny vurdering av Os kommune der de konkluderte med at dette ikke ville lønne seg for kommunen.

Sætersgårds Samlinger/Dølmotunet: Tolga kommune har i 2015 engasjert ekstern bistand til å se på hvordan den museale virksomheten kan organiseres i framtida, og vurdere mulighet for å skille rene museale oppgaver og aktivitetstilbudet på sommeren. Mulige innsparinger vil være en del av denne vurderingen, men det er veldig sannsynlig at dette er i beste fall et nullspill for Tolga kommune som fortsatt museumseier.

I 2015 skal det i tillegg forhandles om ny konsolideringsavtale med Anno Museum.

NØ-musiker: Konsekvensene ved å gå ut av ordningen kan utredes. Tolga kommune er i dag vertskommune for musikerordningen. Det vil gi veldig negative signaler overfor de andre kommunene i stillingen, om vi vurderer å gå ut eller redusere stillingen.

Tolga kommune – kommune med tæl

Svømmebasseng: Det er mulig å stenge bassenget, busse barn til nabokommunene for svømmeundervisning eller vurdere å ha åpent hvert andre år (elevene får da fortsatt svømmeundervisning hvert skoleår). Tolga kommune har derimot mottatt spillemidler til bygging og rehabilitering av svømmebassenget og har pådratt seg forpliktelser med disse midlene. Åpningstider er i dag helt på grensen av det som departementet krever av årlig åpningstid. Konklusjonen blir derfor at vi ikke kan stenge bassenget.

Bibliotek: Har i forhold til dagens aktivitet knapp ressurs. Biblioteket vurderes som viktig, og vurderes som lite aktuelt å utrede.

Fritidsklubben: Fritidsklubben har et minimum av åpningstid (0,15 årsverk). Det Alternativet til dagens driftsnivå er å stenge klubben.

Miljøsertifisering: Kan utredes.

Kulturadministrasjon: Kultursektorene i Røros og Nord-Østerdalen ønsker i regi av Regionrådet å utrede økt samarbeide i form av en felles kulturplan. « ... Vi trenger å se ting litt ovenfra, samordne og koordinere oss bedre. Hva er det vi ønsker å forankre hvor? Hva bør ligge sentralt – lokalt? Hva må ligge igjen i hvert lokalsamfunn? Hva skal vi samarbeide om? Se på arbeidsoppgavene vi har. Sette oss ned å tenke store tanker og legge lange linjer».

Det er i første omgang mindre sannsynlig at det er mulig å oppnå en funksjonsdeling mellom dagens kommuner, og at dette først vil komme gjennom større enheter.

VAR-området er allerede under utredning.

Forord

Tolga kommunestyre vedtok i k-sak 69/14 å igangsette et arbeid med organisasjonstilpasning med tanke på å skaffe en bærekraftig drift, forvaltning og utvikling inn i framtiden, samt å sikre en optimalisering av samhandling og ressursbruk i Tolga kommune.

Som en sentral del av dette arbeidet har det blitt utarbeidet tre styringsplattformer.

- Oppvekst
- Velferd
- Samfunnsutvikling

Plattformene er ment å være et sentralt strategisk styringsverktøy både for politikere og ansatte. Plattformene er ment å gi retning, føring og gjøre overordnede prioriteringer litt uavhengig av den til enhver tid gjeldende økonomi. Tiltak skal inngå i andre planer og dokumenter, som for eksempel: budsjett, økonomiplan og virksomhet/sectorplaner.

Plattformene er forankret og utarbeidet gjennom jobbing i kommunens trepartssamarbeid. Medvirkning og medskapning i prosessen har stått sentralt.

Plattformene setter fokus, peker retning og gir føring for både politikere, tillitsvalgte og administrasjonen.

Plattformene er også kulturbygging med fokus på verdier, holdninger og handlinger som sier noe om hvem vi er, hva vi vil og hva vi står for.

Innspill fra råd for likestilling for funksjonshemmede (RLF)

– Styringsplattform velferd

RLF Tolga er forelagt utkast til plattform velferd for innspill i etterkant av at plattformen ble presentert i bruker- og samarbeidsutvalget for helse og omsorg den 31. august. I etterkant av dette møtet ble utkastet til plattform sendt ut til RLF Tolga, med frist for tilbakemelding i løpet av 9. september 2015. Innspillene er et resultat av diskusjoner og gjennomgang av utkastet til «Styringsplattform velferd» i RLF-møte den 8. september 2015.

Innspill til prosessen:

- RLF Tolga tar til etterretning de korte tidsfristene for utarbeidelsen av 3 styringsplattformer under prosjektet «Tolga 2020 – robust og bærekraftig for fremtiden», men stiller spørsmål ved nødvendigheten av de stramme tidsrammene for prosjektet. Rådet mener at det burde vært lagt til rette for mer reell medvirkning gjennom høring underveis i prosessen på alle styringsplattformer.
- RLF Tolga mener alle plattformene, men særlig plattform velferd, innebærer viktige valg som direkte berører brukergrupper som RLF skal ivareta og være representanter for. Derfor burde det etter RLFs mening vært bredere brukermedvirkning i utarbeidelsen av plattformene.

RLF Tolgas generelle kommentarer til dokumentet:

- Mange gode tanker i dokumentet. Mestring, bistand og utfordring av brukere er godt balansert og gir et mulighetsfokus.
- Dokumentet peker mot en klar organisasjonsendring i nær fremtid – noe som ytterligere aktualiserer brukermedvirkning.
- Etter RLFs mening er dokumentet for langt, og burde vært kortet ned. Redd det ikke blir brukt, og at det blir lite håndfast.
- Det er etter RLFs oppfatning for utydelig retning i dokumentet. Hva er nåsituasjon og hva mangler vi for å komme dit vi vil?
- Rådet foreslår begrepsavklaringer tidlig i dokumentet (ved første gangs bruk av begreper): Hva menes med begreper som «Bærekraftig og robust velferdstjeneste?» Hva er en bærekraftig velferdstjeneste?
- Det skulle vært klarere beskrevet og mer fremtredende hvilke nye arbeidsmetoder man ønsker å innføre.
- Samhandling bør i større grad beskrive samhandling mellom hvem, ikke på detaljnivå, men når er brukere involvert, når er det intern samhandling innad i avdeling, sektor og kommuneorganisasjonen, og når involveres lokalsamfunnet?
- Bør passe seg for påstander som «skal eller vil føre til....» vurdere omformuleringer.
- Noen dårlige begreper etter RLF's syn:
 - o «Et lite puff» -
 - o «Jobbe med hendene på ryggen»
- Bra med punkttoppsumming under fokusområder – gjør det mer håndfast.
- Viktig å få med å tilrettelegge for de med redusert arbeidsevne (mulig under kapittel 2.1 eller kapittel 5.1.4?)

RLF Tolgas Spesifikke innspill til rettelser i dokumentet:

- Forord: Bærekraftig og robust bør defineres. Plattformen skal gi en klar retning: RLF oppfatter ikke at retningen er klar nok.
- Side 7: Den nye velferdssektoren: Hva er det? – Mulig omformulering til «Sektor velferd i Tolga»?
- Side 8: Positivt at man snakker om å utfordre for å skape mestring rundt egne forutsetninger.
- Side 9: Begrunnelse for visjon:
 - o Få med universell utforming bør med i begrunnelsen for visjonen (avsnitt 2).
 - o Få med brukere i opplisting av hvem det krever samarbeid med (avsnitt 2)
- Side 11: Andre avsnitt: «Helse og omsorgstjeneste» endres til «velferdstjeneste».
- Side 11: Fjerne ordet «skal» i punkter på kapittel 4.1. (Liten omformulering gjør ting bedre).
- Side 11: Ønsker omformulering av «De som trenger et lite puff» under 4.1.1.
- Side 13: Under de ansatte som ressurs. Viktig å få med universell utforming også for ansatte.
- Side 14: Kapittel 4.3.2:
 - o Ønsker presisering av felles ledelse for hvem. Hva får dette å si for organisasjonsstruktur?
 - o Få med «inkludering» sammen med «trygghet» og «takhøyde» i avsnitt 2. Hvem som deltar på ulike arenaer har mye å si.
- Side 14: Kapittel 4.5: Her må det etter RLFs mening presiseres, i det minste eksemplifiseres, hvilke samarbeid som må utvikles og endres.
- Side 16: Andre avsnitt i innledningen: «allerede» byttes ut med «2015», for å bli tydeligere over tid. I samme kapittel er minimumsbemanning nevnt, og vi lurte på om det bør sies noe om grunnbemanning.
- Side 17: RLF mener at «fysiske forhold» mangler i første avsnitt.
- Side 17: Kapittel 5.1.3: Her bør muligens demensomsorg tas med inn?
- Side 19: Uthevede setninger øverst side 19 bør fjernes
- Side 19: Parentes med «hendene på ryggen» fjernes.
- Side 20: «et lite puff» og «det lille puffet» fjernes og erstattes i siste kulepunkt

Vi håper at våre innspill bidrar positivt til styringsplattformen, og at våre kommentarer til prosess tas til etterretning.

Tolga 9. september 2015

Kjell Dalløkken

Leder RLF Tolga

Diverse innspill til Styringsplattform velferd:

Vingelen Sanitetsforening, Tolga Frivilligsentral og Tolga eldreråd

Klippet fra eposter:

Vingelen sanitetsforening:

Framlegget ditt var klart og tydelig. I styremøtet i Vingelen san. for. kom det ingen innvendingen mot styringsplattformen for velferd. Retninga med samhandling, tidlig innsats og effektivisering kom etter min mening tydelig fram.

Vi har to betenkninger: Helsesøster er en nøkkelperson for å oppdage personer eller områder, som trenger en tidlig innsats. Tolga kommune har en helsesøster i en deltidsstilling. Her bør det kanskje prioritere en helsesøster i en heltidsstilling.

Et annet punkt, som kom fram er dokumentasjon i pleieomsorgen. Den kan være litt vel omfattende. Dette er noen konkrete punkter, som ikke forandrer dokumentet. Den var bra!

c.c.molenaar

Tolga Frivilligsentral:

tilbakemelding på et interessant og lærerikt møte. Jeg har tatt det opp med Rigmor Lundberg på FVS (Frivilligsentralen). Vi har ingen merknader til forslaget til Styringsplattform for velferd.

De frivillige instanser er meget aktive i Tolga kommune. De gjør en stor jobb i å fremme god helse blant innbyggere og er viktige støttespillere. Derfor er det bra de blir nevnt i plattformen, og at de ble innkalt til møtet.

Det hadde vært interessant om vi kunne bli med videre i prosessen.

På vegne av Foreningen Tolga Frivilligsentral,

Björg Hørsdal Dalseng.

Tolga Eldreråd

Velferdsplattformen:

Vi har et lite spørsmål vedr. institusjonsplasser som er nevnt side 18 under pkt 5.1.5 Utviklingsretning for omsorg i Tolga, avsnitt 3.

Der står det vedtatt nivå er 15 plasser. I Handlingsplan for pleie og omsorg mener vi det står 15 langtidsplasser og 6 korttidsplasser? Ellers har vi ingen kommentarer.

Mvh

Grete Christensen

For Tolga Eldreråd